

ŽELEZAR

JESENICE, dne 6. oktobra 1983

ŠTEVILKA 37 • LETO XXXII

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik Železarnja začel izhajati 26. januarja 1937. Železarnja izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Joža Vartl - Naslov: Uredništvo Železarnja, SZ - Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 2618, administracija 2619 in 2621. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščan prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72.

DOMAČI BRUSILNI STROJ ZA GREDECE BSG 4000

V železarni Jesenice je junija letos začel obratovati nov brusilni stroj za brušenje gredic, kar ne bi bilo pravzaprav nič posebnega, če ne bi bil stroj izdelan doma, v naši Železarni.

KONTINUIRANO NADALJEVANJE SOCIALISTIČNE REVOLUCIJE POMENI TUDI SPOŠTOVANJE, NEGOVANJE IN UVELJAVLJANJE NJENIH PRIDOBITEV IN IZROČIL

V zadnjem času velikokrat slišimo ali beremo o kriznih pojavih, ki spremljajo razvoj naše socialistične samoupravne družbe in, ki označujejo težko stanje, ki se odraža v zastojih na gospodarskem, socialnem, političnem, moralnem in drugih področjih, kar zahteva od družbe, da bistveno spremeni nekatere institucije — odredbe, predpise — oziroma, da temeljito spremeni svoje obnašanje. Teh kriznih pojavov ne bi smeli jemati enostransko, temveč jih moramo obravnavati tudi kot odsev vsestranske krize sveta, na katero nismo bili dovolj pripravljeni in se ji tudi sedaj še premalo učinkovito prilagajamo. K temu pa moramo dodati še nasprotja med našim socialističnim samoupravnim sistemom in drugimi prevladujočimi sistemi v svetu in seveda, te krizne pojave pa moramo obravnavati tudi, kot posledico in rezultat naših domačih nasprotij, odstopanj, nedoslednosti in drugega.

O teh kriznih pojavih govorijo pa tudi nakazujejo pota za njihovo reševanje in premagovanje dokumenti tretjega kongresa samoupravljalcev Jugoslavije (junij 1981), kongresov zveze komunistov (1982) in drugi, zelo konkretno pa te težave razčlenjujejo in ocenjujejo ter opredeljujejo dolgoročne naloge in naše obnašanje dokumenti, tako imenovane Kraigherjeve komisije, ki so bili potrjeni tudi v družbenopolitičnih organizacijah in zvezni skupščini.

Eden od kriznih pojavov, ki smo ga omenili, se nanaša na moralno področje, ki označuje uveljavljanje in spoštovanje socialističnih moralnih norm, ki izražajo naš odnos do socialistične skupnosti, odnos do drugih ljudi pa tudi odnos do samega sebe. Te moralne norme zadnja leta vedno bolj nazirajo skupinskolaški interesi, ki se kaj radi »oblačijo« v socialno in nacionalno, teritorialno in funkcionalno obleko, pa tudi druge naplavine, ki resno ogrožajo pridobitve narodnoosvobodilnega boja in socialistične revolucije. Prav te pridobitve, ki so temelj naših socialističnih moralnih norm pa premalo poznamo, še manj pa spoštujemo, negujemo in uveljavljamo.

Sicer veliko govorimo in pišemo o ohranjanju in prenašanju moralno-etičnih izročil in sporočil narodnoosvobodilne borbe in socialistične revolucije na mlajše generacije, oziroma njihovih pridobitev prek vzgojno-izobraževalnega sistema, aktivnosti zveze socialistične mladine, prek vzgoje v družinah in prek drugih vzgojnih dejavnikov, vendar pa to opravljamo preveč verbalno, faktografsko, deklarativno in manifestativno. Različne proslave in manifestacije ter pohodi ob pomnikih narodnoosvobodilne borbe sicer veliko pomenijo in pogledu obujanja spominov na ta del našega najtežjega in prelomnega obdobja naše zgodovine, ne odkrivajo pa dovolj nevidnih strani revolucije, ki se odražajo v njenih moralno-etičnih kvalitetah in pridobitvah. Vzgojno-izobraževalna prizadevanja se običajno začnejo in končujejo z naštevanjem ofenziv, težkih, odločilnih bojov, žrtev, trpljenja, požigov, pomorov in s poudarjanjem pridobitev, kot so bratstvo in enotnost, zmaga socializma, strmoglavljenje buržoazije, socialna pravica in podobno. Tudi pripovedi aktivistov in borcev NOB podobno obravnavajo to obdobje, kot črno belo podobo, ki jim sicer najmlajši radi prisluhnejo, ne izražajo pa dejansko velikih, revolucionarnih pridobitev tega obdobja.

Ravno v današnjem času, ki zahteva nekatere korenite korekture v naših moralnih normah oziroma našem obnašanju do družbe, do ljudi in samega sebe, bi morali iskati navdih v našem narodnoosvobodilnem boju in socialistični revoluciji. Izmed številnih pridobitev, ki jih v svojem predavanju pod naslovom Nevidna stran revolucije obravnava dr. Stipe Suvar (objavljen v četrti številki Borca leta 1982), naj omenimo v narodnoosvobodilnem boju uveljavljanje dejanskih človeških avtoritet, po slovitim Njegoševem reku: v trpljenju spoznaš junaka. Ta boj, navaja avtor, je dejansko uveljavil realne človeške avtoritete ne glede na čin, naslove, hierarhijo itd., kajti v boju ni mogla vladati poprečnost, medtem ko jo danes močno občutimo.

Tudi v zvezi s tem, pravi dr. Suvar, bi se morali vprašati, kako bi tudi v današnjih razmerah dejansko uveljavili avtoriteto dela, sposobnosti, morale, znanja, in ne avtoritete naslova, hierarhije, povzpetniškega potrošniškega prestiža, avtoritete, ki se opira na razne papirnatte bergle, in ne na človeške kvalitete. Kako bi tudi danes lahko rasli človeški velikani, ljudje iz enega kosa!

V sedanjem času prav tako ne bi smeli pozabiti, da se je narodnoosvobodilni boj navdihoval od idealih socialne pravčnosti in enakosti, idealih, da vsakdo živi od svojega dela, da ne bo buržoazije in drugih družbenih skupin, ki bodo živele od izkoriščanja tujega dela. Da je ta boj pomenil uveljavljanje socialne pravčnosti, enakosti, skromnosti, življenja od lastnega dela in podobno. Tudi to so velike pridobitve narodnoosvobodilnega boja, ki bi jih morali še kako spoštovati in uveljavljati, žal pa smo predvsem v zadnjem obdobju dopustili, da te ideje ogrožajo nekatere naplavine. Ob vsem tem prav tako pozabljamo, da je narodnoosvobodilni boj slonel na moči ljudskih množic, kar nam bi moral biti še posebej kazipot danes, da nobena država ali poseben sloj ne more nadomestiti moči ljudstva in ne nazadnje, da je bilo naše samoupravljanje, rojeno v narodnoosvobodilnem boju.

To je le nekaj pridobitev in kvalitete našega narodnoosvobodilnega boja, ki bi jih poleg drugih morali dosledno uveljavljati v vsakodnevni praksi, ker so temelj našega sistema vrednot in vir socialistične vzgoje. Nasprotno pa bi se morali zavedati, da odstopanje od njih pri ljudeh ustvarja malodušje in nezaupanje v tisto, kar je navdihovalo narodnoosvobodilni boj in naš socialistični razvoj.

Neugodna devizna situacija nas je v Železarni prisilila, da smo se odrekli nakupu uvoženega brusilnega stroja, katerega bi morali plačati s težko pridobljenimi devizami, ki pa so nam nujno potrebne za uvoz reprodukcijskega materiala, ki ga na jugoslovanskem tržišču ni mogoče dobiti. Zaupanje v lastne strokovnjake in prepričanje, da smo sami tudi sposobni kaj izdelati, je bilo drugo osnovno izhodišče za odločitev o izdelavi stroja za brušenje gredic.

Že na začetku smo določili skupino strokovnjakov s področja strojništva, elektrike, pnevmatike in hidravlike. Po izčrpi analizi obratovanja obstoječih brusilnih strojev v Železarni (Centromaskin, Sket) in po izkušnjah strokovnjakov s področja proizvodnje in vzdrževanja

(Nadaljevanje na 2. strani)

Martinarja (foto I. Kučina)

»ZA SOCIALIZEM NI VEČJE NEVARNOSTI, KOT STA STAGNACIJA IN IZGUBLJANJE PERSPEKTIVE«

Razmere same silijo k misli in ta misel v sedanjih razmerah, ki nosijo značilna obeležja krize — tega nihče več ne taji — ne more biti drugačna kot kritična. V tej kritiki pa, ne glede na to, ali je destruktivna ali konstruktivna, ali skuša podirati vse od kraja ali graditi, postajajo vse glasnejši tisti, ki pravijo: »Ja, ljubčki, saj ne more biti drugače, če ima vso oblast le ena stranka, ki potem lahko dela, kar hoče; če ni opozicije.«

Javno se sicer še nihče ne upa izpostavljati s takšnim mnenjem, zato pa se toliko pogostejše pojavlja v vsakdanjih pogovorih. Skorajda ni omizja, da se ne bi komu med deba-

to o sedanjih težavah, pa naj bo preprosto delavec ali šolan človek, utrnila takšna svet odrešujoča misel in naletela na zagovornike vsaj pri delu navzočih, skorajda v nobenem pri-

meru pa na koga, ki bi ji oporekal s prepričljivimi dokazi.

To pa je prav gotovo eden od znakov (ki ga ne kaže podcenjevati), da samoupravljanje ni prodrl v zavest najširših množic v tolikšni meri, da bi v njegovem nadaljnjem izgrajevanju videl perspektivo boljšega življenja, v katerem bi bili gospodarji svoje usode in svoje sreče. Za socializem pa ni večje nevarnosti, kot stagnacija in izgubljanje perspektive, kot je poudaril Edvard Kardelj na XI. kongresu ZKJ (Edvard Kardelj, Samoupravljanje, 5. knjiga, str. 425, izdala DZS 1979).

To pa ni le znak za stagnacijo delavskega gibanja in izgubljanje perspektive, temveč kaže na popolno nerazumevanje našega političnega sistema in bistva samoupravljanja sploh. Kaže tudi na to, če mislimo na gospodarsko stagnacijo, če parafriziramo Marxa, da teorija ni zajela množic in ni postala materialna sila. In kaže tudi na to, da ni prišlo niti do samega spoznanja o svojih bojih in željah.

Zdi se, kot da ne bi le teorija, temveč tudi vse praktične izkušnje delavskega gibanja, enostavno obšle delovne množice in se vgnezdile v glave manjšine, zasanjane v svetle zarje prihodnosti v skladu z znanim pregovorom, psi lajajo, a karavana gre dalje.

Seveda se da ob tem razmišljanju zamahniti z roko, češ, pustimo pri (Nadaljevanje na 7. strani)

ZARADI KRITIČNEGA STANJA S KOKSOM NAS IZVOZNE OBVEZNOSTI ŠE DODATNO OBVEZUJEJO

Ob koncu prejšnjega meseca je zaloga koksa v Železarni padla na kritični nivo, kar je delno tudi posledica pomanjkanja vagonov ob koncu meseca, ko običajno nastanejo znane konice. Na to se sklicujeta tudi oba dobavitelja iz Lukavca in Bakra. Ne glede na vse to bomo morali nekaj koksa uvoziti, za kar bodo potrebna dodatna devizna sredstva, kar pa nas še bolj obvezuje, da dosledno izpolnjujemo planirane izvozne obveznosti.

Po podatkih, ki smo jih dobili na oddelku za izvoz, smo v septembru skupaj izvozili 5.570 ton naših izdelkov v vrednosti 2.574.260 dolarjev, kar je 84,5 % planirane obveznosti za ta mesec. Pri tem je še posebno spodbudno, da je bilo med izvoznimi izdelki precej kvalitetnega blaga, kot, na primer, odprema 130 ton nerjavne pločevine iz TOZD Hladna va-

ljarna Bela. Žal pa v isti TOZD zaradi pomanjkanja, vložnega materiala niso uspeli izdelati 500 ton hladno valjanih kolobarjev za Italijo, kar bi seveda izvozno bilanco v septembru znatno popravilo. Prav tako so v TOZD Profilarna v preteklem mesecu izvozili le 316 ton, namesto 600

(Nadaljevanje na 2. strani)

AKTIVNOST MEDOBČINSKE GOSPODARSKE ZBORNICE IN DRUŽBENOPOLITIČNIH ORGANIZACIJ GORENJSKE

Pretekli torek, 27. septembra, je bila seja izvršnega odbora Medobčinske gospodarske zbornice za Gorenjsko, na kateri so poleg ocene gospodarskih gibanj gorenjskega gospodarstva v osmih mesecih obravnavali še predlog sklepa o načinu dela komisije in o natančnejših kriterijih za oceno investicij na Gorenjskem (iz pristojnosti MGZ) in imenovali iniciativni odbor za ustanovitev preskrbovalne skupnosti MGZ za Gorenjsko.

Industrijska proizvodnja na Gorenjskem je bila v osmih mesecih za 1,6 % večja od lanske in se približuje obsegu, ki je predviden v občinskih resolucijah. V avgustu je bila proizvodnja v primerjavi z julijem za 37 % večja, v odnosu na lansko leto

pa za 10,9 % večja. Ta porast je razumljiv, ker je bila v juliju dosežena izredno nizka proizvodnja zaradi koristenja kolektivnih dopustov.

Industrijska proizvodnja se je po občinah gibala takole:

Občina	I-VIII/1983	avgust 1983	avgust 1983
	I-VIII/1982	avgust 1982	julij 1983
Jesenice	100,5	108,1	109,4
Kranj	105,3	132,0	160,6
Radovljica	93,8	90,0	114,6
Škofja Loka	101,3	99,2	113,6
Trzin	98,3	98,4	229,7
Gorenjska	101,6	110,9	137,0
Slovenija	103,0	105,5	117,8

(Nadaljevanje na 2. strani)

BOLEZENSKA ODSOTNOST V JESENIŠKI OBČINI RAHLO UPADA

Delegati občinske Zdravstvene skupnosti Jesenice so z gradivom za zadnjo sejo skupščine prejeli tudi informacijo strokovne službe o bolezenski odsotnosti na Gorenjskem v prvem polletju letos. V vseh gorenjskih občinah je v letošnjem prvem polletju zabeležen porast bolezenske odsotnosti, le v jeseniški občini se je v primerjavi z lanskim letom zmanjšala za 0,29 %.

(Nadaljevanje na 2. strani)

UGODNI PROIZVODNI IN PRODAJNI REZULTATI V SEPTEMBRU

Po prvih podatkih, ki nam jih je posredovala statistična služba na sektorju za ekonomiko, je bila v septembru skupna proizvodnja 120.739,9 tone in je bilo s tem dosežena 97,6 % operativnega programa. Doseganje družbenega plana pa je nekoliko slabše in je 95,6 %.

S proizvodnjo 14.419,3 tone grodlja in 38.521,7 tone surovega jekla so delavci v TOZD PLAVŽ izpolnili svoje planske obveznosti 97,4 %, delavci v TOZD JEKLARNA pa 94 %.

Zelo dobri rezultati pa so bili doseženi pri prodaji končnih izdelkov in storitev, kjer je bil operativni program presežen za 2,1 %, nekoliko nižji družbeni plan pa je bil izpolnjen 95,2 %.

Končne podatke o doseženih rezultatih v posameznih temeljnih organizacijah združenega dela bomo objavili s komentarjem in prihodnji številki.

DOMAČI BRUSILNI STROJ ZA GREDECE BSG 4000

(Nadaljevanje s 1. strani)

teh strojev smo izdelali idejni osnutek z osnovnimi izhodišči, potrebni za projektiranje stroja. Celoten projekt sestavlja naslednji projekti, deljeni po mapah:

A... tehnološko-tehnični projekt,
B... delavniško-izvedbena dokumentacija,
C... projekt hidravlike in pnevmatike,

D... elektro projekt,
E... projekt mazanja,
F... odpravljanje,
G... gradbeni projekt,
H... navodila za pogon in varnostni ukrepi za delo,

I... analitična ocena brusilnih strojev.

Vso mehansko nestandardno opremo smo izdelali v Železarni.

Po kompletiranju posameznih sklopov in montaži smo testirali stroj in nastavili optimalne parametre hitrosti, pritiskov in tlakov.

Grobni opis tehnološkega procesa brušenja gredic na tem stroju je naslednji:

Žerjav položi v žleb zakladalne naprave do 20 ton surovcev. Potiskača porineta samo eno gredico do dodatnikov, ki položijo gredico na mizo brusilnega stroja. Po fazi poravnavanja in vpetja sledi brušenje gredic. To je sestavljeno iz treh istočasnih faz, in sicer:

— gibanje mize z gredico
— vertikalno gibanje brusilne glave

— horizontalno gibanje brusilne glave.

Po totalnem ali lokalnem brušenju ene stranice gredice sledi kontrola obrušene stranice in nato obračanje gredice s pomočjo obračalnih ročic. Po vpetju sledi faza brušenja. Te faze so za vsako stranico gredice enake. Po obrusu zadnje — četrte stranice pa s pomočjo izmetnih ročic gredica pade z mize v zbirno korito. Celoten tehnološki postopek se pri brušenju naslednje gredice ponovi.

Glavni sestavni deli stroja so:

Zakladalni stroj: težka, masovna konstrukcija, ki sprejme 20 ton surovcev. Montirana ima dva hidravlična cilindra za dvig potiskačev ter dva hidravlična cilindra za dodajanje gredic s pomočjo dodatnih ročic.

Miza brusilnega stroja: na osnovno konstrukcijo so vmontirani štirje pnevmatski cilindri za vpenjalne čeljusti in po dva pnevmatska cilindra za obračalne in izmetne ročice. Po progi z ogrodjem se miza vozi z osmimi tekalnimi kolesi. Proti zdrsu mize s proge pa sta v mizo vgrajena dva para opornih koles. Dovod zraka in elektrike na mizo poteka po kabelski vleki.

Pogon mize: prenos moči poteka od hidromotorja preko reduktorja in pastorka na zobato letvo, ki je privlačena vzdolžno na sredino spodnje gredice mize.

Voz brusilne glave: varjeno skatlasto ohišje se na tekalnih kolesih vozi po tirnicah podstavka voza s pomočjo hidravličnega cilindra. Na vozu je montirana brusilna glava z elektromotorjem s pomočjo dveh parov nosilnih ročic brusilne glave, katere so vgrajene znotraj voza. Dvigovanje in spuščanje ročic ter s tem tudi brusilne glave je izvedeno s pnevmatskim cilindrom, ki je montiran vertikalno v ohišju.

Brusilna glava: osnova brusilne glave je varjena konstrukcija, sestavljena iz nosilca in zunanega ohišja vretena ter zaščite proti drobcem brusne koluti. Pogonski motor za brušenje na izmenični tok, moči 75 kW, je nameščen vodoravno na pomičnem podstavku, ki je privlačen na osnovno nosilno konstrukcijo. Za napajanje klinastih jermenov, ki prenašajo moč od motorja na vreteno, služijo napenjalni vijaki, s katerimi vertikalno reguliramo pomični podstavek elektromotorja.

Vreteno ali vložek brusilne glave je SRCE STROJA in kot tak najpomembnejši element brusilnega stroja. Njegovi glavni deli so ohišje vretena, gred, trije kotalni ležaji ter distančni in labirintni obroči. Vložek z vsemi temi elementi se vgradi v zunanje ohišje vretena, katero je privarjeno na nosilec brusilne glave. S to konstrukcijsko rešitvijo vložka kot enote mase odpravimo nepotrebne vzdrževalne zastoje zaradi popravil vretena, saj lahko tega takoj zamenjamo z drugim in ga v čistem okolju popravimo.

Na levo stran vretena je pritrjena jermenica, na desno pa brusna kolut dimenzij 610 x 203 x 76 mm. Oklep iz 3 cm debele pločevine okoli brusnega koluta varuje okolico pred drobci brusna, če bi se ta razletel. Del te zaščite je izveden v obliki zaklepa, ka-

terega odpremo med menjavo brusnega koluta.

Izbira elektromotorja, prestavnega razmerja s pomočjo jermenice ter elementov vretena, je odvisna od karakteristik brusnega koluta. Stroj obratuje s kolutni, ki preneso obodno hitrost $v_{ob} = 80$ m/s in število obratov 2250 min^{-1} pri največjem premeru.

Regulacija ali spreminjanje prestavnega razmerja je nepotrebna. Z istosmernim motorjem ali z dodatno vgradnjo reduktorja s tremi ali petimi prestavami ne bi dosegli boljšega brušenja in večje kapacitete obrusnega materiala, temveč le veliko več vzdrževalnih težav in posegov. To pa ni cilj pri obratovanju novega stroja.

Podstavek voza brusilne glave in vložek isker z zbirno posodo za obruske: vsa ta med seboj zvižajena konstrukcija je v bistvu zaboj, v katerega brusna kolut s svojo obodno hitrostjo pošilja obruske, okujino in korundove delce. Na zadnji steni je vgrajena bakrena plošča, od katere se obruski odbijajo. Poleg lovilca je montiran še usadnik isker, v katerem se izloči še večji del preostalih obruskov, ki padejo skozi pokrov v hermetično zaprt zaboj za obruske, ki je postavljen na vozičku. Iz usadnika isker je speljan bevodov do vrečastih filtrov.

Prednosti v naši železarni izdelanega brusilnega stroja BSG 4000 so naslednje:

1. Vrednost uvoženih delov je samo 0,5 % celotne vrednosti stroja (sistem mazanja brusilne glave z oljno meglo in precizni kotalni ležaji brusilne glave). Vsi rezervni deli so iz domačih materialov in se izdelujejo za dinarje.

2. Celotna hidravlična oprema (agregat, krmilni del, izvršne enote) je izdelek tovarne Prva petoletka iz Trstenika. Krmilni elementi so serijske proizvodnje in so zamenljivi z elementi ustrezne velikosti ostalih svetovnih proizvajalcev tovrstne opreme (Vickers, Rexroth, itd.). Celotna hidravlika je izvedena tako, da je omogočena dobra dostopnost in enostavna zamenljivost elementov pri vzdrževalnih posegih.

3. Izbira in povezava domače elektroopreme je na osnovi elektroprojekta, v katerem so upoštevani vsi potrebni zaščitni ukrepi. Zajema priključek od transformatorske postaje do močnostnega in krmilnega dela stikalne omare, povezavo stikalne omare s komandno kabino (tipkala, izbirna stikala, signalni in ostali elementi, vgrajeni v komandnem pultu, dodatni stikalni omari in na signalnem tabloju), pogonskimi agregati z vsemi krmilnimi elementi in elementi blokad, elementi sistema mazanja z oljno meglo, razsvetljavo ter grelcem za ogrevanje olja hidravličnega agregata.

Elementi signalnega tabloja, ki je montiran v komandni kabini, kažejo operaterju normalno delovanje naprav, vzdrževalcu pa vzrok in lokacijo okvare ali napake, če bi se ta pojavila.

4. Izvedbo brusilne glave s sistemom mazanja, tesnenja in varovanja proti mehanski in temperaturni preobremenitvi ležajev vretena smo zaščitili. Omogoča nam optimalno, varno delovanje.

5. Brušenje lahko poteka popolnoma avtomatsko, ročno ali v kombinaciji ročno-avtomatsko. Z avtomatizacijo dela smo izboljšali tudi pogoje na področju humanizacije dela, saj operater stroja nastopa le v vlogi kontrolorja.

6. Izbira velikosti odpraševalne naprave, ki je izvedena v principu

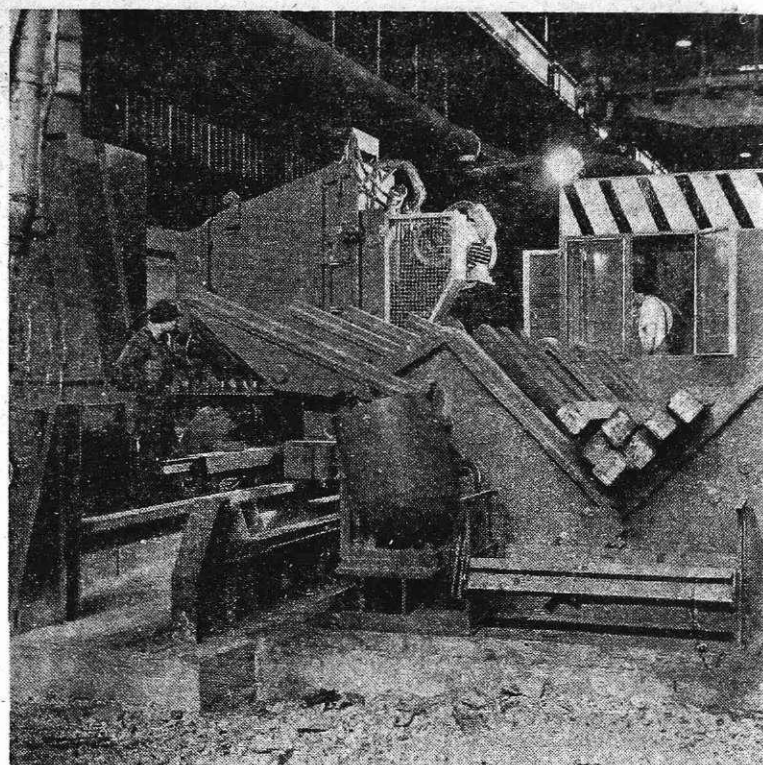
suih vrečastih filtrov, omogoča priklon enega ali več brusilnih strojev. Iz filtra je očiščen zrak speljan na prsto in zadošča zakonskemu predpisu, ki dovoljuje maksimalen izpust prahu iz filtra v količini 150 mg/m³ zraka.

7. S tem strojem dosegamo približno 35 % večjo proizvodnjo kot na ostalih brusilnih strojih.

Tehnični podatki brusilnega stroja BSG 4000:

1. Dimenzija gredic:	
— dolžina	1.500 do 4.000 mm
— presek	100 do 200 mm
— teža	1.300 kg
2. Karakteristike stroja:	
— hitrost brusilne mize	1 m/s
— pogonski motor brus. glave	75 kW
— sila brušenja	5 kW
— dimenzije brusne koluti	610 x 203 x 76 mm
— obodna hitrost brusne koluti	60 m/s
— hitrost pomika brusilne glave	0,1 m/s

Brane Cepić

Brusilni stroj BSG 4000, narejen v naši železarni (foto I. Kučina)

AKTIVNOST MEDOČINSKE GOSPODARSKE ZBORNICE IN DRUŽBENOPOLITIČNIH ORGANIZACIJ GORENJSKE

(Nadaljevanje s 1. strani)

Celotni izvoz še vedno zaostaja za lanskim in je indeks 92,1. Izvoz na konvertibilno področje je za 2,3 večji

kot lanski v tem obdobju, na klirinško pa zaostaja za 22,8 %.

Po občinah uresničevanje izvoza poteka takole:

	konvert. izvoz I—VIII 83/82	klirinški izvoz I—VIII 83/82
Jesenice	69,5	98,3
Radovljica	125,2	70,7
Kranj	108,6	62,6
Škofja Loka	108,3	90,7
Trzin	70,1	74,9
Gorenjska	102,3	77,2

Rezultati bi bili boljši, če bi bile v podatke vključene tudi predelave, dodelave in druge usluge, ki so glede priliva pomembne.

Uvoz prav tako ne dosega lanske letne višine in za 4,2 % zaostaja za lanskoletnim, pri čemer odpade 91,56 % na repromaterial in le 7,04 % na opremo ter 1,41 % na široko potrošnjo.

Razprave o rezultatih gospodarjenja so potekale tudi v okviru medočinskih organizacij zveze komunistov, SZDL, sindikata in mladine, sočasno z razpravo o izvajanju dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije.

Na teh sestankih so analizirali izvajanje programa gospodarske stabilizacije in možnosti za premagovanje posameznih gospodarskih težav. Predvsem pa je bil poudarek na pripravi za izvajanje programa v prihodnjem obdobju. Zato je bilo izrečenih več priporočil glede na pogoje gospodarjenja v letu 1984.

Gorenjska ima več programov, ki so povsem izvožno usmerjeni, za katere so že izdelani programi in pridobljeni krediti in drugi viri financiranja. V nekaterih primerih so celo gradbeni dela domačih izvajalcev zaključena, zataknilo pa se je pri pridobivanju dovoljenj za uvoz opreme. Taka situacija je na področju čelivarske industrije, oziroma kon-

kretno v »Planiki« Kranj, kjer bodo 70 % celotne proizvodnje iz naložbe izvozili, za kar imajo s kupci že sklenjene pogodbe in bi morali proizvodnjo začeti že v decembru. Isto je v lesarski industriji in v Iskri Kranj pri proizvodnji števec. Tudi zavlačevanje naložbe v Železarni Jesenice (je-klarna 2) zmanjšuje vrednost lastnih sredstev.

BOLEZENSKA ODSOTNOST V JESENŠKI OBČINI RAHLO UPADA

(Nadaljevanje s 1. strani)

Strokovna služba medočinske zdravstvene skupnosti Kranj, poleg finančnih podatkov oziroma višine nadomestil za bolezensko odsotnost nad 30 dni, vodi tudi evidenco o številu primerov in dnevnih odsotnostih po posameznih gorenjskih občinah. Poleg že omenjenih nadomestil, zdravstvene skupnosti izplačujejo nadomestila tudi v primeru nege družinskih članov, izolacije in spremstva, in sicer za vse dni odsotnosti. Poleg nadomestil za bolezensko odsotnost do 30 dni, organizacije združenega dela izplačujejo tudi vsa nadomestila za odsotnost v primeru nesreče pri delu in poklicnih boleznih. Izjema je le zasebni sektor, ki po posebnem sporazumu združuje sredstva pri zdravstvenih skupnostih za izplačila nadomestil za nesreče pri delu nad 30 dni odsotnosti.

Za jeseniško občino poročilo ugotavlja, da kljub temu, da ima Zdrav-

stvena skupnost Jesenice še vedno najvišji skupni odstotek bolezenskega staleža na Gorenjskem, se nadaljuje tendenca zmanjševanja bolezenske odsotnosti z dela. Tako je v prvem polletju lanskega leta znašala bolezenska odsotnost 5,45 % (regija 4,65 %), v celnem lanskem letu 5,36 % (regija 4,53 %) in v prvem polletju letošnjega leta 5,07 % (regija 4,70 %). Od skupnega odstotka odsotnosti v lanskem prvem polletju je šlo v breme zdravstvene skupnosti 2,09 % odsotnosti, v letu 1982 2,06 % in v prvem polletju letošnjega leta le 1,88 %. Kot že rečeno, gre v breme zdravstvene skupnosti le odsotnost z dela v primeru bolezni nad 30 dni odsotnosti, nege družinskih članov ter izolacije in spremstva.

Odsotnost po posameznih vzrokih pa se je lansko leto in prvo polletje v jeseniški občini in regiji gibala takole (v odstotkih):

	I—VI 1982		1982		I—VI 1983	
	občina	regija	občina	regija	občina	regija
nesreče pri delu in poklicne bolezni	0,51	0,33	0,49	0,31	0,46	0,28
izolacije in spremstva	4,72	3,98	4,68	3,92	4,38	4,07
nege družinskega člana	0,22	0,34	0,19	0,30	0,23	0,35
SKUPAJ	5,45	4,65	5,36	4,53	5,07	4,70

V ostalih gorenjskih občinah pa je bila v primerjalnih obdobjih skupna bolezenska odsotnost (v odstotkih):

občina	I—VI 1982	1982	I—VI 1983
Kranj	4,52	4,44	4,65
Radovljica	4,68	4,51	4,74
Škofja Loka	4,47	4,25	4,63
Trzin	3,87	3,70	4,15
Regija	4,65	4,53	4,70

Kakor smo lahko prebrali že v prejšnji številki Železarja, je Zdravstvena skupnost Jesenice v prvem polletju letošnjega leta za nadomestila osebnega dohodka in povračila

zaradi bolezenske odsotnosti nad 30 dni, nege družinskih članov, izolacije in spremstva izplačala 21.476.000 dinarjev, oziroma 7 % manj kot so planirali.

ZARADI KRITIČNEGA STANJA S KOKSOM NAS IZVOZNE OBVEZNOSTI ŠE DODATNO OBVEZUJEJO

(Nadaljevanje s 1. strani)

planiranih ton, ker jim je prav tako primanjkovalo vložnega materiala.

Znatno večje izvozne obveznosti pa nas čakajo v tem mesecu, ko moramo izvoziti kar 8.065 ton naših izdelkov, kar je četrtna mesečna blagovna proizvodnja. Planirana vrednost izvoženih izdelkov v septembru pa je 3.880.200 dolarjev.

To je prav gotovo velika obremenitev in zato ne bi smeli dovoliti nikršnega odlaganja svojih izvoznih obveznosti na kasnejši čas, temveč z vso resnostjo in odgovornostjo izvozne obveznosti začeti takoj uresničevati, kajti od tega je odvisen tudi naš uvoz repromateriala in surovin. S preprostimi besedami povedano si naše izvozne obveznosti in naše kolikor toliko normalno delo, v čemer je tudi naša socialna varnost, najtežje

je podajata roke, kajti najbolj zanesljivi viri deviznih sredstev so v lastnem izvozu.

Kot smo že uvodoma poudarili, pa se v zadnjem tromesečju še dodatno pojavlja problem koks, ki ga bomo morali določene količine uvoziti, če bomo do konca leta hoteli normalno delati. Sodelavci na nabavnem sektorju si skupaj s poslovnim odborom Železarn in z izvožno-uvoznim oddelkom skrajno prizadevajo, da bi dobili tako potreben koks ter druge repromaterialne in surovine, tako na domačem trgu kakor tudi iz uvoza, da bi delo v Železarni kar najbolj normalno potekalo. K tem prizadevanjem pa se seveda morajo pridružiti tudi vsi delavci s tem, da dane možnosti optimalno izkoristijo in da varčujejo na vsakem koraku, tako z energetskimi mediji kakor tudi z materiali oziroma surovinami.

PRIPOMBE KONFERENC DELEGACIJ V SEPTEMBRU

Po dvomesečnem zatišju so se zopet sestali delegati posameznih samoupravnih interesnih skupnosti na sejah konferenc delegacij v Železarni in na sejah skupščin posameznih samoupravnih interesnih skupnosti. V dveh tednih je bilo več sej konferenc delegacij, na katerih je bilo prisotnih 37 delegatov iz temeljnih organizacij in delovnih skupnosti, to je povprečno 7, 2 delegata na eni seji, kar pomeni, da niti ena seja konference delegacij ni bila sklepčna.

V letu in pol novega mandatnega obdobja še ni bilo prisotnih 23 delegatov na seji konference delegacij, čeprav je vseh 23 delegacij vabljenih na enak način in istočasno. Iz podpisanih prisotnostnih list je razvidno, da se sej konferenc delegacij udeležujejo le delegati iz nekaterih TOZD in delovnih skupnosti.

20. septembra so se sestali delegati na konferenci delegacij za otroško varstvo, 21. septembra delegati telesnokulturne skupnosti, 26. septembra delegati za socialno skrbstvo, 27. septembra delegati za občinsko raziskovalno skupnost in 28. septembra delegati za izobraževalno skupnost.

Pripombe s seje konference delegacij za SIS za otroško varstvo

Pred sejo konference delegacij je bilo na center za proučevanje samoupravljanja in informiranje poslanih samo pet zapisnikov s seje delegacij iz TOZD in delovne skupnosti. To je bil že en znak, da bo seja konference delegacij nesklepčna. Za sejo na ravni Železarn se je opravičil samo en delegat iz delovne skupnosti.

Deset prisotnih delegatov je obravnavalo sklepe in zapisnik prejšnje seje skupščine SOV Jesenice in v zvezi s 7. točko dnevnega reda prejšnje seje, predlagali naj bi skupščina sprejela stališče, da se v prihodnje uveljavijo prispevne stopnje šele po njihovem sprejemu, do tlej pa naj bo obračun akontacijski na osnovi preteklega leta.

O realizaciji finančnega načrta za prvo polletje letošnjega leta konferenca delegacij meni, da omejena možnost povečevanja sredstev za program SIS ob visoki inflaciji verjetno pomeni, da je in bo potrebno na posameznih področjih bolj varčevati. Prav zaradi tega bi bilo potrebno vsaj za redno dejavnost prikazati porabo sredstev bolj podrobno, na primer po postavkah kot so materialni stroški, amortizacija, obveznosti iz dohodka in čistega dohoda.

Konferenca delegacij se je strinjala s spremembo prispevne stopnje iz BOD za otroško varstvo v občini Jesenice za čas od 1. 9. do 31. 12. tega leta ko se bodo zbirala sredstva za redno dejavnost po stopnji 1,16 in za denarne pomoči otrokom po stopnji 0,81.

V zvezi s poročilom o poteku ustanavljanja delovne skupnosti skupne strokovne službe SIS občine Jesenice je bilo postavljeno vprašanje, ali po sprejetju pravilnika o organizacijski strukturi pomeni, da bo imela delovna skupnost skupne strokovne službe SIS tri delavce v rezervi? Ali se z ustanovitvijo skupne strokovne službe povečuje normativ in ali je ta kader iz že obstoječih SIS?

Na statutarni sklep o spremembi 19. člena statuta SOV Jesenice, na sklep o sprejemu predloga samoupravnega sporazuma o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o uresničevanju pravic do porodniškega dopusta in na predlog pravilnika o organizaciji in delovanju odbora za samoupravni nadzor skupščine SOV Jesenice konference delegacij ni imela pripomb.

Konferenca delegacij je postavila vprašanje, kdaj bo povišan limit, po katerem se določa upravičenost do otroškega dodatka, z realnim stanjem?

Po končani razpravi je bilo za 6. sejo skupščine skupnosti otroškega varstva Jesenice delegiranih osem delegatov iz TOZD Jeklarne, Hladna valjarna Bela, Hladna valjarna Jesenice, Žičarna, Remontne delavnice, Družbena prehrana, iz delovne skupnosti za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje in iz delovne skupnosti za ekonomiko, tehnično kontrolo in raziskave ter novogradnje.

Pripombe s seje konference delegacij za SIS za telesno kulturo

Pripombe osmih prisotnih delegatov te konference so se nanašale na zapisnik 4. seje skupščine telesnokulturne skupnosti Jesenice. Pripomnili so, da iz zapisnika ni razvidna razprava posameznih razpravljalcev, kar seveda sodi v zapisnik. S spremembo prispevne stopnje iz BOD za telesnokulturno skupnost so se delegati strinjali, vendar so zahtevali, da se do naslednje seje skupščine prikaže v denarju, koliko je skupne mase, zbrane iz prispevne stopnje, koliko mase ostane glede na znižanje in koliko je viška. Obravnavali so tudi poročilo o poteku ustanavljanja delovne skupnosti skupne strokovne službe SIS občine Jesenice in statutarni sklep o spremembi števila delegatskih mest v zboru uporabni-

kov skupščine telesnokulturne skupnosti Jesenice in niso imeli pripomb.

Ob obravnavi predloga za določitev namenskih sredstev za nakup stanovanja za potrebe delavcev, zaposlenih v telesni kulturi, se je razvila živahna razprava in delegati so pripomnili, da morajo stanovanjsko problematiko izvajalci reševati sami s samostojnimi ali združenimi sredstvi. Ugotovili so tudi, da je odpiranje postavke v finančnem načrtu telesnokulturne skupnosti za nakup stanovanj nezakonito, zato se s predlogom niso strinjali.

Konferenca delegacij je imela pripombo tudi na 4. člen sklepa o podeljevanju Gregorčičevih plaket, in sicer, da je treba v ta člen vnesti razpisne pogoje ali pa v pravilnik o podelitvi plaket, ker se ti ne morejo vsako leto spreminjati.

Za 5. sejo skupščine telesnokulturne skupnosti Jesenice je bilo delegiranih šest delegatov, vendar je bila ta seja nesklepčna in je ponovno sklicana v četrtek, 6. oktobra, ob 16. uri v sejni dvorani skupščine občine Jesenice.

Pripombe s seje konference delegacij za SIS za socialno skrbstvo

Konferenca delegacij osmih prisotnih delegatov iz TOZD in delovnih skupnosti in v zvezi s spremembo in razporeditvijo sredstev finančnega načrta skupnosti socialnega skrbstva za leto 1983 vprašala, kako namerava SIS za socialno skrbstvo pokriti razliko od zagotovljenih 614.000 din do potrebnih 944.000 din? S spremembo prispevne stopnje iz BOD za skupnost socialnega skrbstva se je konferenca delegacij strinjala.

V razpravi o poteku ustanavljanja skupnih služb SIS je konferenca delegacij zahtevala od skupščine finančni prikaz stroškov za osebne dohodeke za potrebe skupnih služb zaposlenih v času do 1. 8. 1983 in od 1. 10. 1983 dalje. V pravilniku o organizacijski strukturi in v razvidu del in nalog je predvidenih 13 delavcev, dejansko pa bo zaposlenih 10 delavcev; ali to pomeni, da so 3 delavci predvideni za poznejšo zaposlitev? Ali je predvideno pogodbeno delo, tudi v skupnih službah in koliko delavcev bo pri tem predvideno?

V zvezi s podatki o osebnih dohodkih zaposlenih po sistemiziranih delovnih mestih v domu upokojencev dr. Franceta Berglja pa je konferenca delegacij ugotovila, da so delovne naloge negovalke v jeseniški občini v primerjavi z ostalimi gorenjskimi

občinami najmanj vrednotene. Zna- no je tudi, da je v domu upokojencev dr. Franceta Berglja precej varovan- cev nepokretnih in je pri tem opravi- lu razen negovalke zaposlena tudi srednja medicinska sestra, ki je v primerjavi z višjo medicinsko sestro precej manj ovrednotena. Ali je možno za delovne naloge srednje medi- cinske sestre povečati točke za težavnost dela?

Za 7. sejo skupščine skupnosti socialnega skrbstva je bilo delegiranih deset delegatov, vendar se trije delegirani delegati niso udeležili seje skupščine.

Pripombe s seje konference delegacij za SIS za občinsko raziskovalno skupnost

Tudi na 3. seji konference delegacij za SIS za raziskovalno dejavnost je bilo prisotnih samo osem delegatov od 23. Pri pregledu nalog za leto 1983 je konferenca delegacij zahtevala, da je treba o poteku raziskovalnih nalog poročati konkretno in v poljudni obliki ter po možnosti to objavljati v Železarnju. Ugotovljeno je bilo tudi, da z davčno politiko ne prispevamo k razvoju raziskovalne dejavnosti.

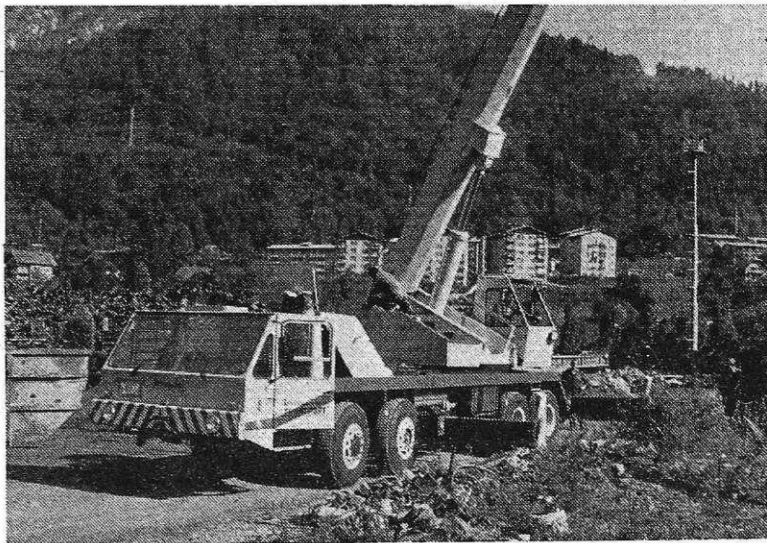
V statutu je treba vključiti tudi določila o tem, da bo strokovne in administrativnotehnične naloge opravljala skupna strokovna služba SIS občine Jesenice.

V zvezi s sklepom o sprejemu programa nalog raziskovalne skupnosti Jesenice in v zvezi s sklepom o višini prispevne stopnje za izvajanje programa raziskovalne skupnosti Jesenice za leto 1983 je konferenca delegacij predlagala, da se sprejme prednostni vrstni red raziskovalnih nalog, ker verjetno ne bo dovolj sredstev za izvedbo vseh načrtovanih raziskovalnih nalog. Izvajanje nalog pa je treba organizirati tako, da bo v čim krajšem času izvedena vsaj prva naloga.

Zaradi predlaganih sklepov o soglasju k statutu delovne skupnosti skupne strokovne službe SIS in k pravilniku o organizacijski strukturi in o razvidu del in nalog v skupni strokovni službi SIS je konferenca delegacij predlagala, da bi bilo potrebno priložiti tudi ta dva akta. Iz poročila je razvidna široka kadrovska zasnova, zato je treba pojasniti potrebnost tako obsežnih skupnih strokovnih služb.

Tretje seje skupščine raziskovalne skupnosti Jesenice se je udeležilo sedem delegatov, vendar je bila tudi ta seja skupščine nesklepčna zaradi predčasnega odhoda delegatov s seje. Ponovno sklicana tretja seja skupščine raziskovalne skupnosti Jesenice bo v ponedeljek, 10. oktobra, ob 12. uri v zgornjih prostorih restavracije Železarnje.

D. H.

Novo avtodvigalo na preizkušnji (foto S. Kokalj)

Po sklepu odbora za delovna razmerja delovne skupnosti KSI, z dne 26. 9. 1983 ponovno

OBJAVLJAMO

v splošni varnostni službi prosta dela in naloge

VRATAR 2 šifra 5546 D-3 6. kategorija 4 osebe

POGOJI:

- poklicna šola ali osemletka,
- da je zdravstveno sposoben za opravljanje nalog,
- da ni bil obsojen niti ni v postopku za kaznivo dejanje proti temeljem socialistične samoupravne družbene ureditve,
- eno leto delovnih izkušenj.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku 15 dni po objavi na kadrovski sektor Železarnje Jesenice, z oznako: »za delovno skupnost KSI«.

Izbira bo opravljena v skladu z določbami pravilnika o delovnih razmerjih in pravilnika o organizaciji in delu splošne varnostne službe.

Posebne prijavnice dobite pri kadrovskih ali v sprejemni pisarni kadrovskega sektorja.

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE

OD 10. DO 16. OKTOBRA

10. oktobra, Avgust KARBA, vodja priprave dela, Jesenice, Svetinova 10, št. tel. 83-243.

11. oktobra, Anton KELVIŠAR, vodja TOZD Žičarna, Jesenice, Cesta na Golico 16.

12. oktobra, Sašo KAVČIČ, vodja TOZD HV Jesenice, Jesenice, Titova št. 85, št. tel. 81-413.

13. oktobra, Janez KOMEL, vodja marketinga, Jesenice, Janseva 6, tel. št. 81-026.

14. oktobra, Jože KRAMAR, vodja TOZD Energetika, Mojstrana, Dovje št. 112.

15. oktobra, Oskar KÜRNER, vodja TKR, Jesenice, Tavčarjeva 9, št. tel. 81-214.

16. oktobra, Sašo JEZERŠEK, vodja TOZD HV Bela, obvestiti: 061-266-191.

Dežurstvo je vsak delovni dan od 14. ure do 6. ure zjutraj naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času dosegljiv doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.

V času dežurstva mora dežurni opraviti en obhod po železarni, svoje vtise vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati ob predaji dežurstva podpredsedniku poslovnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI
PONEDELJEK — 10. 10.	EDO KAVČIČ	MARJAN TRONTELJ
TOREK — 11. 10.	JOŽE ZIDAR	FRANC NOVAK
SREDA — 12. 10.	ALOJZ VARL	FRANCI ZUPANČIČ
ČETRTEK — 13. 10.	MARJAN DROLČ	BOŽO INTIHAR
PETEK — 14. 10.	MATJAŽ KELVIŠAR	IVAN SLAMNIK
SOBOTA — 15. 10.	KAREL KOBLAR	SAŠO DOLŽAN
NEDELJA — 16. 10.	MITJA BENEDIČIČ	BOGOMIR SVETINA

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

Od 10. do 15. oktobra bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Janez Zaletež in III. obratna ambulanta — dr. Želimir Cesarec.

POPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Marija Može Kovačič.

DISPANZER ZA BORCE: dr. Marija Može Kovačič.

V soboto, 15. oktobra, samo dopoldne: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Marija Može Kovačič.

ZOBNE AMBULANTE:

DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v dent. Viktor Stražišar in III. zobna ambulanta — dr. Bela Gazafi.

POPOLDNE: II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.

Za borce vsak dan od 13.30 do 14.30.

V soboto, 15. oktobra, samo dopoldne: II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.

ČLANOM DIATI JESENICE

Člane DIATI Jesenice obveščamo, da društvo organizira strokovno ekskurzijo v Sisak. Program dvodnevnega ekskurzije obsega ogled železarnje Sisak in okolice mesta.

Povratak bo prek Šmarjeških Toplic. Udeleženci ekskurzije plačajo ob prijavi 350 din.

Prijave sprejema tov. Petričeva na tel. 3220 do 8. oktobra, oziroma do zasedbe avtobusa.

Po sklepu odbora za delovna razmerja delovne skupnosti E-TKR-NG

OBJAVLJAMO

prosta dela in naloge na OTK za nedoločen čas

2. ANALITIK šifra 5737 U-3 8. ktg. 1 oseba

POGOJI: kemijska srednja šola ali šola za kemijske laborante, eno leto delovnih izkušenj.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku 15 dni po objavi na kadrovski sektor železarnje Jesenice, z oznako »za delovno skupnost E-TKR-NG«.

Posebne prijavnice dobite v sprejemni pisarni kadrovskega sektorja.

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Remontne delavnice, z dne 23. 9. 1983

OBJAVLJAMO PROSTE DELOVNE NALOGE

SAMOSTOJNI PROJEKTANT

ELEKTROOPREME šifra 8939, 15. ktg. 1 oseba

POGOJI:

- elektrotehniška srednja šola — jaki tok
- pet let delovnih izkušenj
- pasivno znanje nemškega ali angleškega jezika
- poskusno delo 3 mesece

Delo je primerno za moške, starejše od 18 let.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev na kadrovski sektor v 15 dneh po objavi.

Posebne prijavnice dobite v sprejemni pisarni kadrovskega sektorja.

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Jeklovlek, z dne 5. septembra 1983

OBJAVLJAMO PROSTE DELOVNE NALOGE

ADMINISTRATOR šifra 1707 U-2 6 ktg. 1 oseba

POGOJI: dokončana dvoletna administrativna šola, eno leto delovnih izkušenj.

Prijave na posebnih obrazcih, ki jih dobite pri kadrovskih ali v sprejemni pisarni kadrovskega sektorja, pošljite v roku 15 dni po objavi na naslov: Kadrovski sektor železarnje Jesenice, C. železarjev 8, Jesenice.

DS za ekonomiko, tehnično kontrolo in raziskave ter novogradnje

6. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik delavskega sveta delovne skupnosti za E-TKR-NG Slavko Dežman je 22. septembra sklical 6. sejo delavskega sveta. Najprej so pregledali izvajanje sklepov četrte in pete seje in ugotovili:

— sklepi 4. seje, točke 1.1, 1.2 in 1.3 so v izvajanju. Sklep, ki se nanaša na organizacijske spremembe v centralni pripravi dela, bo izveden s 1. oktobrom. V zvezi s tem bodo opravljene vse potrebne organizacijske spremembe.

— Sklepi 5. seje:

Pod točko 2 so obravnavali šestmesečno poslovno poročilo. V predpisnem roku so bili službi družbenega knjigovodstva posredovani vsi zahtevani dokumenti in obrazci.

Pod točko 3 so obravnavali višino OD v drugem polletju, povečano za 5 % na obračunsko postavko z veljavnostjo od 1. avgusta 1983.

Točka 4 je bila namenjena obravnavi spremembe normativa v OTK. Sprejete spremembe so bile izvedene in kadrovske zasledene.

Točka 5 se je nanašala na samoupravni sporazum o ustanovitvi smučarskega centra Kobla. Ustrezni sklepi so bili dostavljeni CPSI, ki bo ugotovil izid sklepanj ostalih TOZD in delovnih skupnosti.

Točka 6: Sklepi, ki jih je sprejel delavski svet v zvezi s predlogom sprememb dopolnitve samoupravnega sporazuma o temeljnih plana občinske zdravstvene skupnosti za obdobje 1983—85, so bili posredovani CPSI. Pojasnjeno je bilo, da so posamezne TOZD imele do teh sprememb pozitivno stališče in jih v celoti potrdile, če pa bo potrebno usklajevanje, bo to narejeno na seji delavskega sveta Železarn.

V točki 7 so obravnavali informacijo o pričetku dela v zimskem času za celotno delovno organizacijo. Problem prevoza delavcev, ki se vozijo na delo z vlakom, je Železarna do 15. oktobra rešila z organiziranim lastnim prevozom.

Točka 8: Ustrezni sklep v zvezi s predčasnim izplačilom akontacije OD je bil posredovan finančno-računskemu sektorju.

Pod točko 9 so obravnavali tri delegatska vprašanja: Odgovor v zvezi z razliko med vrednostjo bona za toplo in hladno malico je delavskemu svetu posredovalo vodstvo oddelka za družbeni standard, odgovor glede zmogljivosti računalnika pa je bil posredovan SDS — priprava dela. Delegatsko vprašanje in prigovor je bil v glavnem na čakalno dobo v zobozdravstvu, ki traja tudi od dve do tri leta. Iz odgovora, ki ga je vodstvo obratne ambulante Železarn posredovalo v pisni obliki, je razvidno, da se čakalna doba tudi v bodoče ne bo skrajšala zaradi težav, s katerimi se srečuje zobozdravstvena ambulanta. O tem bodo seznanili vse delavce delovne skupnosti.

Z odgovorom vodstva oddelka za družbeni standard glede razlik v ceni tople in hladne malice delegati niso bili zadovoljni. Menili so, v kolikor delavec ne dobi toplega obroka (ga eventualno zmanjka ali se ga delavci ne poslužujejo zaradi raznih železodnih bolezni), dobi hladno malico za enkrat nižjo vrednost kot tisti, ki koristijo topli obrok. Celotna vrednost bona je namreč 89 din, hladno malico pa delavec dobi za vrednost 45 din, kljub temu, da TOZD Družbena prehrana obračuna vsak bon 89 din. Poudarili so, da bi morala biti vrednost bona enaka za toplo in hladno malico. Menili so, da je odgovor na to delegatsko vprašanje nepopoln ter sklenili, da se dodatno vprašanje posreduje vodstvu TOZD Družbena prehrana glede obračunavanja razlike med toplo in hladno malico. Zanima jih tudi, v kakšne namene se porabi ta razlika, ki se jim zdi previsoka.

V nadaljevanju seje so obravnavali tudi vključevanja izvozne realizacije v sistem delitve osebnih dohodkov za zadnje štiri mesece — mesečno in kumulativno. Model stimuliranja doseganja izvoznih planskih obveznosti je obrazložil Martin Šketa, vodja SEO. Dejal je, da je bila zahteva za izdelavo tega modela postavljena s sklepom delavskega sveta Železarn. Služba je ta model pripravila v predvidenem roku, predhodno je bil obravnavan na poslovnem odboru Železarn, dokončno soglasje za uvedbo predlaganega modela pa morajo dati vsi delavski sveti TOZD in delovnih skupnosti.

V razpravi je bilo rečeno, kako je mogoče, da imajo posamezne TOZD, ki imajo sicer nizek odstotek obveznosti do izvoza, po predlaganem mo-

delu možnost tako visokega preseganja izvoza. Menili so, da pri doseganju in preseganju plana izvoza ni rešitev samo v dodatnem stimuliranju, ampak da je treba izvajati tudi druge organizacijske rešitve in zaostri odgovornost za izvajanje nalog. Poudarili so, da je do konca leta predvidena odprema 29.600 ton. Dejansko se bo treba potruditi, da bo v teh nekaj mesecih ta obveza izpolnjena, sicer lahko računamo samo na penale in ne na premije. Pojasnjeno je bilo, da nastopajo tudi objektivne težave, trenutno primanjkuje koksa, ki ga bo treba plačati v dolarjih, da bo jeklni zagotovljen normalno obratovanje. Problem pa je tudi glede ostalih surovin in repromateriala.

Na osnovi obravnave so v glasovanju sprejeli model vključevanja izvozne realizacije v sistem delitve osebnih dohodkov za obdobje september—december 1983. Za predlog modela je glasovalo 16 delegatov, PROTI sta bila dva, VZDRŽALI so se štirje delegati.

TOZD Hladna valjarna Jesenice

5. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V sredo, 28. septembra, je bila 5. redna seja odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu TOZD Hladna valjarna Jesenice, ki jo je sklical in vodil predsednik odbora Dušan Prešern. Pri pregledu sklepov zadnje seje so ugotovili, da so izvedeni.

V nadaljevanju seje so člani odbora obravnavali družbeni plan za mesec oktober, ki je 2.250 ton. Ta je zaradi zmanjšane zmogljivosti Siemaga zmanjšan za 300 ton, torej je operativni plan 1.950 ton, od tega se predvideva 1.430 ton za prodajo, 500 ton dinamne in 240 ton jekla.

Odbor je ugotovil, da so rezultati izvrševanja stabilizacijskega programa kljub težavam dokaj ugodni, saj so skoraj v celoti doseženi glavni kazalci.

Na seji je bil podan pregled reklamacij v avgustu. Situacija ni preveč kritična, saj so bile le štiri, njihov vzrok pa so odstopanje debeline, slabo delo predhodnih obratov, deformirani konci in robovi ter slabo žarjenje.

Obravnavali so tudi v avgustu prekoračeno število nadur, ki je nastalo zaradi pomanjkanja delavcev. Odbor meni, da so bile nadure opravljene zaradi nemotene proizvodnje in so

Obravnavali so tudi pobudo družbenega pravobranilca samoupravljanja Jesenice glede vodenja delovne skupnosti za E-TKR-NG. Obravnavali so tudi razlago k pobudi, ki jo je podal splošni sektor.

Po razpravi in dodatnih pojasnilih so zadolžili pravno službo Železarn, da opravi razgovor z družbenim pravobranilcem samoupravljanja z namenom, da se rešijo sporna vprašanja, ki so dana v pobudi. Pri tem so menili, da delegati ne morejo ugotovljati in sklepati o navedenih členih, če so pravno sporni ali ne.

Nadalje so ugotovili, da vodenje vseh treh delovnih skupnosti ni ustrezno rešeno. Rečeno je bilo, da so bili za njihovo reorganizacijo izdelani že trije osnutki. V zvezi s tem je delavski svet naročil poslovodnemu odboru Železarn in strokovni službi, ki je odgovorna za izdelavo predloga reorganizacije, da pripravi dokončen predlog organizacijskih sprememb do konca leta 1983, ki morajo biti izvedene v prvem tromesečju 1984.

Brez pripomb so potrdili predlog inventurne komisije ERC za odpis neravnih in amortiziranih osnovnih sredstev, in sicer pet stolov polfotelj — tipa 4033 in eno leseno obešalno steno. Sedanja vrednost odpisanih osnovnih sredstev je nič.

A. V.

bile nujne. Glede na še možne prekoračitve nadur je odbor sklenil, da se lahko opravi prek 30 nadur le v primeru, če je to res nujno potrebno za nemoten potek proizvodnje. Kontrolo nad opravljenimi nadurami pa bo imel vodja proizvodnje.

Obravnavana je bila prošnja Keglaškega kluba na ledu Jesenice za kakršnokoli pomoč pri organizaciji 30-letnice kluba. Odobrili so jim do 100 kg HVT.

Odbor je na predlog vodstva TOZD Transport nagradil nekatere delavce, ki so sodelovali pri vsakodnevem razkladanju vagonov in s tem pripomogli k zmanjšanju stojnin v TOZD HVJ.

Ob koncu seje so ugodno rešili prošnjo Smučarskega društva Rateče-Planica. Odbor jim je odobril odstop desetih plastičnih sodčkov, katere potrebujejo za prevoz vode na smučanju treh dežel na Tromeji.

sš

3. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Tretjo sejo delavskega sveta TOZD Hladna valjarna Jesenice je 28. septembra sklical predsednik Franc Makše. Pri pregledu sklepov zadnje seje so najprej ugotovili, da so sklepi, razen sklepa 12, ki se nanaša na katalog delovnih nalog, izvedeni.

V nadaljevanju so ugotovili, da so bili na sestankih SDS obravnavani in soglasno sprejeti naslednji samoupravni sporazumi:

— predlog sprememb pravilnika o cenah proizvodov in storitev,

— sporazum o spremembi in sprejetju novih predlaganih cen v samoupravnem sporazumu o združenju dela in sredstev na osnovi pridobivanja in razporejanja skupnega prihodka.

— samoupravni sporazum o ustanovitvi interesne skupnosti za razvoj smučarskega centra Kobla,

— spremembe in dopolnitve samoupravnega sporazuma o temeljnih plana občinske zdravstvene skupnosti Jesenice za obdobje 1981—1985,

— obravnavali so informiranje v Železarni.

Železarski globus

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA

Zahodnonemško ministrstvo za raziskave in tehnologijo je z 1,4 milijona mark financiralo študijo o možnosti za varčevanje z energijo in zaščito okolja z izkoriščanjem celotne odpadne energije dimnih plinov, hladilnih sistemov, trdnih snovi in podobno. Za železarno Bochum in Rheinhausen so kot primer ugotovili v študiji, da preide v okolje od celotne količine odpadne energije 20 % z dimnimi plini, 21 % s hladno vodo, 24 % s trdnimi snovmi in 35 % neposredno. Naprave za sintranje, plavžji, jeklarne, valjarne in energetski obrati so glavni dobavitelji odpadne energije. Okoli 50 % odpadne toplote

ima temperaturo, ki je primerna za ogrevanje prostorov, 25 % pa temperaturo med 200 in 1000 stop. C oziroma preko 1000 stop. C. V študiji so navedene tri možnosti za ponovno izkoriščanje odpadne energije. Ponovno vračanje v postopek, na primer, za ogrevanje hladnega materiala, za pridobivanje vodne pare in s tem električne energije ter za ogrevanje prostorov v obratih in stanovanjih. Študija ugotavlja, da je mogoče doseči prihranek 14 % celotne sedanje porabe energije. V železarski industriji, ki porabi skoraj 10 % vse za zahodnonemške primarne energije, bi lahko na ta način prihranili letno več kot 5 milijonov enot črnega premoga.

5. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V torek, 27. septembra, je bila peta redna seja odbora za gospodarstvo, ki jo je sklical in vodil predsednik odbora Tomaž Štefelin. Člani odbora so bili seznanjeni z izvajanjem sklepov zadnje seje in ugotovili, da so sklepi izvedeni, razen sklepa v zvezi z delegatskim vprašanjem, ki je daljšega značaja.

Člani odbora so v nadaljevanju potrdili operativni plan za oktober, ki je od družbenega znižan za 400 ton in predvideva izdelavo 4.400 ton vlečene žice. Za prodajo je predvideno 3.170 ton žice, za domačo predelavo pa 1.230 ton. Za izvoz je predvideno 220 ton vlečene žice.

Člani odbora so bili seznanjeni s proizvodnimi rezultati za avgust. Izdelane je bilo 4.052 ton vlečene žice, od tega za prodajo 2.750 ton in domačo predelavo 1.302 ton. Izplen je bil 96,41 %, storilnost 189,38 kg/h, povprečni osebni dohodek pa 18.897

din na zaposlenega. Proizvodni stroški so bili nižji za 5.829.000 din.

Odbor je obravnaval prošnjo Smučarskega kluba Rateče-Planica, ki prosi za 10 kg odpadne žarjene žice za vezavo. Odbor je prošnjo ugodno rešil.

Sejo so končali s sprejemom sklepa, da se pozove vse delavce v proizvodnji, da bi vse proste sobote delali, kljub povečanju nadur, vendar ne prek dopustnega limita za posameznega delavca.

sš

6. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Namestnik predsednika Marjan Jamar je 27. septembra sklical šesto sejo delavskega sveta TOZD Žičarna. Člani delavskega sveta so bili seznanjeni z izvajanjem sklepov zadnje seje in ugotovili, da so sklepi izvedeni, razen sklepov, ki so dolgoročnega značaja.

Delegati so zatem obravnavali model vključevanja izvozne realizacije v sistem delitve osebnih dohodkov, ki je bil predhodno tudi obravnavan na sestankih SDS. Delavski svet tega modela ni sprejel zaradi številnih pripomb iz javne razprave. Te pripombe so:

— potrebno je ločiti stimulacijo od dnevnih premij,

— večina SDS je predlagala, da se stimulacija priznava pri nižjem odstotku izpolnjevanja izvoznih obvez. Predlog je, da se do 90 % izpolnitve obračunavajo penali, med 90 in 95 % ničesar, niti stimulacija niti penale, nad 95 % pa stimulacija,

— glede na absolutno vrednost izvoza delavski svet meni, da je za TOZD Žičarna faktor 1 nestimulativen,

— zagotoviti je potrebno možnost preseganja izvoznih obvez nad 100 %, glede na razpoložljiva naročila in vložek,

— izračunana višina stimulacije dnevne premije TOZD je izredno nizka in zato nestimulativna,

— naknadno je potrebno izplačati za september izvozno stimulacijo po sprejemu tega pravilnika,

— te pripombe je potrebno uskladiti tudi s pripombami vseh ostalih TOZD in delovnih skupnosti v Železarni.

Delavski svet je sprejel katalog del in nalog z upoštevanjem splošnih pripomb, ki naj se uskladijo skupaj s pripombami ostalih TOZD in delovnih skupnosti. Katalog naj se po usklajevanju potrdi istočasno za vse TOZD in delovne skupnosti v Železarni.

Delegati so obravnavali informiranje v Železarni. Na osnovi predhodne obravnave na zbiorih delavcev, oziroma v SDS, so ugotovili, da večina SDS meni, da je informiranje v sedanjih obliki zadovoljivo, v nekaterih primerih pa celo preobširno in večkrat tudi prezahtevno, glede na razumevanje posredovanih informacij. Konkretna pripomba je bila, da se dnevni red za sestanke SDS ali zborov delavcev mora objaviti na oglasnih deskah.

Delegati so bili seznanjeni tudi z izidom referenduma, ki je bil 12. septembra (sprejemanje sprememb pravilnika za delitev osebnih dohodkov in dela sklada skupne porabe in volitev delegatov v delavski svet in zbor združenega dela).

Delavski svet je obravnaval še poročilo o razpisnem postopku za imenovanje vodja TOZD Žičarna in na podlagi vseh pozitivnih mnenj imenoval za vodjo TOZD Žičarna diplomiranega inženirja Antona Kelvišarja, in sicer za čas od 1. oktobra do 30. septembra 1987.

sš

TOZD Jeklovlek

5. SEJA DELAVSKEGA SVETA

V TOZD Jeklovlek je bila 28. septembra peta redna seja delavskega sveta, ki jo je vodil predsednik Janez Židan. Najprej so pri pregledu sklepov četrte redne seje delegati ugotovili, da so izvedeni.

Delavski svet je v nadaljevanju obravnaval poročila in sklepe odbora za delovna razmerja in odbora za gospodarstvo in nanju ni imel pripomb.

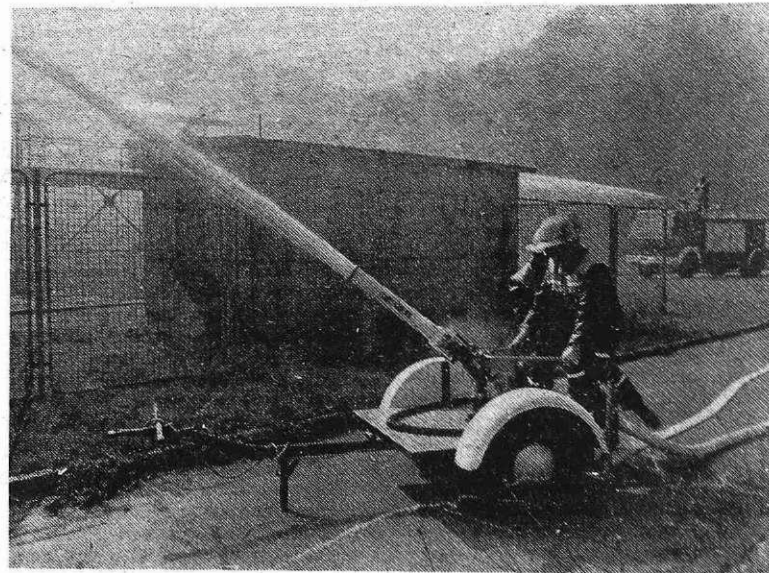
Na seji so sprejeli ugotovitveni sklep, da je potekala javna razprava prek zborov delavcev, na katerih so obravnavali pravilnik o razvidu del in nalog, razčlenitev delovnega procesa in razvid del in nalog z vrednostmi v točkah.

Pripombe, podane na zbiorih delavcev in s strani komisije, so bile posredovane oddelku za študij dela in časa na sektorju za ekonomiko v nadaljnji postopek in reševanje.

Vodja TOZD je delegate seznanil s predlogom modela vključevanja izvozne realizacije v sistem delitve osebnih dohodkov, katerega so delegati potrdili s pripombo, naj izvozni oddelki pravočasno zagotovijo ustrezna naročila, da bo TOZD Valjarna žice in profilov lahko pravočasno pripravila program za valjanje.

Delavski svet je sprejel ugotovitveni sklep, da so vsi zbori delavcev, organizirani po SDS, obravnavali poročilo o informiranju v železarni Jesenice in se strinjajo s pripombami CPSI, ki so bile objavljene v Železarni.

T. E.

Vaja članov poklicne gasilske in reševalne čete železarn pri valjarnah na Beli (foto I. Kučina)

MLADI PRI URESNIČEVANJU PROGRAMA GOSPODARSKE STABILIZACIJE

Predlog načrta uresničevanja dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije v SR Sloveniji (v nadaljnjem: predlog načrta) je gotovo najbolj aktualen dokument za dolgoročno usmerjanje našega gospodarstva. Vsebuje pet prednostnih nalog: vključevanje v mednarodno delitev dela, rast proizvodnje, pridobivanje in razporejanje dohodka, razvojno politiko in prestrukturiranje družbenih dejavnosti.

MLADI se moramo vključiti v te razprave, posebno pozornost pa je treba nameniti prestrukturiranju družbenih dejavnosti. Razmere v vzgoji in izobraževanju, zdravstvu, socialnem varstvu, zaposlovanju, stanovanjski gradnji, kulturi in telesni kulturi in sorodnih dejavnostih se posebej vplivajo na družbeno ekonomski položaj mladih.

V preteklem obdobju smo se mladi vključevali v razprave o stabilizaciji. Vdili smo razprave na problemski konferenci o zaposlovanju, kjer smo rekli »da se zavzemamo za politiko produktivnega zaposlovanja, ki predstavlja razbremenjevanje združenega dela in preseganje nenačrtnega in stihijskega zaposlovanja, ki presega njegove materialne možnosti.« Opažamo pa tudi, da v stabilizacijskih programih na tem področju nismo naredili bistvenega koraka naprej in se žal v praksi prepočasi uresničuje.

Tudi na področju manjših produkcijskih enot se še nismo opredelili, kaj naj bi to pomenilo za mlado generacijo.

Stanovanjsko vprašanje, o katerem smo tudi spregovorili na problemski konferenci, je razredno vprašanje in znotraj tega je treba reševati probleme mladih družin in delavcev v samskih domovih. Zato je potrebno skupaj s sindikati voditi bolj uspešno akcijo v TOZD, skupaj s samoupravno stanovanjsko skupnostjo, za hitrejšo reševanje problemov mladih družin in delavcev v samskih domovih v okviru solidarnostnih stanovanj.

Vztrajamo, da se dosti bolj, kot do sedaj, uveljavijo ekonomske zakonitosti, kar velja tudi za stanarine, ob tem pa dosledneje uvede sistem subvencioniranja iz sredstev solidarnosti.

To je le del razprave, ki smo jo vodili o stabilizacijskih vprašanjih v mladinski organizaciji. Zato moramo ob nalogah za prestrukturiranje družbenih dejavnosti biti mnogo bolj kritični in konkretni. Skoraj vse točke prestrukturiranja družbenih dejavnosti se začnajo z besedami »zmanjševati, krčiti, selekcionirati, ukiniti, izključiti, uvesti participacijo«, čeprav ustava nekatere družbene dejavnosti opredeljuje kot bistveni dejavnosti razvoja socialistične družbe, večje produktivnosti dela, razvoja ustvarjalnih sil ljudi, vsestranskega razvoja osebnosti, ekonomske in socialne varnosti in čedalje ugodnejših možnosti za življenje in delo ljudi, humaniziranje socialističnih samoupravnih odnosov in splošnega napredka družbe.

Zato mora vsako prestrukturiranje družbenih dejavnosti izhajati iz teh načel, predvsem pa morajo o tem spregovoriti tisti, ki dajejo tudi sredstva za to. To pa je združeno delo oziroma delavci.

Predlog načrta izhaja iz opredeljene, da je treba gospodarsko stabilizacijo izvajati predvsem s povečanjem proizvodnje in izvoza, z bolj kvalitetnim gospodarjenjem in s povezovanjem na celotnem jugoslovanskem trgu. Kakorkoli je to pomembno, pa ne smemo zanemariti tendence, ki v ospredje potiska zgolj materialen, čisto ekonomski vidik stabilizacije.

Izhajajoč iz klasične marksistične teze, da je najbolj produktiven revolucionarni razred sam, se ZSMS bori za takšen pristop k stabilizaciji, ki ob poudarjenem boju za čim večji dohodek vendarle vedno in povsod kot odločujoči element stabilizacije vidi krepitev odločujočega vpliva neposrednega proizvajalca, torej krepitev vseh procesov socialističnega samoupravljanja. To pomeni boj proti inflaciji in za izvozno orientacijo, zahtevo po večji produktivnosti, modernizaciji proizvodnje, uvajanje lastne znanosti v proces materialne proizvodnje. V nasprotju z vsem tem pa je uveljavljanje vsega tega mimo delavskega razreda in delovnih ljudi. Sploh je to pomembno sedaj, ko stabilizacija objektivno nujno terja odrekanje, katerega breme v največji meri nosi delavski razred in delovni ljudje.

Boj za stabilizacijo je zatorej boj za nadaljnji razvoj socialističnih samoupravnih odnosov, kot edini dolgoročni temelj vsakršnega kvalitativnega, visoko produktivnega in dohodka ustvarjajočega gospodarstva. Uresničevanje stabilizacije zaradi tega pomeni tudi boj proti ekonomskemu in političnemu voluntarizmu,

ki ga poraja etatizem in boj proti pragmatizmu, ki ga iz sebe poraja tehnokratska manipulacija.

Pred ZSMS torej stojijo zelo pomembne naloge, njihova uresničitev pa bo pokazala, kakšna je dejanska vloga in akcijska moč ZSMS. Bolj kot doslej si moramo prizadevati za hitrejšo reševanje vseh življenjskih vprašanj, za uresničevanje interesov delavskega razreda, delitev po delu in rezultatih dela, dvig produktivnosti, delovne discipline itd.

S tem bomo mladi dokazali, da čutimo odgovornost za reševanje sedanje situacije in da smo pripravljeni nositi ter že nosimo del teže sedanjega trenutka. Jasno opredeljena perspektiva našega družbenopolitičnega in ekonomskega razvoja pa je vsekakor v interesu vsakega delavca samoupravljalca, še posebej mladega, saj v njem vidi cilj, ki ga je treba doseči, za katerega se je treba boriti. Da bomo pri tem dejansko učinkoviti, pa moramo v prvi vrsti posvetiti večjo pozornost organizaciji in akcijski trdnosti oziroma skupnosti ZSM, kajti ta mora postati mobilizator vseh mladih, ne glede na njihove različne, večkrat tudi nasprotujoče si interese in poglede.

Darko Mlakar

BOGATA VSEBINA BILTENA '83, KI GA IZDAJA KLUB SAMOUPRAVLJALCEV JESENICE

Klub samoupravljalcev Jesenice deluje že sedmo leto. Znani so rezultati njegovega delovanja in prizadevanja za uresničevanje ciljev, ki so jih zapisali v svojo ustanovno listino.

V izvršnem odboru in delovnih skupinah Kluba samoupravljalcev ni manjkalo raznih pobud, predlogov in idej, ki so spodbujale akcijske usmeritve in delovanje za razvoj samoupravnih odnosov.

Na tej podlagi je leta 1980 nastala prva izdaja biltena Kluba samoupravljalcev Jesenice. Bilten '83 je njegova četrta izdaja.

Na nedavnem sestanku klubove delovne skupine za družbenopolitično izobraževanje in informiranje so med drugim ocenili letošnji bilten. Prevladala je ugodna ocena: bilten je od prve izdaje do letošnje dosegel opazen napredek tako v vsebinskem kot oblikovnem pogledu. Manj ugodno pa je, da so vsi dosednji bilteni ostali anonimni, ni bilo pričakovane odmevnosti na njihovo vsebino in sporočila. Člani delovne skupine so del krivde za to neodmevnost pripisali tudi sebi, ker niso poskrbeli za primerno predstavitev biltena v sredstvih javnega obveščanja.

Ta »greh« in pomanjkljivost popravljamo s tem zapisom o Biltenu '83 Kluba samoupravljalcev Jesenice.

Srečko Krč, ki je tudi sicer zelo dejaven v jeseniškem klubu samoupravljalcev, v biltenu sodeluje kar s tremi prispevki. V prvem — uvodnem — na kratko komentira dosedanje izdaje Biltena in sklone svoje misli nekoliko takole: »Bilten so posebna sporočila samoupravljalcem, s katerimi se jih seznanja:

— z uresničevanjem vloge in nalog ter oblikami in metodami dela kluba samoupravljalcev;

— z organiziranjem, pospeševanjem in usmerjanjem samoupravljalških izkušenj in razvojem samoupravljanja sploh.«

V naslednjem prispevku Srečko Krč povzema programsko usmeritev za delovanje kluba samoupravljalcev v letu 1983.

Viktor Brun pa v svojem prispevku obravnava vlogo in funkcijo klubovih delovnih skupin, programskega sveta in delegatske ure. Iz njegovega prispevka lahko ugotovimo široko aktivnosti, ki se odvijajo v klubu samoupravljalcev. Očitna je prizadevanost dejavnikov kluba, da se čim bolj pokrijejo interesi in potrebe samoupravljalcev za učinkovitejšo uveljavljanje samoupravnih odnosov in delegatskega sistema. V ta okvir se vključuje tudi nanovo uvedena delegatska ura, ki jo kaže uveljaviti in popularizirati kot samoupravljalško posvetovalnico.

Marjetka Vrhunc-Mulec se je potrudila in razgrnila ugotovitve in ocene vseh oblik in razsežnosti o družbenopolitičnem izobraževanju in usposabljanju delegatov in samoupravljalcev v preteklih letih.

Branko Vukanac, tajnik Kluba samoupravljalcev Kranj, v jedrnatem slogu predstavlja naloge in aktivnosti njihovega kluba.

Srečko Krč nato posreduje informacijo s posvetovanja predstavnika občinskih svetov zveze sindikatov Gorenjske, jeseniškega in kranjskega kluba samoupravljalcev, ki je bilo sredi maja letos v Kranju.

Občinski svet zveze sindikatov objavlja ugotovitve, stališča in usmeritve, sprejete na konferenci predstavnikov sindikalnih organizacij v naši občini, v zvezi z uresničevanjem ustavnega načela delitve po delu in rezultatih dela.

Dobrodošel je prispevek Zdenke Vrtačnik, v katerem nas seznaja z uresničevanjem delegatskega sistema prek konference delegacij za samoupravne interesne skupnosti v delovni organizaciji železarna Jesenice.

Iz železarne Jesenice je tudi razgovor s samoupravljalcem, ki ga je opravil Dare Bradašnja.

Zanimivo je razmišljanje osmošolca OŠ Prežihov Voranc Jesenice Dalibora Bradiča: Ko bom delegat in samoupravljalca.

Uredniški odbor Biltena '83 je bil zelo domiseln, ko je za letošnje številko Biltena k sodelovanju na navedeno temo povabil osmošolce nekaterih osnovnih šol v občini. Upajmo, da bo generacija današnjih osmošolcev bolj učinkovita in dosledna, ko se bo znašla v funkciji samoupravljalca in delegata. Na to upanje nas navaja s svojim prispevkom na prej navedeno temo Miha Dakskofler, osmošolec iz OŠ Tone Čufar na Jesenicah.

Stane Zugowitz predstavlja delovanje zbora delavcev v TOZD Rožca, Stanislav Pem pa svobodno menjava dela med TOZD in delovno skupnostjo skupnih služb v TDO Golica Jesenice.

Severin Golmajer razmišlja o aktualni temi: Usmerjeno izobraževanje in združeno delo.

Rina Klinar pa je načela vprašanje vloge in vpliva strokovnih služb samoupravnih interesnih skupnosti na delovanje delegatskega sistema.

Janko Rabič iz KS Dovje-Mojstrana, Maks Dimnik iz KS Sava in Edo Žagar iz KS Edo Giorgioni Javornik-Koroška Bela predstavljajo delovanje svoje krajevne samouprave. Pri tem sta konkretna in nazorna Rabič in Žagar, Dimnik pa izhaja bolj iz teoretičnih izhodišč.

Zdenka Vrtačnik sodeluje še s prispevkom Kako pišemo zapisnik. Gre za prispevek, ki bo marsikomu koristen pripomoček za delo.

Viktor Brun zaključuje to raznoliko in bogato vsebino Biltena '83 z objavo literature, ki jo ima priročna knjižnica kluba samoupravljalcev Jesenice in je namenjena (pa premo koristo) za samoizobraževanje samoupravljalcev in delegatov.

Upamo, da smo s to predstavitvijo nekoliko spodbudili interes samoupravljalcev in delegatov za Bilten '83, ki ga je večina članov jeseniškega kluba samoupravljalcev že prejela, tisti, ki ga še nimajo, pa ga lahko dvignejo na sedežu kluba.

Ker je njegova naklada 200 izvodov v duhu stabilizacije, bi se kazalo ravnati po znanem geslu iz naše NOB: KO PREBERES, DAJ NAPIŠI!

Vibr

Dopisujte

V ŽELEZARJA

PRIPRAVLJENOST JE VEDNO BOLJŠA KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

TITO

EPIDEMIOLOGIJA V VOJNI IN MIRU

Higiensko profilaktični ukrepi jamčijo za ohranitev zdravja ter za uspešno preprečevanje razvoja nalezljivih obolenj. Sanitetna služba opravlja kontrolo oporečnosti pitne vode in hrane. Deli navodila za osebno in kolektivno higieno, izvaja kontrolo stanovanj in kontrolira mesta (deponije) odpadkov.

Izvajanje posebnih profilaktičnih ukrepov zajema higienško-epidemiološko in sanitetno izvidovanje ter radiološko-kemijsko-biološko izvidovanje, cepljenje, hemioprofilakso, seroprofilakso, dezinfekcijo, dezinfekcijo in deratizacijo. Med posebne ukrepe spada še pravočasno odkrivanje bolnikov in pravočasno ter hitro diagnosticiranje ter takojšnje zdravljenje.

Zgodnje odkrivanje bolnikov je posebej pomembno. V vojni je potrebno čim hitreje reagirati ter opredeliti diagnozo, predvsem na štiri osnovne sindrome:

- sindrom respiratornega trakta,
- sindrom prebavnega trakta,
- sindrom živčnega sistema in
- sindrom sprememb na koži in sluznicah.

Ugotavljanje bioloških povzročiteljev bolezni po klasičnih metodah traja najmanj 2–3 dni. Z napredkom tehnike pa se je čas dokazovanja znatno skrajšal. Z metodo LIDAR (Laser light detecting and ranging) dokažemo prisotnost aerosolov (velikosti 1–5 mikronov) v ozračju v nekaj sekundah, torej čas dokazovanja je 4–6 sekund.

Za dokazovanje povzročiteljev bolezni v biološkem materialu obstajajo biokemijske in biofizikalne metode. Te metode z odgovarjajočimi aparaturami so direktne ali indirektne. Z analizo urina ali krvi na osnovi analize že s sigurnostjo postavijo diagnozo. Čas trajanja biokemijske ali biofizikalne analize je 20–30 minut.

Poleg zgoraj navedenih postopkov obstajajo še aparature za avtomatsko registracijo virusov (Partierome Analyser), spektrofotometrične metode, proteinski detektorji, plinska kromatografija, fluorimetrično dokazovanje nukleinskih kislin, kemoluminescenca, imunofluorescenca in več podobnih novjših metod.

Primarna izolacija oseb z nalezljivim obolenjem je ukrep, da sumljive osebe tako oddvojimo od kolektiva. Primarna izolacija je pravzaprav »izolacija na mestu«, torej izolacija v izolatorju, ki je nameščen dovolj daleč od ljudi. Osebe izolatorja so posebne sanitetne enote, s posebno medicinsko in kuhinjsko opremo. V času izolacije izvajajo potrebne dezinfekcijske ukrepe ter skrbijo za osebno in skupno higieno.

Evakuacija in hospitalizacija oseb z nalezljivim obolenjem spada v sekundaren (drugi) ukrep. Namestijo se ti bolniki v civilnih ali vojnih bolnicah — v posebnih oddelkih.

Karantena oziroma observacija (zdravstveni nadzor) je ukrep, ki se izvaja v kolektivu ali nad posameznimi osebami, ki so bile v kontaktu z obolelimi ljudmi. Karantena je najstrožji ukrep izolacije in osebe, enota ali prebivalstvo, ki je v karanteni, je popolnoma oddvojeno od ostalega okolnega življenja. Čas trajanja karantene ustreza dolžini maksimalne inkubacije domnevne nalezljive bolezni — računano od dneva izolacije zadnjega sumljivega bolnika.

Prijava izbruhov nalezljive bolezni je ukrep, ki ga je najstrožje treba spoštovati. Sanitetni organi na osnovi prijav izvajajo protiepidemiološke ukrepe.

Vakcinacija (cepljenje) je imunizacija obolelih. V vojni in izjemnih pogojih ima vakcinacija večjo težo kot v mirnem času. To predvsem zato, ker so onemogočeni ostali načini zaščite (predvsem to velja pri trebušnem tifusu, tetanusu in koleri).

V rabi so štiri tipi vakcine: žive (aktivne), inaktivirane (mrtve), kemijske in anatoksini.

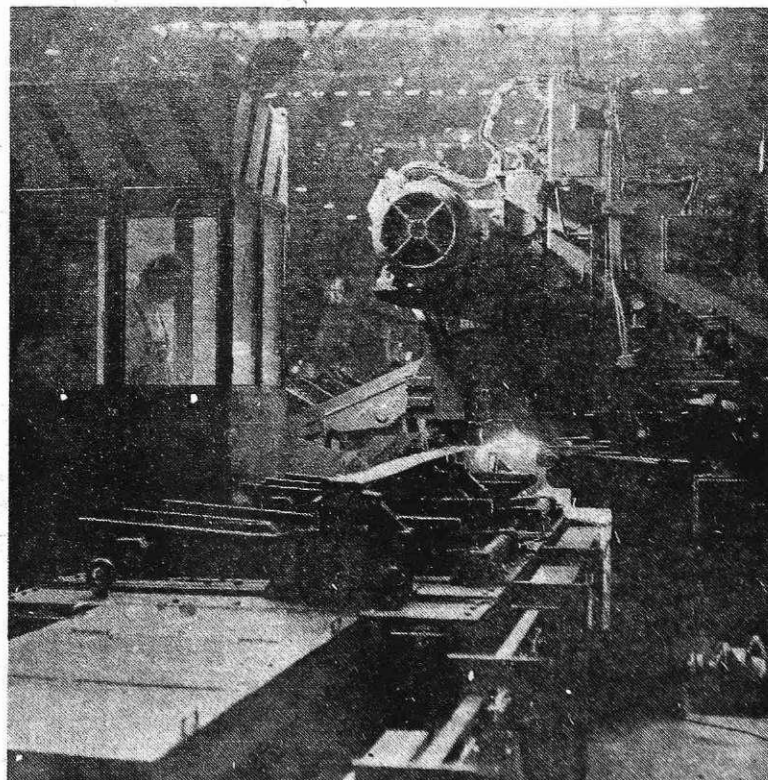
Z aktivnim cepljenjem zaščitimo posameznika in skupnost. Seveda mora biti odstotek precepljenih oseb (prebivalstva) vsaj 80 %. S to visoko precepljenostjo prebivalstva (80 %-no) zajamčimo in presekamo pot širjenja (transmisijo) povzročitelja nalezljive bolezni. Slaba ali nepopolna precepljenost ne jamči odpornosti niti posameznika, niti skupnosti.

Pri sistematičnem cepljenju uporabljamo:

- sukcesivno metodo (uporaba različnih cepiv v določenih obdobjih)
- simultano metodo (istočasna uporaba več vrst cepiva na različna mesta cepljenja na telesu) in
- kombinirano metodo (uporaba več združenih antigenov v enem preparatu npr. TeTyAB vakcina (tetanus—Typhus AB vakcina).

V vojnih razmerah ima prednost kombinirana metoda cepljenja t. j. enkratni združeni antigeni v enem preparatu z uporabo aerosolne vakcinacije.

Kemioprofilaksa obsega uporabo medikamentov (antibiotikov in kemoterapevtikov) z namenom masovne zaščite posameznikov in skupnosti. Izbira preparatov, velikost doze, način in uporaba bo odvisna od vrste obolenja, epidemiološkega in vojnega stanja.

Brusilni stroj BSG 4000, narejen v naši železarni (foto I. Kučina)

PREGLED SESTANKOV SDS

Na sestankih, s katerih zapisnike smo prejeli minuli teden, so samoupravne delovne skupine obravnavale predvsem zadeve iz programa samoupravnih aktivnosti za september. Ker smo tokrat prejeli kar precejšnje število zapisnikov, bomo povzeli predvsem predloge, stališča in mnenja SDS v zvezi z ožjo obratno problematiko.

Iz TOZD JEKLARNA smo prejeli zapisnike SDS SM peči 2, 3 in 4, livna jama 2, 3 in 4, staro železo 2 in 3, elektropeči 3 in 4, kontiliv 1 in 2, priprava ferolegur, predelava talilniških odpadkov, komnolom Trebež ter ponvično gospodarstvo 1. Razpravljale so o programu ukrepov za odpravo izgub v prvem polletju letošnjega leta. SDS SM peči 2 in livna jama 2 v zvezi z ukrepi opozarjata na problem pomanjkanja delavcev ter vprašujeta, »kako in kdaj bodo lahko koristili letne dopuste«. Soglasno sta se tudi odločili, da ves denar, ki ga imata v sindikalnem skladu predvidenega za izlete, hakažeta na ustrezni žiro račun kot pomoč za zdravljenje otrok sodelavca iz TOZD Žičarna. SDS SM peči 4 in livna jama 4 pa ugotavljata, da je osebni dohodek zdrsnil tako nizko, da je to že kar »nezaslišano za TOZD kot je Jeklarna, kjer bi morali osebni dohodki bistveno prednjačiti pred ostalimi TOZD«. Zato ugotavljajo, da se bo treba zares potruditi, da se podobno stanje ne bi ponovilo ob zaključku leta. SDS staro železo 2 omenja, da imajo na razpolago premalo koritnih voz in da jim to povzroča velike probleme. Kar imajo opraviti, da reflektorji na svetilnih stolpih in na žerjavih slabo osvetljujejo delovni prostor. Delo na nočni izmeni poteka ob slabi vidljivosti. Zato se lahko zgodi, da delo ni dobro opravljeno, lahko pa pride tudi do nesreče. Događa se tudi, da precej korit, ki prihajajo na koritnih vozovih iz SM jeklarne, ni pravilno postavljenih na vozove, včasih pa je pod njimi tudi rena, tako da korito med transportiranjem lahko pade z voza. Tako lahko pride do daljših zastojev. Žerjavovodje na pristaniških žerjavih pa so predlagali, da bi vanje vgradili, podobno kot je to že na zakladalnih strojih v SM jeklarni, stol, ki bi ublažil tresenje žerjava. Vprašujejo tudi, zakaj delavci nimajo skupne garderobe. Sedaj so razkropljeni po celi jeklarni in preden se vsi zberejo, traja kar nekaj časa. Predlagali so, da bi že sedaj, pred prihodom zime, poskrbeli za zimske delovne obleke in za sušilce las (v garderobah), s čimer bi prispevali tudi k zmanjšanju števila obolenj. Na sestanku SDS elektropeči 2 je bilo podanih več predlogov, kako naj bi povečali delovni tempo do tolikšne mere, da bi jim uspelo narediti devet sarž dnevno. Minerska skupina pri SDS kamnolom Trebež opozarja na zastoj pri vrtnanju globinskih vrtn. Glavni problem predstavlja nereditno nakladanje odminirane hribine, kajti nakladal je ali v okvari ali pa ga uporabljajo drugje, tako da kamnolom sploh ne pride na vrsto.

Iz TOZD LIVARNA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, modelna mizarna, čistilnica odlitkov ter jeklolivarna 2. Obravnavale so pravilnik o stimuliranju izvozne dejavnosti, informiranje v železarni ter delovno in tehnološko disciplino.

Iz TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, hladna valjarna 1, 2 in 3, adjuštaža HVJ, skladišče vložka, žarilnica 1, 2 in 4, lužilnica ter karisti. Obravnavali so proizvodnjo ter uresničevanje stabilizacijskega programa v avgustu in informiranje ter se seznanili s problematiko izvoza in stanjem pri razvidu del in nalog. SDS vodstvo TOZD ugotavlja, da ob dobri avgustovski količinski proizvodnji niso izdelali tudi dobrega kvalitetnega asortimenta. Plan proizvodnje je bil v veliki meri izpolnjen tudi zaradi opravljanja uslug prevajanja za tuje naročnike. Ugodni rezultati pri izvajanju stabilizacijskega programa pa kažejo na prizadevno delo kolektiva. SDS hladna valjarna 2 pa v zvezi s proizvodno problematiko omenja, da se je stanje glede vložka izboljšalo, toda povečale so se tudi okvare na strojih (previjalni stroj, V. Demag, Siemens). SDS hladna valjarna 3 in adjuštaža HVJ v zapisniku omenjata, da je treba v kopalnici napraviti nove klopi in mreže na tleh, popraviti pa je treba tudi pipe in tuše. SDS skladišče vložka vprašuje, kaj je, glede na prihajajočo zimo, z rezkalcem snega in z namestitvijo luči na novem skladiščnem prostoru. SDS žarilnica 1 in 4 pa opozarjata na vprašanje nagajevanja glede na povečan obseg dela na zvonastih pečeh. S tem, ko je začela obratovati še šesta zvonasta peč, se je namreč delo pri zvonastih pečeh povečalo za 20 %, poslabšali pa so se tudi delovni pogoji. Zato predlagajo, da naj se tudi osebni dohodki povečajo za 20 %. Na sestanku SDS žarilnica 2 pa sta delavca, zaposlena na zvonastih pečeh, predlagala, da bi se šesta zvonasta peč stimulirala v obliki treh ur za manjkajoče, in sicer do sprejetja razvida del in nalog. SDS lužilnica je v zvezi z razvidom del in nalog sklenila, da »o tej točki ne bo razpravljala, dokler ne dobi odgovora na pripombe, ki so bile dane na sestanku SDS 27. julija letos«. Opozarja pa tudi, da vzdrževanje zelo slabo izvršuje naročila za popravila in da »to meji že na sabotažo«. Tako hudo obtožbo utemeljuje s tem, da »26. septembra v vsej železarni ni bilo primernega inštalaterja (počila je cev za vodo) celih šest ur, tako da lužilnica ni mogla delati, prav tako pa je nastal zastoj v TOZD Žičarna«. SDS karisti ugotavljata, da je treba čimprej dobiti nekaj novih vozničkov viličarjev. Potrebujemo jih, da bi lahko nemoteno delali.

Iz TOZD ŽIČARNA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, žičarna I-1, I-2, I-3, II-1, II-2 in II-3, patentirnica 1, 2 in 3, pocinkovalnica, vodilčarna ter adjuštaža. Razpravljale so o modelu vključevanja izvozne realizacije v sistem delitve osebnih dohodkov, informiranje v železarni, proizvodnjo v avgustu ter kvalitetno problematiko. SDS vodstvo TOZD v zapisniku omenja, da je bilo vprašanje v zvezi s sanacijo lužilnice posredovano na poslovodni odbor, da pa pričakovanega odgovora še ni. SDS žičarna I-2 v zvezi s kvalitetno problematiko omenja, da se nekateri še vedno upirajo vezanju originalnih etiket ter da posamezniki še vedno premalo pazijo na zamešnjave ter na površino izdelane žice. Skupina je predlagala, da bi v obratu namestili namesto sedanjih ur, ki so zaradi rdeče podlage vidne le iz neposredne bližine (iz dveh tretjin obrata se sedaj ne da ugotoviti, koliko je ura), takšne ure, na katerih bi se tudi iz večje oddaljenosti lahko videlo, koliko je ura. Tudi SDS žičarna I-3 ugotavlja, da kvalitetna problematika še vedno, kljub sprejetim ukrepom, predstavlja pereče vprašanje. Problem je še vedno označevanje kolobarjev, namenjenih za razrez v palice ter kolobarjev, namenjenih za žarjenje, z originalnimi etiketami. Težave so tudi s kvalitetnimi zamešnjavami, ker prihaja v delo nekontroliran material. Na marsikaterem sidru je tudi material druge kvalitete, ki ga žičar vedno ne opazi, bodisi zaradi majhne razlike ali zaradi premajhne pozornosti. Želi pa tudi, da bi žičarji namesto mila dobivali pasto za umivanje rok. SDS žičarna II-1 pa se zdi, da pri kvalitetni problematiki predstavlja največji problem kvaliteta žarjenja in luženja VAC žice. SDS se je seznanila tudi z razgovori o ukrepih za odpravo motenj v žarilnici in lužilnici. SDS žičarna II-2 vprašuje, kako je z novimi električnimi vozički, ki so bili nabavljeni za odvoz in prevoz palet VAC žice (nabavljeni so bili trije, vendar dva ne delata, tretji pa le občasno). SDS žičarna II-3 predlaga vodstvu TOZD Družbena prehrana, da opozori

GEŽ, da v nočni izmeni (delno pa tudi na dopoldanski) vedno zmanjkuje toplega obroka. SDS vodilčarna opozarja, da je treba na posameznih strojih v žičarni I popraviti dotok hladilne vode. Votlice se namreč premalo hladijo in zato prihaja do večje porabe. SDS adjuštaža pa vprašuje, kdaj bo rešena reklamacija za rezalni stroj BNT.

Iz TOZD JEKLOVLEK smo prejeli zapisnike SDS hladna predelava 3, adjuštaža 2 ter brusilnica 3. Obravnavale so informiranje v železarni.

Iz TOZD STROJNE DELAVNICE smo prejeli zapisnike SDS priprava dela, materialna služba, težka obdelava Javornik, strugarna 1 in 2, orodjarna 1 in 2, konstrukcijska delavnica 1 in 2, strugarna valjev Javornik in Bela, ključavničarji strojev ter kovačnice-kalilnice. SDS so med drugim razpravljale tudi o finančni pomoči sindikata pri nabavi ozimnice. SDS vodstvo TOZD v zvezi z njo ugotavlja, da ni mogla presoditi, kdo bi bil najbolj upravičen do takšne pomoči, ker niso bili izdelani ustrezni kriteriji (ne glede na to, da je sindikalni odbor menil, da bi te kriterije izdelali šele na podlagi dostavljenih predlogov). Po njenem mnenju je treba izdelati tudi predlog za nadomeščanje tistih tehnologov, ki so odsotni več kot pol meseca. SDS nadalje opozarja, da vprašanje preselitve priprave dela v prostore na Javorniku še ni rešen, ker se iz objektivnih vzrokov ne ve, kdaj se bo preselitev izvedla. SDS predlaga (ponovno), da bi se sedanji prostori nekoliko preuredili. Na sestanku SDS težka obdelava Javornik so delavci-vozači predlagali, da naj lokalni avtobus Javornik-Jesenice po končani popoldanski dnini odpelje ob 22. uri in pet minut, kajti sedaj imajo delavci težave, da ga ujamejo. Treba je urediti tudi dohod od vratarja na Javorniku (asfaltira naj se pot od avtobusne postaje, preko mostu, do vratarja na Javorniku). SDS orodjarna 1 in 2 želite, da bi prešlo iz delavnice čimprej prestavili drugam, saj so zaradi hrupa sedaj v delavnici nemogoči delovni pogoji. Vprašujejo, če je možna prestavitve v »materialno službo«, poleg orodjarne. SDS tudi vprašuje, kako se lahko na občini, glede na sindikalno listo, regresira malica s 85 dinarji, v Železarni pa s 45 din. SDS konstrukcijska delavnica 1 zahteva, da se pred zimo zasteklijo vsa razbita okna in da se temeljito popravi streha, ki na več mestih pušča. Člani SDS konstrukcijske delavnice 2 izražajo svoje nezadovoljstvo nad sedanjim načinom organiziranja sindikalnih izletov in piknikov (prouči naj se možnost organiziranja izletov med obrati). Odboru za gospodarstvo in vodju TOZD pa so predlagali, da se poostrijo kriteriji za male uslug. Pritožujejo se tudi nad dostavo materiala, češ, da je zadnje čase tako slaba, da resno ovira nemoten proizvodni proces v njihovem obratu. Člani SDS ključavničarji niso zadovoljni z odgovorom na spremembo višine odstotka dodatka za oteženo delo pri brušenju: »Kljub temu, da je bila SDS seznanjena s povečanjem odstotka dodatka za brušenje, meni, da je ta še vedno prenizek in predlaga dodatek 30 %, kar utemeljuje s tem, da morajo delavci takrat, ko brusijo brez vode, uporabljati med ostalim tudi respiratorje ali obrazne maske — predpasnike in v mnogih primerih še zaščito preko celega obraza. SDS kovačnica-kalilnica vprašuje, kaj je z benefikacijo delovne dobe. To vprašanje je bilo »omenjeno v kadrovski problematiki, sedaj pa se ne omenja«. Prošijo za pojasnilo.

Iz TOZD ENERGETIKA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, parne naprave 2, 3 in delavnica PIV energije ter PIV energija 1, 2, 3 in 4. Razpravljale so o modelu vključevanja izvozne realizacije v sistem delitve osebnih dohodkov in o informiranju v železarni.

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA KADROVSKE IN SPLOŠNE ZADEVE TER INFORMIRANJE smo prejeli zapisnike SDS oddelek za zdravstveno in socialno varstvo, kadrovski sektor ter CPSI. Obravnavale so predvsem nekatere zadeve iz programa samoupravnih aktivnosti za september.

Zadeve iz programa samoupravnih aktivnosti za september je obravnavala tudi SDS mehanska preizkuševalnica iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA EKONOMIKO, TKR TER NOVODRAGNJE.

Center za proučevanje samoupravljanja ter informiranje — Božidar Lakota.

ODGOVOR NA VPRAŠANJE SDS ADJUSTAŽA ŠTEKEL NA JAVORNIKU: KAKO SE DELIJO PREMIJE?

Samoupravna delovna skupina adjuštaža štekel na Javorniku je v 36. številu Železarnja 29. septembra postavila vprašanje »Kako se delijo premije?«. Oddelek OŠDČ pri SEO daje odgovor na tisti del vprašanja, ki zadeva kriterije, po katerih se premije izračunavajo IN NE DELIJO.

V začetku naj pojasnimo cilj premije; premija je namenjena stimulaciji za doseganje višje produktivnosti in se tudi obračunava za višjo produktivnost. Kaj je višja produktivnost, je razvidno iz razlage kriterijev in načina izračuna premije.

Za izračun premije morata biti izpolnjena dva pogoja: 1. dosežena konstanta, ki je razmerje med dejansko proizvodnjo in obratovalnimi urami in mora biti višja od predpisane,

2. operativni plan proizvodnje oddelka mora biti izpolnjen najmanj 95 %.

Če sta ta dva pogoja izpolnjena, se premija izračuna po pravilniku, ki ga je odbor za gospodarstvo pri TOZD Valjarna bluming štekel sprejel junija 1982 in dopolnila pravilnika z dne 14. julija 1982 in 25. januarja 1983. Pravilnik in dopolnila zajemajo sestavo in način izračuna premij, pogoje za njeno izplačilo, participacijo po delavcih in po času.

Za TOZD Valjarna bluming štekel je bilo oblikovanih osem premij. Pet premij je osnovnih in so razdeljene na oddelke:

- premija oddelka bluming-štekel,
- premija odd. adjuštaža bluminga — brusilci,
- premija odd. adjuštaža bluminga — flemarji,
- premija odd. adjuštaže štekla — Bela,
- premija odd. adjuštaže štekla — Javornik.

Za teh pet osnovnih premij so bile izračunane konstante iz dosežkov produktivnosti v letu 1981. Doseganje konstante produktivnosti je osnova in prvi pogoj za izračun premije. Razlika med podpisano konstanto in višje doseženo je bila ovrđnotena z dinarji po ustreznih lestvicah, sprejeti v samoupravnih organih TOZD.

Končna vrednost tako dobljene premije se izboljšuje s faktorjem izpolnjenega operativnega plana.

Sestavljene premije se izračunajo iz deležev posameznih osnovnih premij.

Premija za TOZD, v katero so vključeni vsi vodstveni delavci, tehnološki delavci in administracija, je sestavljena iz 50 % premije bluming-štekla, 20 % premije adjuštaže štekla Bela, 5 % premije adjuštaže štekla Javornik, 15 % premije adjuštaže bluminga — brusilci in 10 % premije adjuštaže bluminga — flemarji.

Premija za adjuštažo bluminga je sestavljena iz 50 % premije za brusilce in 50 % za flemarje. Premija za adjuštažo štekla pa iz 80 % premije adjuštaže štekla Bela in 20 % premije adjuštaže štekla Javornik.

Pri opisu sestavljenih premij lahko damo tudi pojasnilo o premiji za vodstvo TOZD.

Za mesec avgust so bile izračunane premije po oddelkih naslednje:

odd. bluming-štekel — 100 % premija 2792 din za 23 dnin
odd. adjuštaže štekla — Bela 100 % premija 1596 din za 23 dnin
odd. adjuštaže štekla — Javornik — 100 % premija 0

odd. adj. blum. — brusilci 100 % premija 1636 din za 23 dnin
odd. adj. blum. — flemarji

100 % premija 1493 din za 23 dnin

Po izračunu sestavljene premije za vodstvo TOZD pa je bila 100 % PREMIJA 2.111 DIN.

Pri tem moramo pojasniti tole: nihče iz vodstva TOZD ne prejema 100 % premije, ampak 70 in 30 %. 100 % premijo dobijo SAMO NEPOSREDNI PROIZVAJALCI. Premija za vodstvo TOZD je bila 1.478 din za 100 % prisotnost v avgustu (23 dnin). Administrativni delavci so udeleženi le s 30 %, torej je bila njihova premija 634 din za 23 dnin.

Zaključujemo: V vprašanju sta najmanj dva napačna podatka. Višina premije za vodstvo TOZD ni 2.111 din. Vodstvo TOZD tudi nima najvišje izračunane premije, temveč je z upoštevanjem 70 % participacije med najnižjimi.

Ker delavce SDS adjuštaža štekel — Javornik zanima, zakaj niso dobili premije, dajemo pojasnilo:

Osnova za izračun premije je gotova proizvodnja in obratovalne ure v mesecu.

V avgustu je bila gotova proizvodnja dosežena z 2241 ton pri 200 obratovalnih urah. Izračunana konstanta je 11,2 t/h obr., predpisana pa 12,5 t/h obr.

Operativni plan je bil dosežen 83,3 %. TOREJ NISTA IZPOLNJENA POGOJA, ki priznavata premijo.

To je bilo tudi prvič v letu 1983, da adjuštaža ni bila upravičena do premije. Vse ostale mesece so bile premije izplačane:

januar	315 din
februar	430 din
marec	2.448 din
april	1.944 din
maj	383 din
junij	1.500 din
julij	1.733 din
Skupaj:	8.753 din

Tudi ostali oddelki TOZD Valjarna bluming štekel Bela niso imeli izplačane premije vsak mesec, vendar so razumeli, da z nižjo proizvodnjo niso opravičeni do premije za izredno produktivnost. Tako, na primer, adjuštaža štekla — Bela ni bila upravičena do premije v aprilu, maju in juliju, adjuštaža bluminga — brusilci pa ni bila upravičena do premije v aprilu in juliju.

Menimo, da smo dali zadovoljivo pojasnilo glede kriterijev, ki veljajo za oblikovanje in izračun premij za višjo proizvodnjo.

SDS adjuštaža štekel na Javorniku postavljamo vprašanje: Ali so delavci v adjuštaži Javornik prepričani, da njihovi sodelavci na vodstvu TOZD ničesar ne prispevajo k proizvodnim rezultatom?

Za OŠDČ Oto Kelih

V zvezi z vprašanjem SDS adjuštaža Javornik v Železarnju »Kako se delijo premije«, bi dodali še to, da je ta problem, skupaj z ostalimi problemi, obravnaval delavski svet TOZD na svoji četrti seji že 14. septembra in sklenil, da se problemi razčistijo na sestanku SDS, na katerem bodo prisotni tudi predstavniki družbenopolitičnih organizacij in vodstva TOZD.

Pri tem je treba poudariti, da delo v oddelku adjuštaža štekla na Javorniku v mesecu avgustu ni bilo dobro. Skupna proizvodnja je bila 2.220 ton ali 83,5 % planirane (2.690 ton). Za to proizvodnjo je bilo opravljenih 9.653 ur, kar pomeni, da je storilnost 230 kg/h.

V mesecu septembru pa je bilo adjustirano 2.711 ton ali 103,1 % planirane količine (2.630 ton), za kar pa je bilo porabljenih 9.427 ur ali 29,2 % manj kot v avgustu. Storilnost v septembru, ki je bila 288 kg/h, je za 25 % višja od dosežene mesec prej.

Pri presojanju upravičenosti ali neupravičenosti do premije je treba biti objektivni tudi do lastnega dela, kajti le tako je moč reševati probleme, ki se porajajo pri našem delu.

Vodstvo TOZD Valjarna bluming štekel

ODGOVOR NA PRITOŽBO SDS GLEDE VZDRŽEVANJA LUŽILNICE

Samoupravna delovna skupina lužilnice v TOZD Hladna valjarna Jesenice se je pritoževala nad slabim delom vzdrževalcev v lužilnici, še posebno, ker so naprave stare in iztrošene, popravila pa se ne opravljajo redno. Vodja vzdrževanja HVŽ Edo Kavčič je v zvezi s tem dal naslednje pojasnilo:

Mislím, da bi se pritožbam delavcev iz lužilnice, TOZD Hladna valjarna Jesenice in TOZD Žičarna morali pridružiti tudi delavci vzdrževalci, ki smo večkrat preveč izpostavljeni kot edini krivci za slabo stanje naprav. Čeprav se vsi zavedamo, da so naše naprave zastarele, da so odslužile, da premalo vlagamo v večje obnove naprav, v sodobnejši tehnološki postopek, v boljše pogoje dela, ekologijo itd., pa vendar preprosto pričakujemo, da bi vsem tem problemom lahko bili kos samo vzdrževalci, ki naj bi kljub vsemu zagotavljali primerno usposobljenost naprav. Verjetno se boste morali strinjati z nami, da tako preprosto to ni! Tako kot proizvodni delavci, se tudi vzdrževalci srečujemo z istim ali podobnim problemom: KAKO SPOLOH OPRAVITI NAŠE DELO KVALITETNO, ko pa je večina naprav tako iztrošenih, da praktično ni mogoče drugega kot provizorično in včasih celo na račun slabih delovnih pogojev in varnosti reševati proizvodnjo.

S takim delom seveda ne more in ne sme biti nihče zadovoljen in res bi že bil čas, da se v tem obratu, ki že predstavlja ozko grlo proizvodnje, STORI KAJ VEČ. In če pravilno razumemo pritožbo SDS LUŽILNICE, gre pravzaprav za tisto »več«, kar naj bi končno le rešilo ta gordijski voz! To pa je postena sanacija vseh naprav v lužilnici, ureditev regeneracije in nevtralizacije, ureditev inštalacij in kanalov tako, da bi vzdržali vsaj še eno obdobje treh do štirih let, ko bi morali zamenjati tudi tehnologijo priprave vložka s kontinuirno linijo za pripravo žice in s peskarskimi stroji za pripravo pločevine.

Tak načrt dela je v celoti pripravljen in ocenjen na okoli sto milijard starih dinarjev, ki bi jih morali zagotoviti v naslednjih letih. Ta vsota že danes ni majhna, zato bomo z obstoječimi napravami le s težavo delali tako dobro, da bi sami za služili potrebna sredstva. Ta sredstva bo potrebno združiti na nivoju Železarn in bodo zato v skladu z načrtovanim razvojem potrebne tudi ustrezne odločitve na tem nivoju. Toda takih odločitev zaenkrat še ni, zato tudi odgovor odgovornih vodilnih delavcev KAJ JE S SANACIJO LUŽILNICE V HVŽ? ne bo preprost.

Na nas, ki v teh obratih delamo, pa je, da poizkušamo takoj in spretno odpravljati pomanjkljivosti, ki se dnevno pojavljajo v lužilnici. Z rednim vzdrževanjem v obratu to vsekakor ni mogoče zagotoviti, zato smo na našo skupno pobudo poklicali skupaj vse tiste, ki nam pri tem delu lahko pomagajo.

Na sestanku smo 20. septembra za večino problemov, ki so rešljivi v najkrajšem možnem času, določili posebne skupine, roke in odgovorne nosilce teh akcij, ki naj do konca novembra rešijo tiste probleme, brez katerih priprava vložka v lužilnici ni možna. To je seveda šele skromen začetek sanacije, ki bi se morala nadaljevati takoj, ko bodo končana najnujnejša popravila. Če to ne bo možno, se bo slabo stanje v lužilnici ponavljalo na vedno krajša obdobja, dokler niti proizvodnja niti popravila ne bosta več možna. (SDS je prejela tudi zapisnik s tega sestanka, aktivnosti v zvezi s tem pa so se že začele.)

»ZA SOCIALIZEM NI VEČJE NEVARNOSTI, KOT STA STAGNACIJA IN IZGUBLJANJE PERSPEKTIVE«

(Nadaljevanje s 1. strani)

miru samoupravljanje, saj vidimo, da ne gre, da ni učinkovito, da je teorija sicer lepa, toda neuresničljiva. — Lepo in prav, toda, mar nam more biti vseeno, kam gre karavana, v kateri smo?

Lahko je reči: »Ne dramtiziraj vprašanja, v katero smer boš šel na križpotju, v Šiško ali Ježico.« Toda, če hočeš priti v Šiško, moraš iti po tisti poti, ki zares pelje tja, sicer se boš namesto v Šiški znašel na Ježici. »V družbenem življenju se take napake končajo zelo dramatično«, pravi Kardelj (isto, stran 151).

Zato nikakor ni odveč, da s takimi tezami, češ, da je vsem sedanjim tegobam vzrok to, da ima oblast le ena stranka, pa tudi s praktičnimi odstopanji od začrtane smeri gibanja, polemiziramo. Celo moramo polemizirati, da bi nam postalo jasno, s kakšnih pozicij prihaja kakšna kritika, v čigavem in kakšnem interesu se odstopa od začrtane smeri gibanja. Le tedaj, če nam je jasno, za kaj dejansko gre, »lahko teorija zajame množice in postane materialna sila. Teorija je zmožna zajeti množice, brž ko prikazuje ad hominem (danji osebi ustrezno), ad hominem pa prikazuje, brž ko postane radikalna. Biti radikalen, se pravi zagrabiti stvari pri korenu. Koren za človeka pa je človek sam.« (Marx)

Teorija samoupravljanja pa je radikalna teorija: je uničujoč obračun tako z večstrankarskim parlamentarizmom kot tudi z enopartijskim sistemom oblasti. »Socializem ne more obdržati avreole zgodovinske naprednosti samo zato, ker se imenuje socializem, temveč le tedaj, če nenehno krepi družbeni položaj delovnega človeka, če vse uspešneje zadovoljuje njegove socialne življenjske in kulturne interese, če vse bolj širi dimenzije njegove svobode in demokracije v družbi sploh.« (isto, stran 426)

V bistvu gre predvsem za to, kako povezovati delavca s celotnim skladom družbene akumulacije, to je, kako zagotoviti njegovo dejansko ekonomsko kontrolo nad usodo dohodka oziroma opredmetenega minulega dela, s katerim delavci v temeljni organizaciji združenega dela prispevajo k povečanju skupnega družbenega sklada akumulacije in s tem tudi k skupnim prizadevanjem, da se poveča produktivnost družbenega dela v celoti. Ta ekonomska kontrola delavcev ne pomeni samo administrativne kontrole, računске kontrole in tudi ne samo nekakšnega sistema obveščanja delavcev. Gre predvsem za neposredno povezanost delavčevega osebnega, delovnega in življenjskega interesa z načinom in rezultati vlaganja ali razpolaganja oziroma gospodarjenja z minulim delom združenih delavcev, s tem pa tudi z njegovo, to je družbeno akumulacijo. Kadar delavec razpolaga z dohodkom, razpolaga pravzaprav tudi z družbeno akumulacijo in s tem opravlja družbeno funkcijo. Toda od rezultatov, kako opravlja to funkcijo, mora biti odvisen tudi njegov osebni, delovni in življenjski položaj, seveda na podlagi enakopravnosti pravic in odgovornosti vseh delavcev v združenem delu in njihove vzajemne solidarnosti. Toda, ker se pri nas zdaj največji del te akumulacije odčituje od delavca, ki jo ustvarja, se skoraj enaki meri izgublja tudi povezava med tem delavčevim neposrednim ekonomskim interesom in razpolaganjem s skladi akumulacije. S tem nastajajo možnosti, da kakšni drugi interesi, ne pa interesi delavskega razreda, usmerjajo razpolaganje z družbenim kapitalom. Tako začnjen delavčeva neposredna ekonomska kontrola slabeti celo v sami delovni organizaciji, zlasti pa še, kadar gre za širše integracijske sisteme, banke, trgovino itd.« (Isto, 2. knjiga, stran 205)

Te zahteve (»ekonomske kontrole«, neposredne povezave delavca z rezultati dela, vlaganjem, razpolaganjem, gospodarjenjem) pa ni moč izpolniti ne v večstrankarskem sistemu ne v enopartijskem sistemu, ki je po Kardeljevih besedah nastal »kot oblika specifično spremenjenega političnega sistema, sposojenega od buržoazne države v epohi kapitalizma« in ki je »izpostavljen raznovrstnim resnim deformacijam, celo bolj kot politični pluralizem« (večstrankarski sistem). »Enopartijski sistem je toliko bolj izpostavljen deformacijam, kolikor bolj se oddaljuje od začetnih faz revolucije«, pravi Kardelj.

V enopartijskem sistemu nastaja predvsem tendenca k personalni uniji partijskega vrha in državnega izvršnega aparata, razlaga Kardelj, »s tem pa postaja ta sistem orodje delovanja tehnobirokratskih tendenc v družbi. V takih primerih lah-

ko enopartijski sistem postane zelo voluntarističen arbitar pri reševanju družbenih protislovij in konfliktov. Tako se enopartijski sistem iz orožja razreda lahko postopno spremeni v orožje tehnobirokratske vladavine nad razredom in družbo. To nevarnost sta predvidela že pariška komuna in Marx, toda nikdar ni bila bolj aktualna kot danes, se pravi v sodobni socialistični praksi.«

Ker je enopartijski sistem stalinističnega tipa nastal z enostavnim prenosom mehanizma meščanskega parlamentarizma na sistem socialističnih družbenoekonomskih odnosov, je »iz političnega sistema meščanske družbe prenesel poleg drugega predvsem dva elementa, zaradi katerih je nezdružljiv s sistemom samoupravljanja. Prvič enopartijski sistem je tako kot tudi meščanski parlamentarizem, ločil človeka od neposrednega upravljanja družbe. Drugič, z omejitvijo vloge človeka na vlogo političnega državljana, je enopartijski sistem spremenil človeka samo v volilca ljudi, ne pa interesov, tako da državljan ob volitvah prenaša generalno pooblastilo za upravljanje družbe iz svojih lastnih interesov na politične in državne izvršne dejavnike in organe. Takšen sistem je Stalin v Sovjetski zvezi razvil z vzpostavitvijo osebne oblasti do »skrajnih meja«. ... S tem, ki je ločil delavca in državljana od vpliva na reševanje problemov na področju njihovih neposrednih in splošnih interesov, je Stalin napravil prav nasproten korak glede na Marxovo opozorilo, da se mora delavski razred v svojem političnem sistemu zavarovati pred lastno birokracijo.«

»Enopartijski sistem opravlja pravzaprav isto vlogo kot večpartijski sistem meščanskega pluralizma«, razlaga Kardelj, »s to razliko, da se pri politični oblasti ne menjajo vrhovi nekoliko političnih strank, temveč to vlogo kontinuirano opravlja ena partija. V bistvu tu ni posebnih velike razlike, ker tudi med strankami meščanske družbe — če izvajamo revolucionarne partije delavskega razreda — ni velikih razlik glede na obstoječi družbeni sistem.«

V nasprotju s takšno izvedbo pa se »sistem socialistične samoupravnosti demokracije razvija prav kot negacija partijskega političnega monopola ne glede na to, ali se ta monopol izraža kot večpartijski ali enopartijski sistem.«

In kakšno mesto potemtakem pripada zvezi komunistov in njenim organizacijam v našem političnem sistemu?

»Elementi enopartijskega sistema v sistemu državne oblasti so pri nas še vedno navzoči, vendar samo toliko, kolikor jih objektivno narekujejo potrebe varstva revolucije in svobode, nadaljnega razvoja socialističnega samoupravljanja, obstoja in nadaljnega razvoja socialistične samoupravne družbe.«

»Vsak politični sistem, ki bi vzpostavil položaj in odnose, v katerih bi zveza komunistov upravljala družbo v imenu ljudstva, s tem pa namesto njega, ali v imenu delovnih ljudi, s tem pa namesto njih, bi v naših razmerah neizogibno moral priti v konflikt z realnimi samoupravnimi pravicami našega delovnega človeka in občana, ki o večini svojih interesov odloča oziroma lahko odloča neposredno, bodisi s svojim osebnim izrekanjem ali prek svojih delegacij in delegatov,« pravi Kardelj. (Vse citirano po E. Kardelj: Smeri razvoja političnega sistema.)

Kardelj je v že omenjenem govoru na XI. kongresu ZKJ opozoril, da »zvezi komunistov vodilna vloga ni avtomatično dana že s samo revolucijo«, da »s tem ni postala večna«, da »ne bo vodilna partija v družbi s tem, da se bo trkala na prsi, da to je«, se zlasti pa ne bi bila vodilna partija tedaj, če bi se na oblasti ohranjala z nasiljem, to se pravi, če ne bi bila sposobna pridobivati si demokratične podpore najširših delovnih množic za neposredne in dolgoročne smotre svoje politike.«

Omenil je tudi nekatere »najpomembnejše in najnujnejše lastnosti«, potrebne za »uresničevanje takšne vloge«. Med drugim omenja, da je »vodilna sila lahko samo, če je sposobna videti najdlje, če je sposobna kazati poti razvoja, ki so objektivno zgodovinsko neizogibne, če je najnaprednejša in najbolj dinamična ustvarjalna sila družbe, in sicer tako na področju teorije kot ideologije, kakor tudi na področju družbene prakse oziroma uporabe te teorije in ideologije v praksi. ... če ji uspe najti način, da pridobiva zaupanje delovnih ljudi in vseh socialističnih in demokratičnih sil v to, da je pot, na katero opozarja, prav tista pot, ki utrjuje družbeni položaj delavskega

razreda, delovnega človeka in občana sploh.«

»Druga neogibna lastnost ZK mora biti njena sposobnost, da se nenehno in trdno povezuje s širokimi delovnimi ljudskimi množicami. ZK ne more, niti ne želi, vladati sama, ima se samo za del delavskega razreda, in to tudi je in čuti se sestavni del vseh socialističnih in demokratičnih sil te družbe. Samo čvrsto povezana in v stalni demokratični komunikaciji z vsemi temi silami, lahko ZK uresničuje svojo družbeno vlogo.«

Kot tretjo lastnost pa navaja, da se mora ZK »kar najbolj ograditi in ograjevati pred možnimi predora državno birokratske, tehnobirokratske in malomeščanske omahljive ideologije v njene vrste in organe, pa naj bo nosilec te ideologije kdorkoli.«

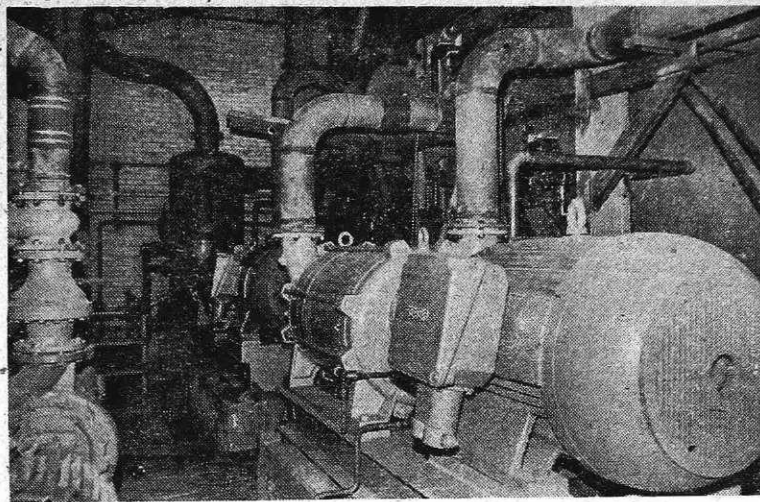
Toda vsi ti imperativi oziroma zahteve se v praksi dosledno ne izpolnjujejo, še zlasti, če pomislimo na sedanjo gospodarsko situacijo in s tem povezano vprašanje odgovornosti. Personalna unija, pred katero svari Kardelj, očitno ni bila presejana na bistvenih ravneh odločanja, če še »po 30 letih govorimo o nerazvitosti samoupravljanja« (Kučan). Celo sedanji prvi človek ZKJ Dragoslav Marković ugotavlja v Intervjuju v Borbi (24. — 25. 9.), da so »kritike dela ZK, prisotnega oportunizma, neaktivnosti partijskih organizacij itd. opravičene«, da »ZK včasih živi neko svoje posebno življenje, mimo samoupravnega sistema in da je tu njena glavna slabost, da »se v nekem smislu oddaljuje od delavskega razreda, od svojega glavnega zaveznika.«

Ta razkorak med deklariranimi zahtevami sistema in prakso pa je treba vsekakor jemati kot poziv za kritično presojo ne le partijskega dela (posameznikov in organizacij), temveč tudi perspektiv delavskega gibanja, samoupravljanja, v danih razmerah. Za to pa je treba vedeti, katera je tista pot, ki pelje v Šiško, če smo tja namenjeni, da se ne bi nehoti znašli na Ježici.

Kardelj je s svojo kritično presojo v danih razmerah odprl nove perspektive delavskemu gibanju. Obracun s stalinizmom in informbirojem ni bila le neka domislica, ki je temeljila in katere cilj je bila neodvisnost Jugoslavije, temveč, kot je dokazala tudi naša praksa, globok ideološki prelom z enopartijskim sistemom, z njegovim monopolom na oblast, prelom, ki je omogočil, da se skozi samoupravne institucije konstituirajo neposredna oblast delavskega razreda. S tem pa se ni rečeno, da se posamezne partijske organizacije ali partijske strukture v določenih okoliščinah ne ponajbje povezuje z drugimi elementi oblasti stalinistično, samopasno, kot partija na oblasti. Zgovoren je primer iz Leskova, ki po mnenju komentatorja beogradske Politike presega občinske okvire. Nek član občinskega komiteja, sicer visokokvalificiran in cenjen, toda prestrašen delavec, je novinarju, ki se je vpraševal, zakaj so ljudje, ki jih sicer delimo na poslušne in neposlušne, ob samovoljnem in samopasnem, oblastniškem ponašanju ozkega kroga mogočnejšev, tako dolgo molčali, odgovoril takole: »Vi sploh ne veste, kako je videti »lov« na človeka. Teško je živeti v negotovosti, da vas bo že jutri lahko kdo javno oblatil. Razlogi in dokazi zanje niso pomembni, »čistega obraza« pred družino in delovnimi tovariši pa le nimaš več. ...« (Delo, 24. 9.).

Kardelja sicer ni več, toda perspektiva, ki nam jo je odprla prodornost njegove misli, ostaja. Slabo bi bilo, če bi sedaj dopustili, da bi nam jo sedaj zameglele razne mračne sile reakcije (tehnokrati, birokrati, navijači parlamentarizma ali liberalizma), sklicujoč se na sedanje gospodarske težave, racionalizacijo v odločanju, varčevanje, abstraktne svoboščine itd., s svojo mračnajočo vizijo, ki ne vodi v povezavo delavca z vrednostjo, ki jo ustvarja, ampak nazaj k monopolu vrhov vladajoče stranke (Kardelj, kot smo pokazali, v tem smislu označi večstrankarski sistem meščanske družbe in enopartijski sistem držav realnega socializma, s to razliko, da je slednji še hušji, omogoča težje deformacije kot večstrankarski sistem) nad upravljanjem z ustvarjeno vrednostjo.

S tem razmišljanjem sicer ostajamo na ravni teorije, toda, kot pravi Marx, tudi teorija postane materialna sila, ko zajame množice. »Teorija se bo v nekem ljudstvu udejanila le toliko, kolikor je udejanjenje njegovih potreb.« Pri uresničevanju teorije v praksi gre torej tudi za vprašanje interesov: interesov kapitala, privilegiranih skupin, interesov delavskega razreda, torej tudi nasprotujočih si interesov. V praksi gre torej za grupiranje različnih sil, ki hočejo

Vakumske črpalke v jeklarni (foto I. Kučina)

vsaka svoj interes prikazati kot legitimen, vodilni, obči, splošni družbeni interes, ki mu je le treba slediti, pa se bomo nenadoma znašli v neki brezkonfliktni družbi blagostanja, zadovoljstva, sreče in svobode.

V praksi se torej šele na osnovi teoretičnih predpostavk začneja kritična analiza konkretnih razmer in

možnosti konkretnega okolja. Tu se je torej treba opredeliti, samostojno, na osnovi teoretičnih spoznanj in praktičnih izkušenj, kam smo namenjeni in zakaj, da nas ne bi kdo zvalil ali prisilil, da gremo tja, kamor nikakor nismo imeli namena iti.

Božidar Lakota

TOZD Remontne delavnice

5. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Predsednik odbora za delovna razmerja pri DS TOZD Remontne delavnice Ivan Kavčič je 23. septembra sklical peto redno sejo. Po pregledu izvajanja sklepov prejšnje seje so ugotovili, da trije niso izvršeni, in sicer:

— prestop delavca iz TOZD Energetike v TOZD Remontne delavnice,

— hokejski klub ni posredoval obvestila o prisotnosti dveh hokejistov, zaposlenih v TOZD RD, na treningih,

— dostavljen tudi ni bil poimeniski seznam igralcev HK Kranjska gora.

V nadaljevanju seje je odbor sprejel sklep o podaljšanju počitniškega dela elektroinstalaterja, na novo pa je bilo v delovno razmerje sprejetih 20 delavcev, in sicer na opravljanje naslednjih del in nalog: 3. ključavničar, 4. ključavničar, 4. instalater, 4. električar za žerjave, 4. navijač elekto motorjev, 4. elektroinstalater, 4. elektromehanik ter čistilka.

Na predlog vodij oddelkov oziroma vodij obratov je odbor sprejel sklepe o napredovanjih delavcev na opravljanje naslednjih delovnih nalog: 1. tesar, 1. mizar, 1. in 2. klepar, 1. jermenar in 1. tehnik za obratno elektroniko.

Na podlagi objave prostih del in nalog pri Skupnosti za zaposlovanje Jesenice je odbor sprejel v delovno razmerje Rudija Trošta, elektrotehnik, za katerega je vodstvo obrata RTA ugotovilo, da je za opravljanje objavljenih del usposobljen. Ostale tri vloge za sprejem v delovno razmerje je odbor iz utemeljenih razlogov zavrnil.

Ugodili so vlogama instalaterja specialista v obratu SRD in elektroinstalaterja specialista v obratu ERD za sporazumno prekinitve delovnega razmerja. Delovno razmerje jima preneha 1. oktobra z zadnjo opravljeno dnino 3. septembra 1983, pred tem pa morata poravnati vse obveznosti do Železarne.

ZK

TOZD Elektrode

4. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Delavski svet TOZD Elektrode je imel 26. septembra 4. redno sejo, ki jo je vodil predsednik Janez Kosmač. Najprej so sprejeli poročilo o izpolnjevanju sklepov zadnje seje in ugotovili, da v novi rezalnici ni izvedeno popravilo žerjave. Popravilo bi se moralo izvesti pred prevzemnim rokom, zato je treba sektor novogradenj opozoriti na odgovornost in zahtevati, da se napake na žerjavu odpravijo kljub poteku roka.

Glede problema dobave nekvadratne vlečene EO žice (kolenčavost) iz TOZD Žičarna se delegati niso strinjali s pripombami TOZD Žičarna, ker je TOZD Žičarna dolžna dobavljati kvaliteto EO žico. Rezalke pri razrezu žice ne morejo ugotoviti, da je žica v sredini kolobarja kolenčasta, pri vlečenju žice pa bi to lahko opazili. Delavski svet je menil, da bi nekvadratno dobavo žice EO morali vrniti TOZD Žičarna.

Potrdili so plan obveznosti TOZD za izvoz s pripombo, da v kolikor se upošteva izvoz prek Zagreba, je vrednostni plan izvoza do konca leta sprejemljiv.

Obravnavali in sprejeli so model vključevanja izvozne realizacije v sistem delitve OD z naslednjimi pripombami:

— upoštevati je treba skupen izvoz TOZD ne glede na to, če je realiziran prej,

— če je plan realiziran 100 %, je razlika v nagrajevanju med izvoznimi TOZD in storitvenimi TOZD ter delovnimi skupnostmi premajhna,

— pri delovnih skupnostih je treba upoštevati le tiste oddelke, ki imajo vpliv na doseganje izvoza,

— povsod upoštevati tudi penale, — določiti način, kdaj lahko izvozna služba spremeni obveze izvoza za TOZD.

Obravnavali so reorganizacijo operativne priprave proizvodnje in se s predlogom strinjali pod pogojem, da se z novo reorganizacijo izboljša oskrba TOZD z vložkom.

Ob obravnavi poročila o informiranju v Železarni so menili, da bi moralo biti gradivo za sprejemanje samoupravnih sporazumov, pravilnikov itd. obrazloženo bolj kratko in razumljivo za slehernega delavca, oziroma naj bi bilo pripravljeno takole, kot je za zbor združenega dela.

Sprejeli so informacijo o gradnji tovarne dodatnih materialov v Plužinah. Sklepe o pristopu k sodelovanju s to tovarno pa bo delavski svet obravnaval na eni izmed naslednjih sej, ko bo prejel vso potrebno dokumentacijo.

Za delegata v krajevno konferenco SZDL Sava so imenovali Staneta Sedlarja.

S.M.

OTOK KRETA JE DOMOVINA EVROPSKE KULTURE

Raki je angleškemu viskiju najbolj podobno žganje. Ni potrebno poučevati, da smo se o tem prepričali.

Razvitemu vinogradništvu in vinarstvu na Kreti se ni treba čuditi, saj tradicija vinarstva izhaja že iz davnih antičnih časov. Vino so pili na verskih obredih. Po velikih amforah sodeč bo držalo, da so ga pili prav tako radi kot mi. Bolj, ko smo se vzpenjali proti jugu v gričevje vinogradov, ki so bili večinoma še obrani, bolj nas je skominalo, da bi poskusili grozdje ali pa tako hvaljevinno vino. Kan ni zasejeno s trto, je z oljčnimi drevesi. Oljčni nasadi prekrivajo dober del nižinskega in gričevnatega, do 600 metrov visokega sveta na otoku. Vodnik nam je povedal, da je na Kreti nad 30 milijonov oljčnih dreves, zato ima olivno olje, poleg grozdja in rozin, največji delež v izvozu Krete. Tudi olje na Kreti je najboljše kakovosti v Grčiji. Iz oljčnih vej in stebel, ki jih odrežejo, izdelujejo prvovrstno oglje, posebno pripravno za pečenje na ražnju. Olivno drevo obrodí prve plodove šele po desetih letih. Sicer pa oliva cvete v maju, obirajo pa jo od oktobra do januarja. Pod krošnjo dreves razgrnejo velike ponjave in nato z dolgimi preklami kladijo sadje z vej. Za liter olja morajo stisniti v posebnih stiskalnicah od tri do štiri kilograme oliv.

Značilno za te kraje na Kreti je, da ljudje skoraj ne poznajo sladkorne bolezni in srčnih infarktov, podobno kot tudi na drugem grškem otoku Krfu ne. Znanstveniki iz uglednih medicinskih raziskovalnih institutov v Evropi in Združenih državah so raziskovali to značilnost in ugotovili, da so tukajšnji prebivalci imuni do teh bolezni zaradi uživanja olivnega olja. Oljka je bila že v antičnem času čašena kot sveto drevo, ki daje zdravje, o čemer pričajo upodobitve tega drevesa na številnih freskah. Staro izročilo pove, da je bila oljka posvečena boginji Ateni, ki je bila rojena na Kreti.

Kmetje na Kreti pridelajo letno nad 80 tisoč ton olivnega olja. Glavni izvozniki so seveda veleposredniki, ki najemajo delavce med siromašnimi kmeti. To je še napol feudalni odnos. Vseposred, kamor sega pogled, smo lahko videli žične napeljave, kot za sušenje perila. Na teh »pregrajah« sušijo grozdje za rozine. Kmetje, ki živijo na obronkih teh vinorodnih in oljčnih nasadov, se razen tega ukvarjajo tudi z živinorejo. Redki imajo krave, večina pa goji ovce in koze, kar jim prinaša tudi nekaj dohodka z izdelavo izredno okusnega sira. Kmetje so videti robati. Žene in moške se hitro starajo, vendar pa dolgo živijo. Stoletniki niso nobena posebnost.

Od vseh kretskega provinc je najbogatejša osrednja, s sedežem v Iraklionu, po katerem se ta tudi imenuje. Po podatkih, ki jih je vodnik prebral iz svoje beležnice, samo v tej pokrajini pridelajo letno 130.000 ton rozin in 175.000 ton olivnega olja.

Tudi na Kreti zaradi razvijajočega se turizma vse bolj cenijo zemljišča za gradnjo, zato ne manjka špekulacij okoli njih. V času našega obiska je bila cena kvadratnega metra 12.000 drahem. V najlepših priobalnih krajih zato hite z množično zidavo hotelov in vil.

V pristanišču Iraklion pristajajo tudi največje potniške ladje. Utrdbe Iraklion so gradili Benečani od leta 1204 do 1600 in bi še danes lahko predstavljale močno obrambo pred napadi z morja. Da so bili Benečani načrtovalci in graditelji obzidja, se da kmalu ugotoviti, saj je zgrajeno domala tako, kot v italijanski Veroni, ki je tudi benečansko delo.

Celotno obzidje, ki obkroža stari del mesta, je dolgo nekaj nad štiri kilometre in visoko na nekaterih mestih tudi čez deset metrov. Gradi ti so ga morali vsi moški.

Kljub močnemu obzidju pa so Turki leta 1669 po dolgotrajnem obleganju uspeli osvojiti mesto.

V nekdanji Evansovi vili v Iraklionu je bil med drugo svetovno vojno sedež nemškega generalštaba. Neke noči je prišla pred pristanišče grška podmornica, ki je torpedirala nemško ladjo. Eksplozije so trajale celo noč, pripoveduje vodnik.

Na otoku ni industrije, imajo le nekaj večjih gradbenih podjetij. Tudi kmetijstvo ni kdove kako na višini, razen živinoreje in vinogradništva. Preseneča, kot v vseh grških večjih mestih, veliko drogerijo.

Vožnja po razmeroma slabi cesti, polni ovinkov med nenehno vzpenjajočimi se griči ni bila nič kaj primerna za tiste, ki bolujejo zaradi morske bolezni in imajo slabo prebavo. Po gričih so nepregledni gozdovi sivozelenih oljčnih dreves, izgledalo pa je, da so nasadi manj intenzivno obdelani kot v dolini. Na vrhu Risina sameva daleč naokrog vidna cerkva, ki stoji na temeljih nekdanje Akropole. Tu je prelaz, od koder se začne cesta spuščati v plodno dolino Masara. Tu je majhni plato z zidanicami in nekaj hišami, ki so bile zgrajene iz ruševin antične akropole. Blizu v goščavi je mala

votlina, kjer naj bi se skrival sam bog Zeus. Po nekaj sto metrih se pripeljemo v vas Sv. Barbara, kamor se stekajo ceste iz vseh strani sveta. Vas je tudi zemljepisno središče Krete. V tej cerkvi se izpolnijo vse želje in prošnje vernikov. Na ravni strehah, ki so nekakšne terase, se odvijajo precejšen del življenja. Poleti domačini spijo na teh terasastih strehah, kar pomenja, da se iz minojških časov.

VRT SREDOZEMLJA

Cesta se v serpentinah spušča navzdol. Srečujemo bolj in manj vidne ostanke starih grških, rimskih in bizantinskih naselbin. Asterusia je veriga gorovja, ki deli to dolino od južne obale otoka in jo ščiti od južnih vetrov. Najvišji vrhovi v tej verigi dosegajo od 1200 do 1500 metrov. Tako kot na severni strani štijo dolino obronki božanske Ide.

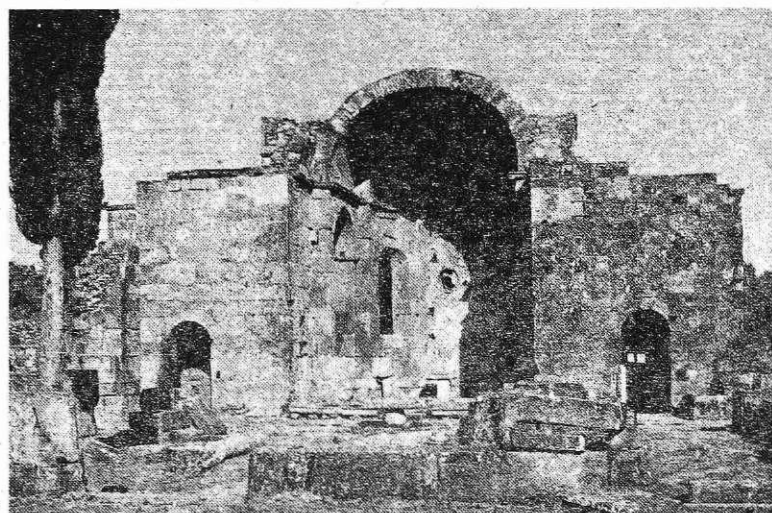
Raziskovalci so našli na tem območju grobnice, stare blizu pet tisoč let iz dobe Minojske civilizacije in celo nekaj pred tem, iz neolita. Najdbe so razstavljene v muzeju Iraklion. V bogati vasi Gortys, polni enoličnih belih kvadratnih hiš, je sedež mednarodnega kmetijskega inštituta in kmetijske šole, osrednje na Kreti, ki deluje pod pokroviteljstvom OZN.

Tu gojijo različne rastline v botaničnem vrtu za raziskovanje. Rastline so v tem kraju raziskovali že v antični Grčiji. Zato doline ne imenujejo zaman »vrt Grčije«, nekateri pa kar »vrt Sredozemlja«. Bogastvo je privabljalo ljudi že od pradavnih časov, zato so skoraj na vsakem koraku arheološke najdbe, ki jih niti domačini niso še utegnili odkriti in si jih ogledati.

Tudi v Gortusu, so, kot v vseh drugih vaseh v dolini, zelo lepe živopisne obarvane pravoslavne cerkve. Vse vasi so obdane z oljčnimi nasadi. V Gortusu so še dobro vidni ostanke rimskega amfiteatra, kar priča, da je moralo biti to nekoč v rimskem obdobju zelo pomembno in veljavno središče. Razen cerkve je v vasi tudi velika šola. Po novem zakonu je v Grčiji obvezno desetletno osnovno šolanje.

Glavno mesto doline Messale je Mires. Seveda ni potrebno v teh krajih nobene kurjave za gretje. Topli afriški vetrovi omogočajo celo leto prijetno temperaturo. V Miresu prirejajo velike kmečke sejme, kjer kupujejo kmetijske pridelke in obrtniške izdelke iz usnja, lesa, kosti in keramike.

(nadaljevanje)

Samo mene ne bo dalj časa tukaj. Tako, da tekom februarja še pride zadeva na pravo mesto, pa je v redu.

— Bi se malo pomenila z nama? Pravkar sva obravnavala težko problematiko sodobne slovenske zgodovine. V mislih pa imam še, kako bi mladenič izročil kako prepotrebno slovensko knjigo, zlasti zgodovinsko. Bi se dala kje kaka dobra reč dobiti? Bi ti vedela kaj primernega?

— Kolikor mi je znano, so sredi februarja kratke semestralske počitnice, do tedaj bom spravila nekaj tu sem. Najbolje bi bilo sploh Zgodovino slovenskega naroda zaupati tovarišu.

Skrivnostna ženska je potlej nekam zamišljena odšla. Dijaku je prožila roko, česar ni storila vselej.

Dijak je vstal in čutil njeno toplo dlan. Zdaj jo je šele scela videl v obraz. Bila je srednjih let. Negovana in s posebnim predirljivim žarom okoli oči. Beseda pa ji je tekla kot žrtvena kri na zmagovalni praslovanski žrtvenik. Svojemu prepričanju je bila fanatično predana. To se ji je videlo. Dijak si take notranje sile ni znal pravilno raztolmačiti. Starec je tokrat s skrivnostno žensko izbrano ustrežljivo ravnal.

— Kako bi tole napravila? Kako bi tole napravila? Nujno je in vseeno tako vražje nevarno! je začel starec, ko sta bila spet sama.

V mislih je imel slovensko knjigo, ki jo je prinesel čez nekaj minut iz sosedne sobe.

VALENTIN POLANŠEK

91

ROMAN

KRIŽ S KRIŽI

Pomolil jo je dijaku.

Bral je: Fran Saleški Finžgar »Pod svobodnim soncem«.

Zdaj je spet vikal svojega mladega prijatelja: — Dejali ste, da zgodovinske knjige radi prebirate. Si morem misliti, kaj je v šolski knjižnici za vas dijake pripravljeno. Si morem misliti. Seveda vse polno takega, kar je proti Židom in predvsem proti Slovonom nasploh. V nemških očeh je bil slovanski človek še vedno nekaj manjvrednega, hlapčevskega. Četudi so na primer Nemci prevajali davno pred Hitlerjem že Tolstoj, Puškina, Dostojevskega, Sienkiewicza in tudi Jugoslovane.

Spet je začel krožiti po kuhinji: — Kako bi to napravila? Kako bi to napravila? Veste to, da bi vi mogli brati slovensko. V domu ne gre, v šoli ne. Tukaj pri meni bi že šlo. A toliko časa ne boste imeli, ker je pianino prepotreben. Ko bi bila vsaj že pomlad, tedaj bi smuknili kam v naravo in brali. Brati pa morate. Zlasti zgodovinske reči. Da boste vedeli, da je slovenski narod kaj pomemben zgodovinski narod. Da nismo le mali podaniki Habsburžanov in velenemskih fevdalcev. Hudirja, zlasti vi, koroški Slovenci ste lahko posebno ponosni, saj ste že čez tisoč tristo let v Karantaniji. Lastno državo ste imeli. Svoje vojvode ste ustoličevali na Gosposvetem polju. Bajuvarce ste natolkli in Franke. Za »staro pravdo« ste se bojevali v kmečki vojni. Proti Turkom ste se borili, za avstrijske cesarje ste krvaveli ... in še danes ste, četudi vas in nas hočejo dokončno izbrisati z zemlje. Pa ne bodo. Počakajte, boste videli, kako se bodo Slovenci enkrat dotolkli do svoje pravice. To se pozna tudi sedaj, osvobodilno gibanje se razvija na koroški zemlji. Sami veste, kako pogumni so partizani! A niso? Tukaj na tako imenovanem »rajshebitu« se borijo proti nacistom. Ste že kaj takega čuli?

13.

Bivanjska vsebina se presnavlja v treh plasteh mladostniške zavestnosti: Prva plast grozotni dogodki doma s pradedovo nasilno smrtjo ... kot usudina preteklosti; druga plast novi svet zaupanja in razjasnitve s starčeve strani, ki se usklaja s kruto preteklostjo osebnih usod in narodove zgodovinske prelomnice; tretja plast kot posevek za skladno bodočnost Charlotta, slovensko dekle, slovenska ljubezen!

V taki duševni napetosti so se nizali dnevi skozi februar leta 1944. Polletna konferenca je bila 8. februarja. Dijaki so se po večerji združili na sprednje stole v jedilnici. Gučeju je bilo žal, da ni mogel nazaj v študijsko sobo. Več večerov so že tekmovali po mizah s »čeksanjem«, nekake vrste namiznega hogometa, pri čemer je kovanec enega rajshpfeniga predstavljal žogo, vsak igralec pa je imel svoj oguljeni kovanec za deset rajshpfenigov kot napadalca, branilca pa vratarja obenem. S svinčnikom so označili na obeh miznih koncih vrata. Igralec je uporabljal za zbijanje »žoge-pfeniga« svoj glavnik. To so bile kaj priljubljene tekme v vseh nižjih letnikih. V tretjem bi kaj takega bilo že pod častjo. Tam so se dajali skrivaj na hodniku s copatami, ali, čim je bilo malce kopnega kraja na dvorišču, s pravo žogo. In Guče je veljal za nepremagljivega »čeksarja«. Zato mu je bilo žal, ker je nepričakovano danes pred večerjo in študijsko uro zgubljal. To ga je grizlo. Tako, da je zašepetal Zdravku tesno na uho: »Se podelam na njegov referat nocoj!«

Vzgojitelj — ki je bil vnet NSDAP-lar in cenen ljudskošolski učitelj s Koroškega — je podajal svoje fraze o »politični situaciji v Oberkrajnu«. Dijak pa je mislil najprvo, kod dobiva podatke. Gotovo od gestapa in vohunov, izdajalcev in vrinjencev v vrstah OF. Čudil pa se je mladenič, da je govornik priznaval, kako se bližamo usodni bodočnosti.

MIHA KLINAR

19

HAJKA

— Kaj, če nas požanjejo? Kaj, če bom šel za Bojanom, za Drznilom in za drugimi?

Ta misel o smrti se ga je za trenutek oklenila. Ko bi bil samo komandant in vojak, bi jo s trdno voljo odrinil od sebe kot nekaj sovražnega in nadležnega in grozljivega. Toda ta hip je bil bolj pesnik kot komandant.

— Smrt nas ne more izničiti! Še mrtvi bomo živeli v ljudeh.

Ta trenutek je Blaž živo čutil povezanost z ljudmi, ki bodo živeli v prihodnosti, v taki, v kakršno je verjel.

In v žaru te vere se mu smrt ni zdela konec bivanja.

To občutek se mu je celo stopnjevalo v zanos, ker je lahko vsak trenutek med izbranci, ki jih je smrt izbrala in jih zaznamovala za junake, o katerih bo govorila prihodnost in jih nosila v srcih.

In s tem zanosom je dvignil četo v juriš.

Italijanski vojaki so se pred četo res umaknili, zato pa so toliko bolj urejeno pritisnili na drugih straneh.

In ne samo urejeno, marveč so se njihove desetine, vodi in čete spretne premikale in vedno bolj stiskale Blažev bataljon v klešče. Sovražnikova zveza je brezhibno delovala, kakor da bi imel italijanski poveljnik popoln pregled nad partizanskim bataljonom in kakor da bi lahko vsak trenutek neposredno poveljeval na uho slehernemu komandirju in vodniku.

— Hudiči, saj so celo spretnejši kakor Nemci,« je zaklel Blaž.

— Rekel sem ti, da so izurjeni za boj proti partizanom,« se je oglasil z bledim obrazom terenski kurir, na katerega je Blaž že popolnoma pozabil, čeprav se ga je ta držal kot senca.

Blaž ga je samo jezno ošinil in najbrž bi ga nahlulil, ko bi se nenadoma znašli pred novim presenečenjem. Iz smeri, kamor je usmeril ogenj jurišne čete, so se izza zaklonov pokazale partizanske kape, obenem pa se je oglasilo več glasov v primorskem dialektu.

— Ne streljati! Tu partizani!

Blaž je ustavil ogenj, a terenski kurir ga je neusmiljeno dregnil.

— Niso! Ne verjemi! Fašisti so! Izdajalci!« je zdrdral besede, kakor da bi izstrelil rafal.

— Dvignite se izza zaklonov!« je izza svojega kritja zavpil Blaž.

Odgovorili so mu rafali iz vseh strani.

— Predajte se! Obkoljeni ste!« so jih pozivali slovenski glasovi s sovražne strani.

Terenski kurir je govoril resnico.

— Kri judeška!« je zatulil Blaž, potem pa nenadoma zagledal na neki skali postavne, ki so dajale znamenja za zastavicami.

— Ha, tam so torej možgani, — je pomislil in ukazal mitraljezu Ferdu, naj jih vzame na muho.

— Dobro pomeril!« je rekel.

Mitraljez Ferdo je pomeril in čakal, dokler se ni na skali pojavil signalizator, obenem pa je poleg zastavičarja opazil še nekoga in sprožil. Neznana glava je omahnila na skalo, zastavičarja pa je spodneslo, kakor da je dobil rafal v noge, potem pa je zakrilil z rokami, kakor da bi se rad ujel, a se ni več mogel. Blaž in Ferdo sta videla, kako se je prekopicnil in letel v večkratnem saltu čez skalo navzdol.

Signaliziranje je v trenutku prenehalo, italijanske klešče pa se niso več zapirale s tako preciznostjo.

— Proboj proti Poreznju!« je zakričal Blaž in obenem opazil vrzel v italijanskem obroču.

Bataljon je vrzel z jurišem razširil in se ustavil šele na grebenih ob meji pred samimi žičnimi ovirami.

Tedaj se je neke zabliksalo in takoj nato strahovito zagrmelo, kakor da bi v njihovi neposredni bližini ustrelila cela baterija topov največjega kalibra.

Toda bil je grom. Pravi grom! Med bitko in probojem niso opazili, da se Porezen zavija v težke nevihtne oblake.

Padle so prve kaplje. Nebo so trgli kačasti bliski. Grom za gromom se je spreminjal v bobnenje, kakor da bi bojišče zaplavale letalske bombe najtežjega kalibra.

Potem se je vtil gost dež in se spremenil v naliv, kakršnega še niso doživeli.

— Dež! Dež!« so, kakor da bi peli hvalnico, ponavljali borci in lovili z žejnimi, razpokanimi ustnicami deževne curke. Pozabili so, da jih zasledujejo močne italijanske enote. Ni jim bilo mar, da so bili do kože premočeni. Dež jim je bil od žeje izmučenim kakor nepričakovan dar, kot nekaj, kar so si že dolgo želeli. Odžejal jih je.

— Morali bi mu zapeti hvalnico, — si je rekel Blaž.

Za hvalnico pa ni bilo časa. Italijani so pritiskali za njimi. Že jih je dosegel njihov ogenj in jih podil proti žičnim oviram, med katerimi so bila skrita potuhnjena mimska polja.

Samo ozek pas ob žičnih ovirah jim je ostal za umik in obrambo.

Prebijali so se v strmine Porezna, dokler niso zavzeli obrambnih položajev pod njegovim grebenom tja do žičnih ovir, ki so označevale italijansko mejo.

Tja čez se morajo prebiti, je vedel Blaž.

— Odstraniti bo treba žico in mine, — si je rekel, nato pa zahteval nekaj prostovoljcev, ki bi opravili ta nevarni posel.

Javljali so se iz vseh čet. Iz Sokolove se je javil Vinko.

Toda še preden so prostovoljci mogli odstraniti mine in razširiti prehod, so Italijani začeli obstreljevati bataljonske položaje z gostim minometalskim ognjem. Lahko bi se zatekli v opuščene italijanske utrdbе, a so raje vztrajali na prostem v ujmi dežja in sovražnega ognja. Pazili so samo na to, da bi jih Italijani ne odrezali od meje ter tako preprečili njihov proboj in vrnitev na Gorenjsko. Tja so se polagoma že umikale posamezne skupine skozi prehod, ki so jim ga izkrcili prostovoljci.

Na italijanskem ozemlju je bila samo še Sokolova četa in se pripravljala na umik. Le s težavo je vzdržala italijanski pritisk, vendar ni smela popustiti, dokler bi se glavna bataljona ne umaknila na gorenjsko stran v smeri proti Davči.

Predsedstvo OK SZDL Radovljica je na 44. seji 29. septembra obravnavalo poročilo predsednika o pripravah na volilne konference SZDL v krajevnih skupnostih. V nadaljevanju so spregovorili o postopkih evidentiranja in kandidiranja ter sprejeli predloge možnih kandidatov za predsednika, podpredsednika, sekretarja, predsednike svetov, koordinacijskih odborov in komisij pri predsedstvu OK SZDL Radovljica. Na osnovi ugotovljenih ocen so se dogovorili o aktivnostih za izvedbo problemske konference SZDL o delegatskem sistemu, skupne seje predsedstev OK SZDL in ZSMS o problemu dejavnosti mladine v KK SZDL in o pripravah na akcijo NNNP '83. Oblikovali so tudi stališča za usmeritev izvedbe celotnega postopka volitev najodgovornejših nosilcev funkcij v družbenopolitičnih skupnostih in SIS družbenih dejavnosti, ki jim prihodnje leto potoče mandat. Na seji so opravili še nekatera kadrovska dopolnila.

Predsedstvo občinskega komiteja ZK Radovljica je 20. septembra sklepalo o pripravah za sklic prihodnje seje komiteja, ki bo predvidoma v drugi polovici oktobra. Osrednja točka dnevnega reda bo posvečena izvajanju dolgoročnega programa stabilizacije. Ocenili bodo rezultate gospodarjenja v nekaterih TOZD in Verigi Lesce, Elanu Begunje in Vezeni Bled. Predsedstvo je v ta namen imenovalo delovno skupino, ki bo pred sejo komiteja obiskala te TOZD in pripravila analizo njihovega poslovanja. Na seji predsedstva so obravnavali tudi kadrovske predloge za vodstva občinskega sveta zveze sindikatov in OK SZDL Radovljica.

Odbor za organizacijsko kadrovsko politiko pri občinskem svetu ZSS Radovljica je na 12. seji, 26. septembra oblikoval predlog možnih kandidatov za delegate občinske sindikalne organizacije v OK SZDL Radovljica. Člani komisije so obravnavali tudi predloge kadrovskih sprememb v republiškem svetu ZS Slovenije in v občinskem svetu ZSS Radovljica.

Predsedstvo OK SZDL Radovljica je sklicalo 23. septembra vse tajnike samoupravnih interesnih skupnosti družbenih in materialnih dejavnosti v občini. Spregovorili so o načinu financiranja usposabljanja delegatov, ki ga izvaja Delavska univerza Radovljica. Beseda pa je tekla tudi o dejavnosti delegatov in delegacij v skupščinah SIS na osnovi izdelanih analiz o delegatskem sistemu. Dogovorili so se še o postopkih za delegiranje delegatov SIS v telesa občinske konference SZDL Radovljica.

Predsedstvo OK ZSMS Radovljica je vsem osnovnim organizacijam ZSMS v občini Radovljica razposlalo osnutek programa dela vseh teles občinske organizacije ZSMS za leto 1984. Ta temelji na izhodiščih in usmeritvah 11. kongresa ZSMS in tradicionalnih manifestacij organizacij ZSMS v občini. Predloženi program bodo lahko še dopolnjevali v osnovnih organizacijah, vsekakor pa bo usklajen tudi z akcijskim programom republiške konference ZSM Slovenije. Predlog bodo obravnavali in potrdili delegati občinske programske volilne konference ZSMS v oktobru.

Med tridnevno bivanjem v Sloveniji je član CK KP Kube Albino kot gost ZKJ obiskal tudi radovljiško občino. V petek, 23. septembra dopoldne je najprej govoril članom OK ZK ter predstavnikom večjih delovnih organizacij iz občine o gospodarskem razvoju in posebnostih družbenopolitičnega položaja Kube, nato pa si je ogledal tovarno Elan in muzej talcev v Begunjah.

V prvem polletju je gospodarstvo radovljiške občine porabilo precej manj sredstev za nekatere postavke oz. datjave, ki so prejšnja leta bremenile dohodek. V tem času so namenili za občasna in začasna dela 6 % manj sredstev kot lani, za reklamo in propagando 6 in za reprezentanco le 3 % več kot lani. Za dnevnice in potne stroške so porabili 11 % več denarja kot lani, kar priča, da so se dosledno držali stabilizacijskih omejitev doma in v vseh sredinah.

Po končni oceni, ki jo je pripravila delovna skupina, imenovana na izvršnem svetu OS Radovljica, o stroških, ki so nastali v zvezi z oskrbo vode v julijskem sušnem obdobju, so ti znašali 440 tisoč din. Menili so, da so delavci uspešno in organizirano reševali preskrbo s pitno vodo v ogroženih naseljih v občini. Stroške bodo pokrili v višini 170 tisoč din SIKS, 80 tisoč din komunalno gospodarstvo in 190 tisoč din izvršni svet OS Radovljica. Dodatne stroške v zvezi z oskrbovanjem z vodo v višini 197.058 din bodo poravnali s sredstvi, namenjenih za elementarne neizhode.

Po periodičnih obračunih za I. polletje 1983 so gospodarske OZD v občini Radovljica ugotovile 12.577.056 tisoč din celotnega prihodka, ali 33 % več kot v istem obdobju lani. Fizični obseg proizvodnje pri enakem številu zaposlenih kot lani je bil za malenkost nižji od lanskega. Na to so vplivale težave z oskrbo surovin, repromateriala in energije. Z domačimi surovinami in repromaterialom je bilo slabo oz. kritično oskrbljeno kar 62,5 % in v uvoženih 67,9 % industrijskih delovnih organizacij v občini.

V razporejanju dohodka in čistega dohodka v radovljiški občini se je zaradi bistvenih omejitev skupne in splošne porabe v šestih mesecih 1983, povečal delež sredstev za razširitev materialne osnove dela. Gospodarstvo je sprito tega povečalo poslovne sklade za 54 in amortizacijo nad predpisanimi stopnjami za 65 %. S tem se je dosegel delež akumulacije v dohodku povečal od lanskih 15 na letošnjih 17 % v polletju 1983.

Zunanjetrgovinska menjava je po podatkih iz analize gospodarjenja v prvem polletju v občini Radovljica dokaj spodbudna, saj je skupen izvoz v prvem polletju 1983, v primerjavi z lanskim, v tem času porasel za 4 odstotke. Izboljšala pa se je tudi struktura izvoza, kar priča podatek, da so povečali izvoz na konvertibilno območje kar za 39 odstotkov.

Kljub zaostrenim pogojem gospodarjenja in težavam z oskrbo materiala in surovin ter znanim dolgovoznim procesom okoli izvoza, so radovljiške delovne organizacije prvo polletje 1983, v zvezi z izvoznimi rezultati, sklenile pozitivno. Količnik pokrivanja uvoza z izvozom je še vedno 2,09, v industriji pa 1,79, kar je za 0,28 višji količnik pokrivanja od lanskega.

Po zadnjih podatkih iz pobratene občine Brus je septembrski potres na območju 22 naselij te občine močno poškodoval in onesposobil za stanovanje najmanj 1500 hiš, ki jih bodo morali večidel porušiti. O pomoči občine Radovljica bodo sklepali na eni prihodnjih sej izvršnega sveta, ko bodo znane nujne potrebe prizadetega prebivalstva.

Čeprav je bilo v prvih šestih mesecih za 1 % manj gostov v radovljiški občini, kot lani v tem času, so ustvarili za dobra dva odstotka več nočitev. Teh so našli v občini 458.964, lani pa 448.542. Za okoli 12.000 nočitev več so v prvih šestih mesecih imeli domačih in za okoli 2 tisoč nočitev manj kot lani tujih gostov. Razmerje se je močno popravilo v glavni turistični sezoni v prid nočitev tujih gostov.

Po julijskem pregledu osebnih dohodkov zaposlenih v TOZD osnovnega zdravstva v radovljiški občini, so znašali po prečni osebnih dohodkih zdravstva v TOZD Zdravstveni dom Bled 19.911, v TOZD ZD Radovljica 19.728 in v TOZD ZD Bohinj 23.717 din. V primerjavi z OD zaposlenih v OZD materialne proizvodnje, je to za tretjino manj, kot prejema delavci enakih kvalifikacij v zdravstvu.

V avli doma Joža Ažmana v Bohinjski Bistrici je bila do 25. septembra na ogled razstava štirih predlogov načrtov za izgradnjo nove avtobusne postaje v središčnem delu Bohinjske Bistrice. Občani, delovne in družbene organizacije so lahko napisali pripombe na predložene načrte, ki jih bo zbrala krajevna skupnost, preden se bo odločala o dokončni lokaciji in arhitektonski rešitvi tega objekta.

Krajevna organizacija ZB NOV Podnart je v soboto, 24. septembra, v tamkajšnjem kulturnem domu priredila že osmo srečanje preživelih borcev partizanskih enot in aktivstov OF, ki so se med NOB borili, ali pa zdaj živijo na območju KS Podnart. Dopoldne je bil v dvorani doma kulturni program, na katerem so nastopili moški zbor in dramska skupina DPD Svoboda Podnart in pionirji odreda Alojz Rakovec. Sledilo je vsakoletno tovariško srečanje.

V soboto, 17. septembra dopoldne je bila na Kredarici velika in pomembna slovesnost na kateri so svečano izročili namenu obnovljeni in razširjeni Triglavski dom. Že jutraj so člani godbe na pihala iz Gorij zaigrali budnico s himno, svečanost pa je bila nato pri novoodprtem objektu na Kredarici, kjer je bil slavnostni govornik predsednik CK ZKS Andrej Marinc. Nastopila sta tudi združena moška zbor DPD Svoboda Podnart in KUD Stane Žagar iz Kroke.

V rekreacijskem centru Krpin v Begunjah je bilo v soboto, 24. septembra, tretje srečanje članov Zveze društev civilnih invalidov vojne SR Slovenije z nad 400 udeležencev. Priredili so kulturni program in položili venec k spomeniku NOB v Slatni in se poklonili spominu žrtvam na grobišču talcev.

V počastitev dneva pionirjev so, 29. septembra svečano in s kulturnim programom odprli v domu Joža Ažmana v Bohinjski Bistrici likovno razstavo domačega umetnika Albina Poljanarja, ki se predstavlja z otroškimi portreti v risbi in sliki na platnu. Razstava je na ogled vsak dan od 18. do 20. ure vključno do 20. oktobra.

V muzeju na Blejskem gradu so od januarja do konca junija našli 81.956 obiskovalcev, kar je za 6.113 več ali 8 % več kot lani. Tujcev je prišlo na ogled 15.256, domačih gostov pa 17.995. Obisk je bil še znatno večji v glavni turistični sezoni.

Muzej cerkvene umetnosti na Blejskem otoku si je v prvih šestih mesecih 1983 ogledalo 33.251, ali 4 % več obiskovalcev kot lani. Tujcev je prišlo na ogled 15.256, domačih gostov pa 17.995. Obisk je bil še znatno večji v glavni turistični sezoni.

USPEH RADIOAMATERJEV V UKV TEKMOVANJU ALPE-ADRIA

SOBOTA, 6. AVGUSTA, ob 6.30 v prostorih radio kluba »Železar«.

Vreme je za spremembo oblačno. Po približno štirinajsturni vročini od 30 do 35 stopinj Celzija je danes nekoliko hladnejše. Zadnji posveti in pregled opreme. Vprašanja si sledijo eno za drugim: kabli so? Taster, mikrofoni? Vijaki za anteno? Benčin, orodje? Približno 70 do 100 kilogramov tehnične opreme je potrebno vzeti s seboj na tekmo. Dolge antene privežemo na prtljajnik, postajo in ostalo opremo pa v nahrbtnike in se odpeljemo do polovice poti k našemu cilju, na 1944 metrov visoko Belško planino nad Javorniški rovci.

Za Mavram parkiramo avtomobila. Oblačno vreme je kot nalašč za vzpenjanje po vijugasti stezi, ki se strmo dviga. Nahrbtniki so težki, dolgi antenski »bumi« nerodni. Sliši se globoko dihanje in včasih pridružen kletvica. Ura hoje navkreber je pozabljena, ko si odpočijemo v pastirski koči na planini, približno 1600 metrov nadmorske višine. V koči imamo še nekaj opreme, agregat, cevi za antene, sidrinske vrvi.

Ker se tekmovalci prične v nedeljo jutraj, se dogovorimo, da del opreme nesemo na Veliki vrh (1944 m) takoj, ostalo pa v nedeljo jutraj. Vedno bolj nas skrbi vreme. Megle se vlečejo po pobočjih, sonca ni videti, temperatura pa je približno osem stopinj Celzija.

Na cilju smo, močan veter pihava po ravnici. Vrtimo se v krogu in laično komentiramo, v katero smer mora pihati veter, da bo jutri lepo. Premraženi se vrnemo v pastirsko kočico in po »krepkem« čaju postanemo boljše volje.

Zvečer pokličemo po UKV radijski postaji v dolino. Oglaš se Ivan. Signali so čisti, razumljivost odlična. Zanima nas vremensko poročilo za nedeljo. Pretežno oblačno z nevihtami. Nič kaj spodbudno. Sprašujemo se, če so bili naši napori zaman. Ivan nam zaželi veliko sreče in uspeha za naslednji dan.

NEDELJA, 7. AVGUSTA, ob 5.00 v pastirski koči na Belški planini.

Zunaj je že svetlo. Vreme nespremenjeno, oblačno z vetrom. Ura hoje

nas dokončno prebudi. Ob šestih smo na vrhu. Z od mraza otrdelimi prsti sestavimo antene, jih usmerimo in dvignemo na dreg šest metrov nad zemljo. Hitimo s pripravami. Ura nas neusmiljeno priganja. Deset minut do sedmih agregat zabrni, nato utihne. Sliši se pripomba: »Če nam sedaj »crkneš«, boš poletel čez skale v Avstrijo brez depozita!« Po ponovnem zagonu prične agregat lepo obratovati. Vsi se smejimo domislili, da se nas vsaj eden boji.

Na ušesa si nataknem slušalke. V etru ni slišati nobenih glasov, samo kratki piski me opozarjajo, da je frekvenca zasedena. Ura je 6.58. Še dve minuti. Zraven mene sedi Zvone, ki bo pomagal voditi dnevnik, Janez obrača anteno, Ivan, Brane, Miro in Gusti so sedaj še prosti, vendar stojijo pri mizi v napetem pričakovanju. Ob sedmih frekvenca zaživi. QRZ contest! Napravim prve zveze. Prvih deset zvez v trinaestih minutah. Ni slabo po številu, vendar daljave niso nič posebnega. Najdem frekvenco in pokličem CQ CQ contest calling Yankee Tango three Nancy. Na poziv odgovori češka postaja, raport odličen, torej potrdilo, da so antene, ki smo jih izdelali, odlične. Zveze se vrste ena za drugo. Prva ura tekmovalja — 50 zvez. Postajamo vedno boljše volje. V tekmovalju sodeluje veliko radioamaterjev iz Češkoslovaške, Nemčije, Madžarske, Avstrije, Italije in Jugoslavije.

Pri delu se menjamo. Skrbi nas le, če bo vzdržalo vreme, kajti ena izgubljena ura v tem tekmovalju pomeni veliko izgubo točk.

Sedem ur je za nami — 198 zvez. Janez komentira: »To bo najboljši rezultat dosedanjih tekmovalj!« Ocena je spodbudna. Pogledi nam uhajajo v Avstrijo, kjer se je pokazalo sonce. Čez pol ure posije tudi k nam. Razpoloženje se izboljša.

Štiri minute še manjkajo do konca tekmovalja. Antena je obrnjena proti Nemčiji, DDØMF, DL3MCH, DG1MG, DF9PY/P... Neverjetno. Še zadnji pozivi in zaključek tekmovalja.

Zadovoljni pospravljamo opremo in sestavljamo antene. Komentarji brez konca in kraja. Vzpostavili smo 258 zvez. Ne vemo, koliko kilometrov je to, zato ugibamo — 40, 44, 47 tisoč. Upamo, da je zadnja številka prava.

Oprtamo si nahrbtnike in se spuščamo po poti do pastirske kočice. Po ročni postaji poslušamo med hojo komentarje ostalih tekmovalcev, ki se pogovarjajo prek repetitorja in komentirajo tekmovalje. V pastirski koči pustimo del opreme in nadaljujemo pot v dolino. Okrog devetih zvečer smo že v klubskih prostorih.

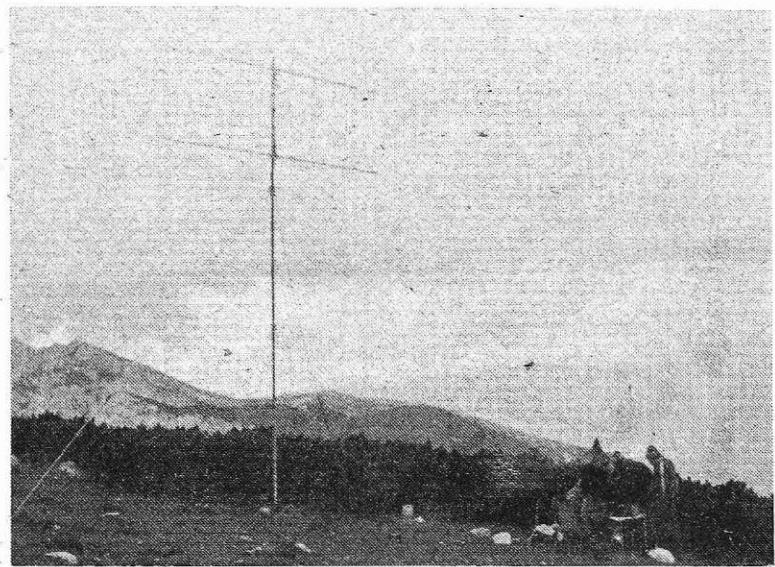
Za nami je še eno tekmovalje. Utrujeni, vendar veseli odhajamo domov, z novimi izkušnjami in upi na dobro uvrstitev.

V ponedeljek z Janezom pričneva računati zračne razdalje za vsako zvezo. V tekmovalju UKV postaj na frekvenci 144.000 MHz ali dveh metrih pomeni en kilometer eno točko. Seštevki kilometrov presežejo željeno številko 47.000. Dokončni rezultat za 19.000 točk. Razpredelnica nama pokaže, da smo v tekmovalju Alpe-Adria vzpostavili zveze s 73 slovenskimi postajami, 68 norveškimi, 46 avstrijskimi, 25 češkoslovaškimi postajami, itd.

V teh dneh smo zvedeli, da je naš klub YU3DNA (tekmovalni znak YT3N) dosegel tretje mesto v jugoslovanskem merilu v kategoriji stacionarnih postaj. Triletno sodelovanje v tekmovaljih in izkušnje, ki smo jih pridobili, so nam pomagale k uspehu, za katerega upamo, da ni zadnji. V tekmovalju je bila ekipa v sestavi Brane, Miro — YU3HZH, Ivan — YU3EE, Gusti — YU3TGR, Zvone — YU3HTZ, Janez — YU3TJD in Cveto YU3TOK.

Ob tej priložnosti se upravni odbor radio kluba »Železar« z vsemi svojimi člani še enkrat zahvaljuje vsem organom in organizacijam združenega dela, ki tudi finančno podpirajo radioamatersko dejavnost, predvsem pa oddelku za ljudsko obrambo občine Jesenice, železarni Jesenice, Iskri — TOZD Blejska Dobrava, Zvezi organizacij za tehnično kulturo Jesenice, pododboru vezistov NOV za Gorenjsko in ostalim, ki so nam pomagali, da radio klub »Železar« tako uspešno deluje.

YU3TOK

Antenski sistem na višini 1944 metrov

PRAZNOVANJE DNEVA PIONIRJEV

Dan pionirjev smo na naši šoli praznovali delovno. Ta dan smo se na prvem sestanku v novem šolskem letu zbrali člani šolske skupnosti, delegati pionirske in mladinske organizacije ter interesnih dejavnosti. Po uvodnem pozdravu tovarišice ravnateljice smo poslušali poročilo delegatov OZN in RK o delu in rezultatih v minulem šolskem letu, razrešili smo stari odbor in izvolili novega. Tovariš Jaka Tušar je izrazil željo, da bi vse, kar smo sklenili, ne ostalo le na papirju, ampak da bi tudi uresničili.

Ta dan smo ustanovili tudi podmladek turističnega društva. Vsak učenec naše šole naj bi bil njegov član. Skrbeli bomo za čistočo kraja, organizirali razne olepševalne akcije in in dajali informacije o kraju vsakomur, ki ga bo to zanimalo.

Ob 9. uri smo odšli na pohod v različne smeri.

Četrte razrede je pot vodila po makadamski cesti, ki povezuje kmetije in hiše v Javorniškem rovtu s Koroško Belo in Jesenicami. Cesta se najprej počasi, nato pa vse bolj vzpenja in zato smo kmalu začeli slatičiti jopice in trenerke in hodili kar poletno oblečeni, saj je tudi sonce močno pripekalo. Med potjo nam je tovarišica povedala, da gremo v Rovte po poteh, kjer so hodili pionirji — partizani med vojno.

Učenci od 5. do 8. razreda smo imeli drugi cilj pohoda, Katarino.

Pot je potekala skozi Javornik, Lipce in Blejsko Dobravo v sotesko Vintgar. Od tam je le še kratek vzpon in stali smo na vrhu Katarine. Pogled je zaobjel vso blejsko panoramo, vasi pod Stolom, našo šolo, medtem ko je sive dimnike jeseniške tovarne zastrl vrh. Prosti čas smo započeli s športnimi igrami, pogovorom in petjem. Nekateri so stikali za gobami, da so dopolnili gobjo boro, zakaj naslednji dan smo v novi večnamenski dvorani odprli razstavo gob.

Danilo Frlež,
Jana Vulelija,
Nataša Šalaja in
Nina Tušar
OŠ Karavanških kurirjev
NOV Koroška Bela

Per Gunnar EVANDER: **Ponedeljkij s Fanny.** Romān. — Pomurska založba 1982

Končno se mi je posrečilo spet najti knjigo, ki ni prevedena iz angleščine, pa vendar utegne biti všeč bralcem. Angloameriški izvor je za mnoge tako pri literaturi kot pri zabavi glasbi pač nekakšna zaščitna znamka, ki jamči za popularnost. Morda celo po pravici, saj so tudi resni raziskovalci literature že pred desetletji ugotovili na primer to: da so se angleški romanopisci — na razliko od celinskih — ozirali na zahteve trga; da so bili od teh zahtev v dosti večji meri odvisni; in da je močna konkurenca pripeljala do boljše kvalitete, saj je bil okus otoških bralcev bolj izostren od evropskih... in tako naprej. Razume se, da sem zdaj malčje svobodno navajal nekega otoškega kritika.

Tudi sam pa do neke mere verjamem v to: da je v angloameriški literaturi več tistega realizma, ki ga zahtevajo bralci. Res pa je hkrati tudi več šablonskih rešitev (to velja tudi za film, TV produkcijo...) in več podvrženosti raznim množičnim famam («mitom»).

En tak mit je seveda ta, da mora biti junak tako ali drugače izjemna ali vsaj zanimiva osebnost. Pričujoči roman ima pravzaprav mikaven naslov: nekdo bo preživel ponedeljke z neko Fanny: torej gre za ljubezensko zgodbo, morda celo za skrivno ljubezen, ko se je moč srečevati samo ob ponedeljkih. Vendar, kdo je ta, ki doživlja z romantično navdahnjeno zgodbo? Tu se začne odstopanje od tržnega pravila. Junak našega romana Robert je v skoraj vsakem pogledu nemikaven za množičnega bralca. Je srednjih let, poročen, vendar v zakonu z dolgočasnim. V življenju je povsem neuspešen: šol ni dokončal, njegove mladostne sanje, da bo postal športni as, so se razblinile v nič; zaposlen je kot skladiščnik, služba mu kajpak ni v veselje, pač pa ga zapeljuje v stopnjevanje njegove osebne pereghe (alkoholizma). Po značaju je zavrt, tak je tudi v spolnem življenju in v odnosu do soljudi. Zaradi živčnih težav je nekoliko bolehen. In da bo podoba še bolj siva: v obdobju, ki ga opisuje ta roman, mu umira oče. Stik s tem (tragičnim?) dogajanjem pa povzroča v junaku samo odpor in malomarnost. Robert le zelo nerad obiskuje očeta v bolnišnici, saj ga oče — v kolikor ne toži o svojih težavah — kar naprej obsipuje z očitki.

Tudi pri angleškem pisatelju Grahamu Greenu najdemo podobne neznatne junake: ti pa so vedno vpleteni v dosti bolj romantične in razgušane — recimo: vohunske — okoliščine. Robert, kajpak, tudi mora nekaj doživeti, če naj bo junak romana. To je kajpak njegova kratka in precej vsakdanja ljubezenska zgodba z bolničarko Fanny. Bodo bralci zaradi te zgodbe odpustili junaku vso neuspešnost, vso klavno sivino njegovega življenja? Mislim, da bi jo lahko — če niso preveč razvajeni od prej omenjenih — pretežno angloameriških — na množični okus preračunanih uspešnic. V ponedeljkij s Fanny je za moj okus kar precej take ali drugačne, tako ali drugače pojmovane resnice — se pravi, stvarnosti. Ne gre le za sociološko in medicinsko podkovanost — po vzoru starih naturalističnih avtorjev. Bolj pomembna se mi zdi takomenovana avtentičnost, za kar bi morda lahko uporabili domačo besedo pristnost. V čem je »pristnost« Robertovega lika, pristnost njegovih doživetij? Ni

dvoma, da je res, kar pravi avtorica spremne besede (hkrati prevajalka te knjige): da je sodobnemu švedskemu pisatelju Evanderju prav avtentičnost posebno pri srcu.

S čim jo lahko doženemo? Mogoče je najbolj očitna takrat, kadar gre za neprijetne reči. Za vidike življenja, ki se zdijo pusti, zopni, odvečni. In vendar se pri dobrem pisatelju zgodi, da te prav z opisovanjem takih prizorov povsem očara. Koliko je v **Ponedeljkij s Fanny** pogovorov o športu, ki so vsi enako stereotipni. Je kaj razlike, če govorijo o Švedski ligi v bandyju — ali o naši zvezni hokejski ali nogometni ligi? Evander te pogovore začudo zvesto pcvzema. Kako to, da jih beremo z zanimanjem? Verjetno zato, ker takrat, ko sledimo tem pogovorom (med Robertom in njegovim umirajočim očetom) čutimo vso brezdanjo tragiko neuresničenega človeškega odnosa. Ves obup zatrdga življenja — ljubezen med dvema bližnjima si človekoma, ki je ni — je tu, čutimo ga v zraku. Kolikokrat bi iz Roberta rado izbruhnilo sovraštvo — jez že pred zatrdte človečnosti — pa od tega ne pride. Robert je tako kot njegov oče zmožen uresničevati človeški odnos samo v nadomestilih: v pogovorih o profesionaliziranem športu, v pijan-

čevanju, v praznih prepričanjih; v prijateljevanju («moževanju») s kolegi, spet ob dobri kapljici in športnih rezultatih.

Ljubezen je kajpak tisto, v čemer se Robertova človečnost prvič in zadnjič — žal samo za kratak čas — razpre. Tukaj tekmovalnost — ki sicer zastruplja odnose med ljudmi — po Evanderjevem mnenju ne učinkuje. Temu v resnici morda ni tako, vendar o tem z avtorjem ne moremo polemizirati: tu pač opisuje tako erotiko, ki je na čudežen način prebila zvočni (brezzvočni: nemi) zid negativne vzgoje: vzgoje za nasilno prilagoditev, ne za razcvet človečnosti.

Pozni naturalist Evander seveda upesnjuje Freudovo tezo, po kateri je človek v kulturi (v civilizirani družbi) nujno nesrečen.

Vendar so bežni trenutki človeškega zblizanja med Robertom in bolničarko Fanny, pa tudi med Robertom in ženo, Robertom in očetom — opisani s tako prepričljivo toplino, da te diagnoze ne občutimo kot bi brezupno prognozo: na koncu vendarle ne dobimo občutka, da nas bi rad pisatelj postavil pred popoln brezup. Kvečjemu nasprotno.

Marko Hudnik

SEDMA MEDKLUBSKA RAZSTAVA FOTOGRAFIJ »ČLOVEK IN JEKLO«

Prihodnji četrtek, 13. oktobra, bodo ob 18. uri v razstavnem salonu DOLIK na Jesenicah odprli sedmo medklubsko razstavo fotografij na temo »Človek in jeklo«. Krajski kulturni program ob otvoritvi bo izvajal moški zbor Društva upokoencev Jesenice, pod vodstvom zborovodkinje Mire Mesarič.

Foto klub Andrej Prešern Jesenice vsako drugo leto organizira medklubsko razstavo fotografij na temo »Človek in jeklo«, na kateri sodelujejo fotografi vseh generacij iz vseh strani Jugoslavije. Avtorji umetniških fotografij vedno najdejo nove motive, drugačen prehod svetlobe in sence, drugega in drugačnega človeka pri njegovem, največkrat težakem delu. Obenem pa dokazujejo, da delo ni samo pridobivanje materialnih dobrin, ampak tudi vrednota, ki človeka notranje bogati in plemeniti.

Čeprav na razstavah, za katere je določena tema, navadno ni tak odziv, kot na razstavah s prosto tematiko, jeseniški foto klub nikoli ni bil v težavah pri organiziranju razstav. Tudi letos je za razstavo prispelo 227 fotografij od 49 avtorjev iz 19 foto klubov. Zbirajo, v sestavi: Milenko Pegan, Tone Marčan — oba mojstra fotografije FZJ, in Adolf Fink — fo-

tograf amater I. stopnje, je za razstavo odbrala 88 fotografij 38. avtorjev iz 15 foto klubov. Glede na to, da je tudi letos prispelo na razpis veliko kvalitetnih fotografij, je žirija imela precej težko nalogo pri izbiranju najboljših, še težje pa izboru najboljših kolekcij in posameznih fotografij za nagrade.

Organizacijski odbor, ki ga sestavljajo: Adolf Fink, Janez Gregorij, Franc Kolman, Monika Makovec, Izidor Trojar in Janez Žnidar, je poskrbel tudi za ustrezen katalog, ki bo izšel ob otvoritvi razstave.

Pokroviteljstvo nad letošnjo sedmo medklubsko razstavo fotografij je prevzel izvršni odbor konference osnovnih organizacij sindikata Železarn, komisija za kulturo.

Razstava bo odprta do vključno 22. oktobra vsak dan, razen nedelj in praznikov in sobote popoldan, od 10. do 12. ure in od 17. ure do 19.30.

KULTURNI KOLEDAR MUZEJEV RADOVLJIŠKE OBČINE

V Šivčevi hiši v Radovljici je do vključno 9. oktobra podaljšana razstava krajskih motivov z Gorenjske v akvarelni in mešani tehniki Martina Goricanca, člana likovnih skupin Škofje Loke in Iskrine likovne skupine. Razstava je odprta vsak dan, razen ponedeljka, od 10. do 12. ure in od 15. do 17. ure.

Ostali muzeji so odprti: Čebelarški muzej v Radovljici od 10. do 12. ure in od 15. do 17. ure; Kovaški muzej v Kropi od 9. do 13. ure in od 15. do 17. ure; Muzej talcev v Begunjah od 8. do 17. ure; Muzej T. Godca v Boh. Bistrici v sredo, soboto in nedeljah od 10. do 12. in od 15. do 17. ure.

Vsi muzeji in galerije so ob ponedeljkij zaprti. Izjemoma je možen obisk za skupine, če se vnaprej najavijo.

GOSTOVANJE MOŠKEGA ZBORA IZ ZASIPA V GROBLJAH PRI DOMŽALAH

Komorni moški zbor KPD Zasip, ki ga vodi prof. Janez Bole, je v torek, 27. septembra nastopil v okviru koncertnega programa Zveze kulturnih organizacij Domžale, Festivala Ljubljana in Kulturne skupnosti Domžale v Grobljah pri Domžalah.

Odlična akustika grobeljske cerkve je organizatorjem in izvajalcem omogočila, da je postala pravi hram kulture, ki ga s pridom koristijo že dvajset let. Zapisniki zbor je eden od številnih izbranih kvalitetnih slovenskih in jugoslovanskih ustvarjalnih skupin, ki so doslej predstavile pred zahtevnimi, vendar hvaležnimi poslušalci. Bili so dejansko prva amaterska skupina, ki je bila uvrščena v ta program.

Domžalčanom in okoličanom, ljubiteljem zborovske pesmi so se člani komornega moškega zbora iz Zasipa predstavili s slovenskimi umetnimi in narodnimi pesmimi in ponovno potrdili visoko glasbeno raven ter tudi v Grobljah poželi zaslužene aplavze.

Na željo navdušenih poslušalcev so morali kar trikrat ponavljati nekatere pesmi. Tudi sicer so bili Zasipščani zadovoljni z izjemno pozornostjo gostiteljev, ki so pokazali, da so ne samo ljubitelji, temveč tudi dobri poznavalci te vrste kulture.

Izbor zasipškega pevskega zbora za nastop v Grobljah ni bil slučajen, pač pa pretehtana poteza organizatorjev, ki za svoj koncertni program izbirajo res najkakovostnejše zore in soliste. Zategadelj je nastop v Grobljah tudi lepo priznanje pevcem in pevovodji ter spodbuda za nadaljnje delo.

Nastop je v celoti posnela ekipa Radia Ljubljana.

OSNUTEK ZAKONA O DRUŽBENEM VARSTVU DUŠEVNO IN TELESNO PRIZADETIH ODRASLIH OSEB

V javni razpravi o novem zakonu o invalidsko-pokojninskem zavarovanju, ki je potekala v organizacijah združenega dela, smo se povsod zavzemali za to, da bi tudi duševno prizadeti občani našli mesto v tem zakonu. Te invalidne osebe so dela nezmožne od rojstva ali pa osebe v starosti do 15. leta — njihova invalidnost torej ne izhaja iz dela, zato uspeha ni bilo.

Vsi smo vedeli da je takih ljudi malo, da bi bila potrebna finančna sredstva za njihovo socialno varstvo res minimalna in da so odrasli duševno prizadeti že preveč dolgo odvisni le od finančnih sredstev svojih staršev. Posebno občinsko Društvo za pomoč duševno prizadetim je v sklopu Zveze društev za pomoč duševno prizadetim SR Slovenije želelo, da se v naši zakonodaji vendarle nekaj premakne v prid duševno prizadetih občanov in smo v te namene veliko delovali na različnih ravneh. Podpora javnosti in združenega dela nam je bila dobrodošla, saj smo le s skupnimi močmi prišli do zaželenih uspehov.

Duševno prizadetim osebam smo do sedaj oporekali status invalida, čeprav ne bi smelo biti sporno, da taka oseba je invalid. Družba doslej ni nudila ustrezne finančne pomoči, razen, da je staršem podaljšala roditeljske pravice nad njihovimi, že telesno odraščajočimi otroki. Sedaj, ko je pred nami osnutek zakona o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih odraslih oseb, društvo poziva člane društva, ki so delegati na vseh nivojih in v vseh organizacijah združenega dela in v družbenopolitičnih skupnostih, da nas na vseh ravneh še nadalje podpirajo pri obravnavi osnutka zakona, ki je zdaj pred nami. Pred pol leta je bila razprava o tem odložena z utemeljitvijo, da bo izdana poseben republiški zakon, katerega osnutek je sedaj že pred nami.

Nove finančne obveznosti družbe do duševno prizadetih odraslih oseb, preračunano po osnutku novega zakona, ki je zdaj že v razpravi, na zaposlenega v SR Sloveniji niso večje od dobrega pol kilograma kruha na mesec, toda rešen bo problem, ki tare družine s prizadetim otrokom že

preveč desetletij. Veliko je staršev, ki že sami zaradi starosti težje skrbijo zase, a morajo hkrati skrbeti še za svoje tudi trideset, petdeset let stare »otroke«. Doslej je družba tem družinam reševala posamezne probleme le preveč lokalizirano, tudi odvisno od tega, kako je bila občina bogata — nekega enotnega pristopa ni bilo. Če pa ni sistemske rešitve, potem je vse prepuščeno le več ali manj razumevanju posameznikov in nekaterih služb, ki zajemajo določene probleme v svoji pristojnosti. Vendar take rešitve danes več ne morejo dati jamstva za socialno varnost duševno prizadetemu občanu.

Menimo, da je vsak človek v naši družbi vreden, da živi človeku dostojno življenje, ne glede na to, kaj predpisuje deklaracija o človekovih pravicah in ne glede na svoj izmerjeni inteligenčni kvocient ipd. Z novim zakonom bo vsem zmerno, težje in težko duševno prizadetim osebam in najtežje telesno prizadetim odraslim osebam urejen status invalida, če je prizadetost nastopila pred 18. letom starosti. Opredelile se bodo tudi oblike družbenega varstva in nadomestila za invalidnost (enotni znesek in dodatek za tujo nego in pomoč). Sredstva za pravico do nadomestila pa se bodo združevala pri Skupnosti socialnega varstva SR Slovenije po načelih polne solidarnosti iz prispevnih stopnje za socialno skrbstvo.

Zakon pri sprejemanju verjetno ne bo naletel na ovire. Starši se bodo z njim končno počutili bolj varne ob pogledu na prihodnost svojih duševno prizadetih otrok. Vsi pa, ki nam je zaupana odgovornost glasovanja, jih bomo s svojim glasom podprli pri sprejemanju tega zakona.

Izvršni odbor društva za pomoč DPO Jesenice Heberle Perat Marija

USPEŠEN NASTOP MLADIH JESENIŠKIH GLEDALIŠČNIKOV

Kulturna skupnost Domžale je že četrto leto zapored gostitelj srečanja igralcev v monodramah in komornih igrah. Na to srečanje so bili doslej vabljeni le poklicni izvajalci, letos pa je njihov programski svet uvrstil v spored srečanja tudi »Plešasto pevko« v izvedbi mladinske skupine amaterskega gledališča Tone Čufar Jesenice.

V Domžale smo odpotovali precej zaskrbljeni. Deloma zaradi pomembnosti nastopa, nekoliko zaradi zgodnjega termina, saj smo z našim nastopom letošnje srečanje odprli, predvsem pa nas je skrbelo, kako bo tamkajšnje občinstvo sprejelo to igro z nenavadno vsebino, ki jo igrajo mladi amaterji. Naša skrb je bila tokrat docela odveč. Dvorana sicer ni bila napolnjena, a prisotni so igri sledili pozorno in zavzeto ter ob koncu nagradili nastopajoče s priscrčnim aplavzom, tako da so mladi igralci, vsi zmeheni in zadovoljni, morali ponovno v poklon.

Še bolj priscrčen je bil pomenek v klubskem prostoru po predstavi. Veselilo nas je in obenem presenetilo,

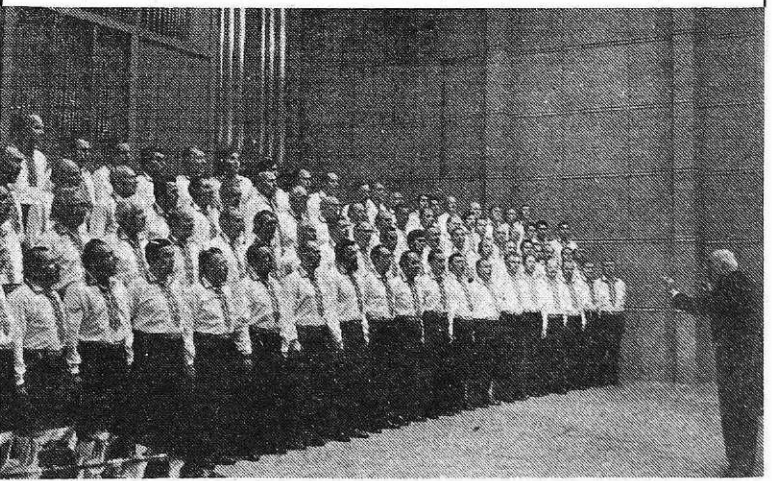
da se je tam zbralo dober ducat ljubiteljev gledališča, predvsem mladih ljudi, ki so bili z našim nastopom očitno zadovoljni. Iz besed, ki nam jih je namenil predstavnik prireditelja, je bilo čutiti resnično zadovoljstvo ob našem gostovanju.

Prijetni večer je minil ob skoraj dveurnem kramljanju: o njihovem srečanju, naših načrtih, gledališču nasploh, in niti za hip ni bilo niti v besedah niti v mislih čutiti nezaupanja glede na to, da smo bili prvi amaterji, ki so se na tem srečanju predstavili.

Iz Domžal smo odšli prepričani, da je bil naš nastop uspešen in da smo kar najlepše predstavili jeseniško gledališče.

Miran Kenda

TISTI, KI NISO POSLUŠALI, SO VELIKO ZAMUDILI

Sporočilo v Železaru, da bo gostovanje osemdesetletnega moškega zbora »Kaval« iz Sofije — Bolgarija pomenilo velik kulturni dogodek, se je v nedeljo, 2. oktobra, tudi uresničilo. Čeprav je bila dvorana v delavskem domu Julke in Albina Pibernika na Javorniku le dobro polovico zasedena, je bilo vzdušje enkratno, ki so ga ustvarili bolgarski pevci in številni solisti, ki so že s prvo pesmijo ustvarili neposredni stik z zelo hvaležnimi poslušalci. Zbor, po izjavi gostov, deluje popolnoma na amaterskih osnovah, in je letos to njihova že 57. koncertna sezona. V njem pojejo pevci različnih poklicev od intelektualcev različnih strok do fizičnih delavcev. Med solisti je bila tudi bolgarska operna pevka Živkova, ki je bila obenem tudi napovedovalka, sicer pa že nekaj let gostuje v ljubljanski operi. Prav gotovo so tisti, ki niso poslušali tega kvalitetnega in evropsko znanega zbora, veliko zamudili. To se nam ne ponuja vsak dan.

MARKEŽ IN DOLINŠEK RAZSTAVLJATA V ELANU

Prejšnji torek, 27. septembra, so v razstavnih prostorih Elana v Begunjah odprli skupno razstavo slik članov likovnega kluba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice TINETA MARKEŽA in FRANCETA DOLINŠKA.

Jeseniški likovniki postajajo zelo redni gostje v razstavnih prostorih begunjskega ELANA, ki s svoji sindikalno organizacijo dokaj redno skrbi za pester izbor likovnih razstav.

SPOROČILO DAVČNIM ZAVEZANECM

Vsem davčnim zavezancem sporočamo, da je prejšnji zakon o davkih občanov določal, da moramo v vseh primerih pred prisilno izterjavo dolžnikom obvezno poslati opomin.

Novi zakon o davkih občanov (Ur. list SRS, št. 44/82) pa izrecno določa, da moramo takoj pristopiti k prisilni izterjavi, brez predhodnega opomina, če zapadle davčne obveznosti niso plačane v predpisanem roku.

Zaradi navedene zakonske spremembe ne pošiljamo več opominov, zato

POZIVAMO

vse davčne zavezanke, da svoje obveznosti poravnajo v rokih, navedenih na položnicah oziroma v odločbah, sicer bomo morali ukrepati po določbah novega zakona.

Uprava družbenih prihodkov
Občina Jesenice

JAVNA LICITACIJA

Občina Jesenice, sekretariat za občno upravo in splošne zadeve objavlja

JAVNA LICITACIJA

za prodajo najdenih predmetov.

Javna licitacija bo v sredo, 12. oktobra, ob 15. uri na Jesenicah, v kletnih prostorih Skupščine občine Jesenice — vhod v Zdravstveni dom Jesenice, Titova 78.

Predhodni ogled najdenih predmetov bo teden prej, v sredo, 5. oktobra, od 13. do 16. ure na istem kraju, (v kletnih prostorih Skupščine občine Jesenice).

Pravico do sodelovanja na javni licitaciji imajo vse pravne in fizične osebe, ki bodo položile varščino v višini 10 % od začetne izklicne cene. Varščina se položi pred pričetkom javne licitacije.

ABC POMURKA — TRGOVSKA DELOVNA ORGANIZACIJA
GOLICA O. O., ODBOR ZA DELOVNA RAZMERJA

TOZD ZARJA O. SUB. O. Jesenice, Titova 1

objavlja prosta dela in naloge

SAMOSTOJNEGA KOMERCIALISTA ZA KOOPERACIJO

s polnim delovnim časom za nedoločen čas.

Pogoji:

— višja ali srednja strokovna izobrazba tehnične ali komercialne smeri,

— tri leta ustreznih delovnih izkušenj,

— dvomesečno poskusno delo.

Kandidati naj ponudbe z dokazilom o izpolnjevanju pogoja strokovne izobrazbe pošljejo v osmih dneh po objavi na naslov: Trgovaška delovna organizacija GOLICA — kadrovska služba — Jesenice, Titovašt. 22.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po opravljenem postopku.

ZAHVALE

Ob boleči izgubi dragega očeta in starega očeta

ANGELA KODRIČA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in nekdanjim sodelavcem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in denarno pomoč.

Iskreno zahvalo izrekamo osebju doma dr. Franca Berglja in zdravniškemu osebju bolnišnice Jesenice za nego in lajšanje bolečin.

Hvala tudi pevcem za zapete žalostinke.

Še enkrat hvala vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti in izrekli sožalje.

Zaljubljeni sin Marjan in hčerki
Jožica in Vera z družinami

Osnovni organizaciji sindikata
TOZD Hladna valjarna Jesenice se
zahvaljujem za denarno pomoč.

Leon Žener

Občinskemu odboru Zveze združenj borcev NOV Jesenice in prijateljem se najlepše zahvaljujem za prejete čestitke in darila ob mojem življenjskem jubileju.

Justina Jakopič

Osnovni organizaciji sindikata delovne skupnosti KSI se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč pri nabavi ozimnice.

Tone Klemenčič

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 8. oktobra, bosta na Jesenicah od 7. do 19. ure odprti trgovini:

EMONA MARKET — Prešernova 1/a in

ROŽICA — sam. trgovina na Javorniku, O. Novaka 8.

DEŽURNA LEKARNA

V mesecu oktobru je za občini Jesenice in Radovljica dežurna lekarna na Jesenicah.

DEŽURSTVO
V AVTOMEHANIČNIH
DELAVNICAH
NA JESENICAH

V soboto, 8. oktobra: Bojan
PANCUR, Jesenice, H. Verdniška 39.

REŠITEV KRIŽANKE IZ 36.
ŠTEVILKE ŽELEZARJA

helikopter, Ana Pavlova,
Perko, RC, med, Alma, INA,
Oliver, Teo, skiro, roman,
Franc Leskošek Luka, rotilo,
AA, Arat, EN, Tan, kavč, ro,
Asta, Parma, area, pas, banda,
as, Miško, artist, Kranjec, stetoskop, Elo, ZO, Nen, rman,
Norton, AV, čelo, Evropa.

RAZSTAVNI SALON DOLIK JESENICE

V dneh od 23. septembra do
12. oktobra je odprta razstava
slik akademskega slikarja
LEONA KOPORCA.

Razstavo si lahko ogledate,
razen nedelj, praznikov in sobote
popoldan, od 10. do 12. in
od 17. ure do 19.30.

NAJDENO

Na parkirnem prostoru pred Železarno sem v ponedeljek, 3. oktobra našel kratak volnen jopič in majico. Dobi se pri Stanetu Luksu na SEO, tel. št. 3216.

Osnovni organizaciji sindikata
TOZD Remontne delavnice se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč ob daljši bolezenski odsotnosti.

Cveto Vesek

Osnovni organizaciji sindikata
TOZD Hladna valjarna Jesenice se najlepše zahvaljujem za izkazano pomoč ob moji bolezni. Iskrena hvala.

Vladimir Kerštajn

su krajanov za družbenopolitično delo. Na številnih področjih dela in življenja se namreč v zadnjem času opazja, da ljudje preprosto niso več zainteresirani za delo, ne udeležujejo se sestankov, ne uresničujejo sklepov, ne kažejo volje za delo in uresničevanje skupnih interesov. Potrebno bo dobiti odgovore na ta vprašanja, kajti le tako bomo lahko začrtali smernice bolj uspešnega dela frontne organizacije v tej krajevni skupnosti.

J. R.

DRUŽABNO SREČANJE NA POLJANAH

V soboto, 1. oktobra, je že zjutraj kazalo, da se nam obeta siv, meglen in deževen dan. Vendar je kljub dežju in nič kaj toplemu vremenu sijalo sonce na obrazih nekaterih naših občanov.

Društvo za pomoč duševno prizadetim je na družabno srečanje na Poljane povabilo starše, otroke in vse, ki se s to humano dejavnostjo ukvarjajo poklicno in prostovoljno. Vabilu se je odzvalo kar lepo število staršev z otroki.

Namen srečanja je bil spoznati in pogovoriti se in za nekaj uric pozabiti na vsakdanje težave.

Iskreno veseli smo bili, da se je našemu vabilu odzval tudi predsednik Zveze društev za pomoč duševno prizadetim SRS Zdravko Tomažin in navzoče pozdravil v imenu zveze. Ob tem je v nekaj besedah omenil tudi osnutek novega zakona o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih odraslih oseb, o delu zveze in nam zaželel, da bi bilo takih srečanj še mnogo.

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

7. oktobra, jap. barv. erot. film CE-SARSTVO ČUTNOSTI, ob 18. in 20. uri, ob 22. uri premiera jap. barv. fant. filma ČAS SE JE USTAVIL ob 5.18.

8. oktobra, slov. barv. mladinski film SREČA NA VRVICI ob 18. uri, ob 18. in 20. uri ital. barv. ljub. film MRAČNA LJUBEZEN — Film ni primeren za otroke.

9. oktobra in 10. oktobra grški barv. erot. komedija NATHALIE ob 18. in 20. uri — Film ni primeren za otroke!

11. oktobra, amer. barv. film NAVADNI LJUDJE ob 18. in 20. uri.

12. oktobra, jap. barv. fant. film ČAS SE JE USTAVIL ob 5.18, ob 18. in 20. uri.

13. oktobra, ZAPRTO!

KINO PLAVZ

7. oktobra, ital. barv. ljub. film MRAČNA LJUBEZEN ob 18. in 20. uri — Film ni primeren za otroke!

8. oktobra, amer. barv. pust. film LOV ZA IZGUBLJENIM ZAKLA-

DOM ob 16. uri, ob 18. in 20. uri grški barv. erot. film NATHALIE — Film ni primeren za otroke!

9. oktobra, slov. barv. mladinski film SREČA NA VRVICI ob 10. uri, ob 16. uri amer. barv. pust. film LOV ZA IZGUBLJENIM ZAKLADOM in ob 18. in 20. uri jap. barv. erot. film CESARSTVO ČUTNOSTI — Film ni primeren za otroke!

10. oktobra, amer. barv. shriljivka NOČ ČAROVNIC II ob 18. in 20. uri.

11. oktobra, jap. barv. fant. film ČAS SE JE USTAVIL ob 5.18 ob 18. in 20. uri.

12. oktobra, ZAPRTO!

13. oktobra, hongkonški barv. karate film BRUCE LEE PROTI SUPERMANU ob 18. in 20. uri.

KINO DOVJE

9. oktobra, ital. barv. ljub. film MRAČNA LJUBEZEN ob 20. uri.

13. oktobra, amer. barv. shriljivka NOČ ČAROVNIC II, ob 20. uri.

KINO KRANJSKA GORA

8. oktobra, amer. barv. pust. film LEDENI PEKEL ob 20. uri.

12. oktobra, amer. barv. zgod. spektakel BEN HUR ob 19. uri.

DODATNI RAZPIS GLASBENE ŠOLE

Glasbena šola Jesenice dodatao razpisuje sprejem novih učencev, in sicer:

- dva učenca za klarinet,
- tri učenke pozavna ali trobenta.

Pogoji: Dekleta ali fantje z dobrim poslušom in starostjo najmanj deset let.

— tri učenke solo petja.

Pogoji: Dober posluš, dober glas in starost najmanj 18 let.

OBVESTILO ČLANOM DRUŠTVA INVALIDOV JESENICE

Društvo invalidov Jesenice po svojem programu dela društva skrbi tudi za klimatsko zdraviliško oddihe — zdravljenje svojih članov. Tako prek turistične agencije organizira sedemdnevni oddih v zdravilišču Lipa v Lendavi, in sicer 5. 12., 19. in 26. novembra (odvisno od števila prijav).

Cena sedemdnevnega zdravilnega oddiha je 4.970 din, v kar je vračunano: — sedem polnih penzionov v hotelu Lipa (B. kat.), — prevoz s turističnim avtobusom v obe smeri, — kopanje v pokritem bazenu s termalno vodo, — prvi zdravniški pregled in tri terapije po izbiri ali nasvetu zdravnika. Prijave sprejemamo v pisarni društva in poverjenik v KS vključno do 15. oktobra. Ob prijavi je treba vplačati akontacijo 2.000 din, ostalo pa do konca novembra.

Odhod z Jesenic je vsakokrat ob 6.30, med potjo pa je še ogled znamenitosti, tudi zdravilišča Radenci in Moravci. Prijavijo se lahko tudi svojci članov in ostali občani, odvisno od zasedbe avtobusov.

Iz pisarne DI Jesenice

INTEGRAL — TOZD Medkrajevni potniški promet, delavnice, turizem in žičnice JESENICE — komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge

1. vratar — čuvaj — pogoji: dokončana osemletka, znanje slovenskega jezika.

Izbrani kandidat bo sklenil delovno razmerje za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Prijave s kratkim opisom dosedanjih zaposlitev pošljite v roku osmih dni po objavi na naslov: INTEGRAL, TOZD Medkrajevni potniški promet, delavnice, turizem in žičnice, Jesenice, Titova 67.

Kandidate bomo obvestili o izbiri v 15 dneh po poteku roka za zbiranje prijav.

UPOKOJENCEM JESENIC

Koordinacijski odbor društev upokojencev občine Jesenice je na svoji redni seji razpravljal o izkoriščenosti počitniškega doma društev upokojencev Slovenije v Izoli in pismo uprave doma v Izoli. Iz pisma je razvidno da bo zasedenost doma v oktobru, novembru in decembru zelo slaba.

Iz naše občine bo v treh mesecih koristilo razpoložljiva mesta le 19 upokojencev, po razdelitniku pa jih imamo v teh treh mesecih kar 63. 44

mest je torej prostih, prav gotovo pa je tudi v drugih občinah situacija podobna. Ker pa je planirano, da bo dom delal vse leto, bodo skušali kapacitete zasesti s tri ali petdnevnimi izleti. Izlete bi organizirali tudi v naši občini. Zavzemamo se za petdnevne izlete v novembru in decembru. Stroški tridnevnega izleta z vlakom so približno 1.900 dinarjev, petdnevnega pa 2.900 dinarjev. Predvidevamo skupine od 25 do 50 ljudi.

Glede na to, da je v domu bazen z ogrevano vodo, bi ti izleti, ali bolje rečeno, tridnevni ali petdnevni oddihi, prav gotovo koristili tistim upokojencem, katerim vroče sonce škoduje. Tudi cene so ugodne, tudi za plitkejšje žepe upokojencev.

Tisti, ki bi se želeli udeležiti takega izleta, se morajo prijaviti pri svojem društvu. Prvi izlet je predviden od 5. do 11. novembra, in sicer tako, da bi petega pričeli s kosilom, 11. pa končali z zajtrkom.

Glede na pravočasno javljanje številu udeležencev, moramo dobiti prijave najkasneje do 15. oktobra.

Naj še enkrat poudarim, da je bil počitniški dom zgrajen iz skupnih sredstev in da je namenjen upokojencem, zato ga moramo tudi bolj koristiti. Društva upokojencev naj omogočijo oddih tudi tistim, ki imajo nizke pokojnine, z regresom iz sredstev za rekreacijo, ki so jih dobili od pokojninske skupnosti.

Za koordinacijski odbor DU
občine Jesenice:
Stane Totkar

V PONEDELJEK ZBORI OBČANOV NA DOVJEM IN V MOJSTRANI

V krajevni skupnosti Dovje-Mojstrana v teh jesenskih dneh potekajo aktivnosti v okviru priprav na volitve v SZDL. Kot že nemalokrat v zadnjem obdobju, je tudi pri izvedbi te pomembne naloge pri krajevni konferenci SZDL čutili precejšnjo pasivnost, nezainteresiranost in tudi neodgovornost posameznikov.

S pripravami na volitve so po sprejetem rokovniku sicer precej kasnili, v zadnjih dneh pa si le prizadevajo, da nadoknadijo zamujeno, predvsem pa, da posamezne postopke evidentiranja kandidatov za vaške odbore in krajevno konferenco SZDL izpeljejo čimbolj demokratično in da zagotovijo, da o predlaganih kandidatih odloča čimveč krajanov, oziroma, da dajo slehernemu možnost, da predlaga kandidata za opravljanje funkcij v vaških odbori in krajevni konferenci SZDL.

Vse postopke evidentiranja in kandidiranja delegatov so že izvedli v naseljih Radovna in Belca, kjer so imeli razširjene sestanke vaških odborov in zborov krajanov, na katerih so že izvolili člane vaških odborov in delegate za krajevno konferenco SZDL. Na Dovjem in v Mojstrani so bili razširjeni sestanki vaških odborov v petek in ponedeljek, kjer so razpravljali o predlaganih kandidatih, ki so jih predhodno evidentirali.

V ponedeljek, 10. oktobra, pa bodo zbori krajanov: v Mojstrani ob 18. uri v avli osnovne šole 16. decembra in na Dovjem ob 20. uri v dvorani kulturnega doma. Na zborih bodo

obravnavali delo vaških odborov v preteklem mandatnem obdobju, uresničevanje programa asfaltiranja in drugih komunalnih del, za katerega del sredstev krajski zbirajo s samoprispevkom. Na zborih bodo izvolili člane vaških odborov in delegate za krajevno konferenco SZDL. Pričakujejo, da se bo zborov na Dovjem in v Mojstrani udeležilo kar največ krajanov.

Predstavniki sveta krajevnih skupnosti jih bodo seznanili z do sedaj uresničeni nalogami na področju asfaltiranja in drugih komunalnih del ter s programom do konca letošnjega leta. Na zborih bodo morali zelo odkrito spregovoriti tudi o prejšnjih aktivnostih in nedelu vaških odborov SZDL, kakor tudi krajevne konference SZDL v preteklem obdobju in tudi o vse manjšem intere-

POPRAVEK

razpisa, ki je bil 22. septembra objavljen v 25. številu Železarnja. Pod točko 9. se razpisuje prosta dela in naloge »delovodja livarne«, in ne »vodja livarne«, kot je napsano v razpisu.

ZAČEL SE JE LEDENI PLES ZA TOČKE

V soboto, 1. oktobra, je osem moštvo, kolikor jih je v prvi zvezni ligi, odigralo prve tekme v letošnjem državnem prvenstvu. Rezultati prvega kola so dokazali znano resnico, da je naša najkvalitetnejša liga v bistvu absurdna. Gre namreč za velike razlike in še en dokaz več, da bi morala šteti največ štiri moštva.

Rezultati prvega kola: Olimpija-Spartak 40:1, Cinkarna-Medveščak 2:4, Partizan-Jesenice 0:16 in Kranjska gora-Crvena zvezda 3:4.

KRANJSKA GORA — CRVENA ZVEZDA 3:4 (1:2, 1:2, 1:0)

Dvorana v Podmežakli, gledalcev 500, sodniki Jakič — Ljubljana, J. Vister in Mlakar — Jesenice; strelec: za Jesenice Lah, Štros, in Brun, za C. zvezdo: Milovanović 2, Piperski ter Nenad Ilić po 1 zadetek.

Barve Kranjske gore so branili: Cigan, Borštnar, Berliš, Medved, Tersoglav, Mežnar, Knežević, Čatak, Štros, Brun, Šlibar, Lah, Kurboš, Šturm, Midžan, Zidarevič, Berčič, Kovačec, Presterel, Vratinič.

Kranjskogorci nastopajo v letošnjem prvenstvu kar z desetimi novimi igralci. Na drugi strani pa je imela Crvena zvezda vrsto igralcev, ki so se preselili iz Partizana in subotičkega Spartaka. Bilo je torej pričakovati gladko zmago Beograjcianov, toda...

Zmaga Crvene zvezde je sicer zaslužena, kajti gostje so se predstavili kot telesno močnejše moštvo. Bili so tudi hitrejši v drsanju in so v prvih dveh tretjinah imeli precej več priložnosti kot Kranjskogorci. Toda, ko je Brun v 50. minuti zmanjšal vodstvo Crvene zvezde na 4:3, se je začelo težavno obdobje za sicer zelo nezaščitljivega vratarja gostov Tomića.

Kranjskogorci so izkoristili zbežnost gostov in zaigrali precej bolj nevarno kot do takrat. Vrstile so se ugodne priložnosti, vendar niso znali zadeti mreže. Imeli so celo prednost dveh igralcev več na ledu, vendar tudi takrat niso znali zadeti mreže. Tako se je ta dokaj nekaliteten dvoboj končal z zmago favorizirane Crvene zvezde, vendar pa so ob tem imeli gostje obilo sreče.

Kranjskogorcem nimamo kaj zameriti. Izgubili so s tesnim rezultatom, od objektivno boljše nasprotnika (ki pa je prikazal zelo slabo igranje), imeli pa so tudi zelo malo možnosti, da bi se pošteno pripravili na prvenstvo. Odigrali so namreč le tri srečanja, kar je očitno premalo. Če bi Kranjskogorci drsali nekoliko hitreje, če bi igrali bolj na telo, ali pa bili bolj uigrani, bi dosegli tudi boljši izid. Tako jim ostane, da s trdim treningom v naslednjem obdobju nadomestijo izgubljeno in rezultati se bodo pokazali.

PARTIZAN : JESENICE 0:16
(0:5, 0:7, 0:4)

Dvorana Pionir, gledalcev 200, sodniki: Dvornič (Subotica), Šišić in Julovski —

Beograd; streli: Bešić, Mlinarec, I. Ščap in Hafner po 2 ter Pajić, Kopitar, Klemenc, D. Horvat, Magazin, M. Horvat, Borse in Razpet po 1 zadetek.

Za Jesenice so nastopili: Pretnar, Čenjak, Mlinarec, Kopitar, M. Horvat, I. Ščap, Razinger, M. Pajić, Hafner, Borse, D. Horvat, Bešić, Klemenc, Magazin, Raspet, Pristov.

Le s štirinajstimi igralci, kajti ostali so poškodovani ali pa oboleli, so Jeseničani delali z domačimi kar so hoteli. Res je sicer, da je Partizan v letošnji sezoni krepko oslabilen (najboljši igralci so odšli k Crveni zvezdi), vendar pa je zmaga naših 16:0 ponovno dokazala, da je prva zvezna liga resnično nekaliteta, kajti če bi jeseniški hokejisti igrali resneje, bi bila njihova zmaga še izdatnejša.

Drugo kolo bo na sporedu v soboto, 8. oktobra, pari pa so naslednji: Medveščak — Olimpija, Spartak — Partizan; Crvena zvezda — Cinkarna in Jesenice — Kranjska gora.

Toda naša dva predstavnika ne bosta odigrala tekme v soboto, temveč v sredo, 12. oktobra ob 18.30.

Do spremembe je prišlo, ker bodo jeseniški hokejisti odšli v petek, 7. oktobra, na nekajdnevno turnejo v ZR Nemčijo, kjer bodo odigrali tri prijateljske tekme. Moštvo Kranjske gore pa bo v soboto, 8. oktobra, gostilo moštvo Rotschitze iz Avstrije.

JESENIČANOM POKAL ALPE ADRIA

Hokejisti Jesenic so že na začetku letošnje sezone dosegli velik mednarodni uspeh. V novoustanovljenem pokalu ALPE-ADRIA, v katerem so nastopila moštva Gardena, KAC, Olimpija in Jesenice, so naši ob koncu zasedli prvo mesto in osvojili pokal, ki ga podeljuje izvršni svet SRS. Jeseničani so sicer zadnji dve srečanju, ki pa nista vplivali na njihovo prvo mesto, izgubili. V Ortiseju proti Gardeni s 4:8, v Celovcu proti KAC pa s 5:7.

Ob tem je vsekakor potrebno povedati (naj ne izveniti kot opravičilo), da so jeseniški hokejisti v teh dveh srečanjih nastopili znatno oslabiljeni. Nekaj igralcev je še sedaj poškodovanih, skoraj pol moštva pa je bilo prehlajenega. Ob takšnih težavah so morali nekateri igralci, ki so sicer bili tudi poškodovani, ali pa oboleli, vseeno igrati. Med temi zasledimo Mlinarca, Draga Horvata, Borseta, Bešiča, I. Ščapa, Zbončarja in še nekatere. Zato tudi dva poraza, vendar pa smo prepričani, če bi bili Jeseničani kompletni, bi najbrž v obeh srečanjih zmagali.

Ker je bilo v Ortiseju slišati, da KAC iz Celovca ne bo odigral dveh srečanj z Gardeno, je končna lestvica naslednja:

1. Jesenice	6	4	0	2	41:33	8
2. Olimpija	6	4	0	2	30:20	8
3. KAC	4	1	0	3	15:23	2
4. Gardena	4	1	0	3	16:26	2

D.

HOKEJ NA LEDU

Športna hala v Podmežakli, sobota, 8. oktobra, ob 18.30, prijateljska mednarodna hokejska tekma

HK KRANJSKA GORA : ROTSCHITZEN,
Vitrinje, Avstrija

V sredo, 12. oktobra, ob 18.30, drugo kolo prve zvezne lige

HK JESENICE : HK KRANJSKA GORA

AKTIVNI JESENIŠKI SANKAČI

O jeseniških sankaačih, ki so v pretekli sezoni dosegli izvrstne uspehe, že nekaj časa nismo pisali. To pa ne pomeni, da so sankaači ves ta čas mirovali. Ravno nasprotno, aktivnost se po dveh mesecih odmora že od začetka avgusta vseskozi stopnjuje.

Nedavno tega so na uradnem in prijateljskem obisku gostili Hansa Wannerja, ki pri mednarodni sankaaški zvezi (FLL) predseduje komisiji za naravne proge. Hansa Wannerja sta skupaj s predstavnikoma sankaačev sprejela tudi predsednik Skupščine občine Jesenice Franc Brelih in predsednik izvršnega sveta Srečko Mlinarič. Na tem srečanju so se največ pogovarjali o neresenih problemih v zvezi z ustanovitvijo jugoslovanske sankaaške zveze in o velikem mednarodnem tekmovanju, ki ga bodo jeseniški sankaači organizirali v začetku januarja 1984.

Hans Wanner si je ogledal tudi, kako tečejo dela na progi v Savskih jamah in vse načrte za nadaljevanje in rekonstrukcijo proge ugodno ocenil.

Ce hočemo predstaviti načrte sankaačev, se moramo najprej ustaviti pri progi. Ta bo s sedanjih 841 m podaljšana na 1020 m. V zgornjem delu bo strma in tehnično dokaj zahtevna, spodnji del pa bo potekal po obstoječi poti z manjšimi popravki. Celotna proga bo namenjena tekmovalnemu sankanju, spodnji del pa za šolska in sindikalna tekmovanja ter rekreacijsko sankanje. Na cilju bodo postavili ciljno hišico za merilce časov, pravilo orodja in opreme ter nudenje morebitne prve pomoči. Pri lokaciji so se sankaači malce ušli, saj je na zemljšču, ki je last Jožeta Klinarja, po domače Betela. Lastnik pa je sankaačem dovolil, da hišico lahko postavijo, za kar mu gre vsa zahvala. Ciljna hišica bo za sankaače velika pridobitev, velja pa omeniti, da bi jo sankaači ne mogli zgraditi brez pomoči delovnih organizacij (Grabinec, Gradis, Železarn, GG Bled, Iskra TB), ki so prispevale

gradbeni material in finančna sredstva. Vsa dela pa opravljajo sankaači sami.

Sankaači so čez poletje opravili tudi prek 900 delovnih ur na raznih akcijah, pri čemer so si prislužili nekaj prepotrebni finančnih sredstev, saj na primer, dotacija športnega društva zadostuje za nakup enih vrhunskih sani.

Vse te aktivnosti imajo določen cilj, kajti od 6. do 8. januarja 1984 bo pri Savskih jamah veliko mednarodno tekmovanje za memorial Jožeta Jelovčana in pokal mesta Jesenic. Tekmovanje je kongres mednarodne sankaaške zveze uvrstil v svoj koledar, kar pomeni veliko priznanje jeseniškemu sankanju, ki je bilo po smrti dolgoletnega predsednika Jožeta Jelovčana že čisto na tleh. Zaradi tega pa morajo sankaači poskrbeti za dobro progo in brezhibno organizacijo, kar je pogoj za ponovno pridobitev ugleda, ki ga je jeseniško sankanje pred leti že imelo.

Poleg tega bodo Jeseničani kandidirali tudi za izvedbo republiškega prvenstva, najboljši pa se bodo udeležili tudi svetovnega prvenstva na naravnih progah, ki bo od 24. do 29. januarja 1984 v Kreuthu v ZRN.

Tudi olimpiada v Sarajevu ne bo minila brez predstavnika jeseniškega sankanja. Mirko Klinar bo nastopil v dvosedu na progi Trebevič. Žal moramo vedeti, da kljub izrednemu napredku, ki ga je ta tekmovalec pokazal, ni objektivnih možnosti za uvrstitev v vrh, saj ni moderne opreme ni zadostnega števila treningov pod strokovnim vodstvom. Kljub temu pa bo fant dal vse od sebe, po olimpiadi pa ga bomo zopet videli na naravnih progah, na katerih je bil pred dvema letoma v samem vrhu jugoslovanskega sankanja.

Iz navedene aktivnosti je razvidno, da sankaači ne spijo in da se resno pripravljajo na bližajočo se sezono.

Dab

TEČAJ JUDA

Kot vsako leto, tudi na začetku letošnje nove sezone judoisti TVD Partizan Jesenice vabijo vse, ki bi se radi naučili veščin juda, borilnega športa, ki ima na Jesenicah skoraj dvestoletno tradicijo, da se vpišejo v tečaj in spoznajo umetnost tega japonskega športa. Vpis je vsak ponedeljek, sredo in petek od 18: do 20. ure v judo sobi TVD Partizan Jesenice.

PRIČETEK GIMNASTIČNE ŠOLE

Obveščamo starše, da je pričela z delom gimnastična šola za predšolske deklice in deklice prvih razredov osnovne šole, ki jo vodi trenerji TVD Partizan Jesenice. Vadbna je v sklopu programa ŠSD osnovne šole Tone Čufar in poteka v gimnastični dvorani osnovne šole Tone Čufar vsak torek in četrtek od 16. ure do 17.30. Zaželeno je, da bi zaradi dogovora o medsebojnem sodelovanju pri vzgoji mladih telovadk k prvi uri prišli z mlado telovadko tudi starši.

TVD Partizan Jesenice
Vodja gimnastične sekcije: Leon Mesarič

V SOBOTO BO NA JESENICAH POZIVNI TURNIR ZA ŽENSKO

V organizaciji judo sekcije TVD Partizan Jesenice bo v soboto, 8. oktobra, tretji letošnji pozivni turnir v judu za članice in mladinke. Turnir najboljših slovenskih judoistk se bo pričel ob 11. uri v telovadnici društva.

JESENICE : TABOR JADRAN 1:0 (0:0)

Jesenice, igrišče v Podmežakli, gledalcev 100, sodnik Vide (Novo mesto), strelec: Čatak 89. min.

Člansko moštvo NK Jesenice, ki nastopa v slovenski območni ligi — zahod, v jenskem delu prvenstva tudi po petih kolidah ostaja neporaženo. V nedeljo so na domačem igrišču s precej sreče osvojili obe točki proti moštvu Tabor-Jadran, ki je v lanskem letu igralo v prvi slovenski nogometni ligi.

Jeseniki igralci so skorajda ves čas tekme imeli terensko premoč na igrišču, kot že na skoraj vseh letošnjih tekmah pa so bili tudi tokrat izredno neučinkoviti, posebno v napadu. Dobro načrtovane akcije so se izgubljale pred nasprotnikovim golom, kjer so predvsem višji igralci Tabora odbijali vse žoge. Ko je že kazalo, da se bosta moštvi razšli z delitvijo točk, je sledil najboljši razburljiv konec tekme, takorekoč v zadnji minuti. Najprej so igralci Tabora zamudili izredno priložnost, da bi celo povedli, vendar je jeseniški vratar Ilić dobro posredoval, nekaj trenutkov kasneje pa je Čatak uspel premagati gostujočega vratarja in zagotoviti moštvu obe pomembni točki.

Za Jesenice so nastopili: Ilić, Osmičević, Grgić (Lamberger), Trkulja, M. Omanović, N. Omanović, Troha, Bešić (Pihler), Mlakar, Ignjatović, Čatak.

Po petih kolidah vodi Ljubljana z devetimi točkami, Jeseničani pa so z osmimi točkami na tretjem mestu.

Na nedeljski predtekmi so mladinci Jesenic doživeli hud poraz proti Savi iz Kranja z rezultatom 1:6, polčas 1:3. Gol za Jesenice je dosegel Blagojevič.

Kadetsko moštvo Jesenic pa je v soboto, prav tako na domačem igrišču, visoko premagalo Alples iz Železnikov z rezultatom 8:0, polčas 3:0. Gole so dosegli: Musić 4, Dolanc 2 ter Lihteneger in Husić.

Sporod v tem tednu: Člansko moštvo čaka težka preizkušnja v nedeljo, 9. oktobra, ko se bodo v gosteh pomerili z vodilnim moštvom Ljubljane. Mladinci bodo gostovali v Železnikih pri Alplesu, kadeti pa v Kranju pri Triglavu. Pionirsko moštvo pa bo v soboto ob 14. uri na igrišču v Podmežakli odigralo tekmo s sovratniki iz Tržica.

J. R.

PRVO KOLO SLOVENSKEGA PRVENSTVA V KEGLJANJU NA LEDU

V nedeljo, 2. oktobra, je v hali v Podmežakli potekalo prvo kolo slovenskega prvenstva v kegljanju na ledu. Udeležilo se ga je 14 ekip z Jesenic, Bleda, Zirovnice, Kranjske gore, Rateč in Mislinje. Na sporedu bo še eno kolo, ki bo odločalo, kdo bo konec novembra potoval na svetovno prvenstvo v Frankfurt.

Letošnja tekmovalna sezona poteka v znaku 30-letnice delovanja kluba in bo zato bolj slavnostna. V tisku je poseben spominski bilten, pripravljajo pa seveda še vse ostalo kar pri taki obletnici sodi zraven. Zanimanje za ta šport se sicer širi, radi pa bi pritegnili še nekaj žensk, kajti v sosednjih državah to ni več samo domena moških.

Na tekmovanju so se ekipe uvrstile takole: 1. Vatrostalna s 26 točkami, 2. ekipa Piber Bled 24, 3. Murka Jesenice 19, 4. Železar 18 in 5. Krivec 17 točk, itd.

J. Jekler

20-LETNICA ŠSD OSNOVNE ŠOLE PREŽIHOV VORANC JESENICE

Letos mineva 20 let, odkar je bilo ustanovljeno šolsko športno društvo (ŠSD) v osnovni šoli Prežihov Voranc Jesenice. Ustanovni občni zbor je bil 31. maja 1963. V organizacijo je bilo vključenih pet sekcij — košarka, rokomet, odbojka, orodna telovadba in atletika.

Delo društva je vodil sedemčlanski upravni odbor. Pri organizaciji jim je pomagala učiteljski zbor in seveda učitelji telesne vzgoje. Namen in naloge ŠSD so bile:

- vključiti čim več učencev v šolsko športno dejavnost,
- udeleževati se tekmovanj,
- sodelovati z ostalimi ŠSD ter s telesno-kulturnimi organizacijami.

ŠSD je takoj po ustanovitvi pričelo s sistematičnim delom. Začetki so bili težki. Sredstva za vso dejavnost je ŠSD dobilo od občinske zveze za telesno kulturo na Jesenicah.

Dekleta so tekmovala v odbojki in orodni telovadbi, fantje pa so igrali košarko, rokomet in nogomet. Število aktivnih članov je naraščalo in zato se je aktivnost društva lahko povečala. Posebej velja poudariti množično prireditve. Šolsko leto 1962/63 so člani ŠSD in vsi učenci šole zaključili z javnim telovadnim nastopom na šolskem igrišču. 1964. leta je nastopilo 240 učencev in učenk ob praznovanju 60-letnice TVD Partizan. 1965. leta so učenci in učenske priredili samostojen javni telovadni nastop v počastitev 20-letnice osvoboditve domovine in 150-letnice ustanovitve prve osnovne šole na Jesenicah. 1970. leta so učenci in učenske višjih razredov nastopili v počastitev dneva mladosti. Na igrišču v Podmežakli pa so nastopila dekleta z različnimi vajami in kolom. Tega leta so učenske nastopile tudi z raznimi ljudskimi plesi na centralni proslavi na Hrušici v počastitev 10-letnice ustanovitve občinske zveze za telesno kulturo Jesenice. 1971. leta so učence in učence tekmovali v Ljubljani na republiškem prvenstvu v vajah na orodjih in zasedli 3. in 5. mesto. 1979. leta so učence sodelovale na javnem telovadnem nastopu ob praznovanju 75-letnice ustanovitve prvega telovadnega društva Sokol na Jesenicah. Nastopilo je 200 učenk s samostojno točko.

V ostalih letih so učenci in učenske sodelovali pri centralnih proslavah s svojimi telovadnimi točkami v počastitev dneva republike, za praznik JLA in ob dnevu žensk. Člani ŠSD so se vsako šolsko leto udeležili vseh občinskih šolskih tekmovanj v odbojki, košarki, rokometu, nogometu, smučanju, plavanju, namiznem tenisu, v igrah med dvema ognjema in spomladanskega in jesenskega kroša. Na vseh teh tekmovanjih so zasedli visoka mesta, dokaz za to pa so številna priznanja in pokali, ki krasijo šolske vitrine.

Posebno v ponos nam je bila večkratna osvojitve pokala »kip borca« na tradicionalnem šolskem prvenstvu pa so člani ŠSD osvojili tudi pokal Jožeta Gregorčiča za najvišja mesta v smučarskih tekih, skokih in veleslalomu.

Učenci in učence se vsako leto udeležijo tudi spominskih pohodov na Stol, Pristavo in »po poteh partizanske Ljubljane« in drugih. Učenci in učence se posebno zanimajo za osvojitve športne značke, ki jo dobi vsestranski športnik.

Za vso aktivnost in uspešno sodelovanje na tekmovanjih in množičnih prireditvah je ŠSD osnovne šole Prežihov Voranc Jesenice že leta 1973, ob 10-letnici ustanovitve, prejelo občinsko priznanje — **PLAKETO JOŽA GREGORČIČA**. To visoko priznanje je bilo obenem obveza za nadaljnje marljivo delo in vzgojo športnikov na Jesenicah.

Po oceni je bilo v minulih letih športno življenje v OŠ Prežihov Voranc izredno uspešno, za kar imajo veliko zaslug vsi učitelji telesne vzgoje, posebno pa Greta Šamar, ki je bila med ustanovitelji ŠSD na šoli in je s svojim nesebičnim delom vzgojila nekaj generacij mladih športnikov, ki so bili navdušeni za športno dejavnost na šoli in kasneje tudi v drugih športnih društvih. Osnovna naloga vseh članov ŠSD osnovne šole Prežihov Voranc Jesenice pa je učenje, kajti znanje je osnovni pogoj za vključevanje človeka v družbeno življenje.

Novinarski krožek
OŠ Prežihov Voranc
Jesenice

NA REPUBLIŠKI RAVNI LE DELNO ZADOVOLJILI

Jeseniki namiznoteniški igralci so tokrat nastopili na treh krajih. Članice so igrale v Ljubljani na prvem selekcijskem turnirju najboljših igralcev SR Slovenije. V prvi jakostni skupini je nastopila Zora Zalokar in s štirimi zmagami ter petimi porazi osvojila šesto mesto. Glede na nje udeležbo na republiških skupnih pripravih smo od nje pričakovali nekoliko več, vendar ji pričakovani ni uspelo izpolniti.

Pionirke so nastopile v Novi Gorici na kvalifikacijskem turnirju za uvrstitev v tri jakostne skupine po deset. Od 40 nastopajočih je to uspelo Barbari Markez, ki je osvojila 5.—8. mesto ter Lenči Šavor, ki se je uvrstila na 9.—16. mesto. Obe bosta nastopili na prvem republiškem selekcijskem turnirju v drugi jakostni skupini.

Enak turnir so imeli pionirji v Zalogu, kjer se je 90 igralcev borilo za vstop v štiri jakostne skupine po deset. To je uspelo le Goranu Džukiču in Blažu Demšarju, ki sta se uvrstila od 17.—32. mesta, med-

tem ko Zmagu Pemu in Robertu Ferberjarju kljub dobri igri to ni uspelo. Enaka usoda je doletela tudi igralca Murove Jožija Nemaniča. Na prvem republiškem selekcijskem turnirju bosta torej v četrti jakostni skupini nastopila Džukič in Demšar.

Z doseženimi rezultati v splošnem ne moremo biti povsem zadovoljni. Kljub temu, da so se igralci primerno pripravljali za te nastope, večji podvig tokrat ni uspel, delno zaradi njihove mladosti in neizkušenosti, delno pa tudi zaradi pomanjkanja primernih tekmovanj in nastopov z boljšimi igralci, kar pa je predvsem pogojeno s finančnimi sredstvi. Žal pa prav ta faktor igra v primerjavi z ostalimi klubi v Sloveniji vidno vlogo.

Ze ta teden se prične tekmovanje v republiških ligah. Članska ekipa bo nastopila v prvi B ligi-zahod, ekipa članice pa v prvi A ligi. Prvi krog štirikrožnega ligaškega tekmovanja bo za ekipe članov in članic v Zalogu.

Š

IZLET NA TROMEJO

V nedeljo, 25. septembra, smo se že ob 6. uri zjutraj zbrali mladi planinci z Javornika in Koroške Bele pri vratarju valjarn na Beli. Z avtobusom smo se odpeljali do Rateč, vendar smo med vožnjo že obupavali, ker je deževalo. Toda v Ratečah smo bili kar presenečeni, ker je bilo že precej svetlo in brez dežja.

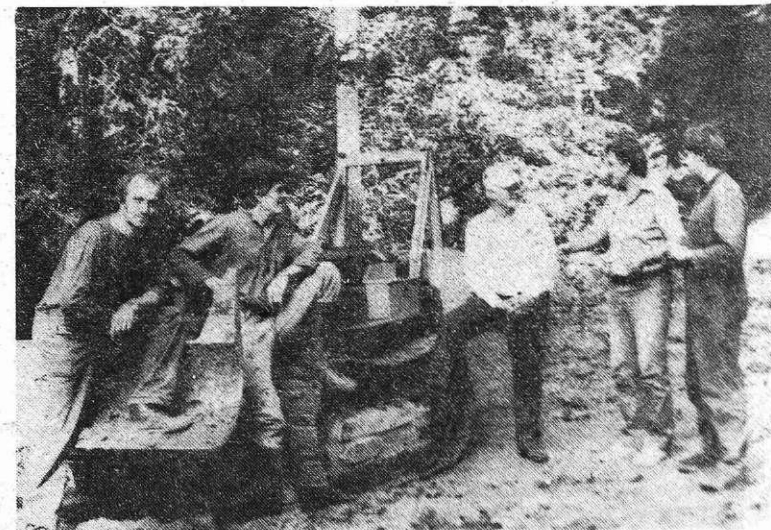
Korajžno smo zakoračili po cesti do gostilne Šurc, kjer so nas prijazno sprejeli obmejni miličniki in nam pregledali dovolilnice. Zbrala se nas je precej velika skupina, zato smo takoj krenili na pot. Hodili smo po makadamski cesti naokrog, ker je bilo nekaj pohodnikov v teniskah. Med potjo smo nabirali gobe in občudovali trope rečnih mušic. Pot je bila kakšno uro hoje bolj položna, potem pa kar naenkrat strma, da smo grizli kolena. Vendar smo tudi to oviro kar hitro premagali in že smo bili pri oddajniku.

Ogledali smo si znamenje na vrhu, na katerem so s smernimi lesenimi puščica-

mi označene vse tri mejne države. Tudi razgled je bil še kar dober, kljub oblačnosti. Nato smo šli še k žičnici, kjer je pozimi precej znano smučišče. Na poti nas je ujela ploha, vendar smo bili že blizu strehe. Kmalu je spet posijalo sonce in se je v skalovju Dobrača pokazala čudovita mavrica. Vse meglice so izginile in na mah je postalo vroče. Pod nami so se pokazale vasi Podkloster, Šmohor, mesto Beljak itd.

Na vrhu je izmenično na vseh treh straneh sledil kratek kulturni program z godbo na pihala, folkloro in pevskim zborom. Mi smo se nekaj časa še potikali naokoli, dokler nas ni tovarišica poklicala za odhod. Tudi pri povratku smo nabrali precej gob in še borovnice so nas počakale. Tik pred vasio smo na travniku malo počivali in pojedli še zadnje dobrote iz naših nahrbtnikov. Nato pa smo se spet z avtobusom odpeljali domov.

Mateja Podobnik

Hans Wanner med sankaači pri delu na progi